SPECIJAL

Minority News

mesečni bilten o životu manjinskih zajednica u Srbiji

Jul
2018

Specijalno izdanje

Skupština Republike Srbije usvojila izmene i dopune krovnih manjinskih zakona

UVODNIK

Zakoni kao most između manjina i države

Dugo očekivane izmene i dopune manjinskih zakona usvojene su 20. juna većinom glasova narodnih poslanika. O tome kako će izmene i dopune Zakona o zaštiti prava i sloboda nacionalnih manjina, odnosno izmene i dopune Zakona o nacionalnim savetima nacionalnih manjina uticati na položaj pripadnika manjina se dosta polemisalo. Mišljenja su, naravno, podeljena.

Pristalice vladajuće koalicije iz redova pripadnika manjina mišljenja su da novi set zakona ne sužava prava nacionalnih manjina, već predstavlja korak napred u odnosu na dosadašnje stanje. Posebno ističu to što zakon jasno reguliše da je rad nacionalnih saveta javan. Međutim, pripadnici manjina iz redova opozicionih stranaka ne odobravaju usvojene zakone, pre svega zbog neuvaženih zajedničkih zahteva svih nacionalnih saveta, a posebno kad je u pitanju Zakon o nacionalnim savetima nacionalnih manjina. Smatraju da je veliki problem i dalje nedefinisan status nacionalnih saveta. Poznato je da su nacionalni saveti zahtevali da deluju kao organi javne uprave, što bi im omogućilo veća ovlašćenja u odlučivanju a ne samo učestvovanje u odlučivanju, odnosno davanje mišljenja ili predloga.

Među usvojenim izmenama i dopunama zakona su i izmene i dopune Zakona o službenoj upotrebi jezika i pisma. Izmenama ovog zakona se predviđa da se u mestima i gradovima u kojima nacionalna manjina dostiže 15 odsto ukupnog stanovništva nazivi ulica, trgova, naseljenih mesta i drugi toponimi ispisuju na jeziku te manjine. Takođe, zakonom je obezbeđena i mogućnost da se manjinski narodni poslanici u Skupštini Srbije obrate na svom jeziku a generalni sekretar Narodne skupštine je dužan da obezbedi istovremeno prevođenje njegovog usmenog izlaganja ili dokumenta koji je podneo, na srpski jezik. Ovu novinu su pozdravili poslanici iz manjinskih redova, kako pozicije, tako i opozicije, jer su mogućnost obraćanja, odnosno podnošenja dokumenata na svom jeziku dobili i pripadnici iz manje brojnih zajednica.

Izbori za članove nacionalnih saveta nacionalnih manjina će se održati na jesen i upravo bi i usvojeni zakoni trebalo da doprinesu da ovogodišnji izbori budu održani na demokratski i transparentan način. U prilog tome govori i činjenica da Ministarstvo državne uprave i lokalne samouprave raspolaže novom aplikacijom „Posebni birački spisak za nacionalne manjine“, koja bi, po rečima ministra državne uprave i lokalne samouprave, Branka Ružića, trebalo da doprinese preciznijem uređenju podataka i podnošenju zahteva za upis u Posebni birački spisak.

Ono što je sigurno jeste da će nacionalni saveti u budućem periodu morati da motivišu pripadnike svoje zajednice ne samo da se upišu u poseban birački spisak, već i da izađu na izbore kao bi iskoristili svoje zagarantovano pravo i, naravno, kako bi podržali, odnosno bar pokušali da promene sadašnje stanje. Mnogo puta smo bili u prilici da gledamo kako se pripadnici jedne manjine dele na nekoliko strana, umesto da budu jedno. Mnogo puta smo slušali međusobne optužbe i pitali se da li članovi saveta dolaze iz iste nacionalne zajednice. Upravo zbog ovakvih i sličnih razloga u očima običnog građanina se stvara slika da pojedinci ne rade u korist pripadnika svog naroda, već jedino u svoju ličnu korist. Da li je tako ili pak nije, znaju pripadnici manjina koji su najbolje upućeni u stvarno stanje u svojoj zajednici. Da li će primena novih zakona na neki način doprineti smanjenju uzavrelih tenzija u pojedinim nacionalnim savetima, za sada je teško predvideti. Međutim, uprkos svemu, građani ne treba da beže od svojih prava, pa i obaveza i da se vode mišlju da „njihov glas i tako ništa neće značiti“, jer upravo veliki broj takvih „nebitnih“ glasova može uticati na krajnji ishod. I tek nakon toga je opravdano suditi o rezultatima.

Nacionalni saveti su i dalje nedovoljno prepoznatljivi organi

Posle više od dve godine rada na pripremi izmena i dopuna dva ključna zakona manjinske politike, Vlada Republike Srbije je krajem maja usvojila nacrte Zakona o izmenama i dopunama Zakona o zaštiti prava i sloboda nacionalnih manjina i Zakona o izmenama i dopunama Zakona o nacionalnim savetima nacionalnih manjina i uputila ih Narodnoj skupštini Republike Srbije na usvajanje. Nacrt izmena i dopuna Zakona o zaštiti prava i sloboda nacionalnih manjina pripremljen je pre više od godinu dana i o ovom tekstu smo sa našim sagovornikom, Ivanom Bošnjakom, državnim sekretarom u Ministarstvu državne uprave i lokalne samouprave, već razgovarali, a sad smo se osvrnuli i na detaljne izmene i dopune drugog ključnog zakona, Zakona o nacionalnim savetima nacionalnih manjina.

Kako biste ocenili celokupan proces priprema dopuna i izmena ovih zakona? U kojoj meri je on bio transparentan i inkluzivan?

Mogu da se pohvalim da sam u prethodne četiri godine, između ova dva izborna ciklusa nacionalnih saveta nacionalnih manjina, dobio zadatak da vodim računa o celokupnom procesu. Mi smo u Ministarstvu državne uprave i lokalne samouprave od 2014. godine, kada je resorni ministar bila tadašnja potpredsednica Vlade, Kori Udovički, ušli u ozbiljan dijalog sa nacionalnim savetima nacionalnih manjina. Uspostavljen je rad Republičkog saveta za nacionalne manjine i sada se, praktično, redovno premijerka, odnosno tadašnji premijer, i najviši predstavnici državnih organa sastaju sa predstavnicima nacionalnih saveta. U međuvremenu je donesen Akcioni plan za Poglavlje 23 i tzv. Posebni akcioni plan za unapređenje položaja nacionalnih manjina. Realizujući aktivnosti iz ovog plana došli smo i do izmena dva ključna zakona koja se tiču prava pripadnika nacionalnih manjina i sa zadovoljstvom mogu da konstatujem da smo odradili veliki posao. Kao što ste i rekli, pre nekih godinu dana smo završili rad na izmenama i dopunama Zakona o zaštiti prava i sloboda koji je bio donesen u potpuno drugim uslovima i, rekao bih i u drugoj državi, 2002. godine, u tadašnjoj državnoj zajednici Srbije i Crne Gore. Bilo je potrebno osavremeniti ovaj zakon, ali i uneti neka rešenja u njega, kako bi se i drugi propisi koji se tiču prava nacionalnih manjina,

znači ne samo iz resora ovog ministarstva, mogli osavremeniti, odnosno koristiti u punoj meri, tako da smo kao ključnu izmenu u ovaj zakon uneli mogućnost upisa i regulaciju upisa nacionalne pripadnosti u javne registre. To će nam posledično omogućiti da ovaj podatak unesemo i u matične knjige, a nakon toga da realizujemo i sve one druge aktivnosti koje smo pomenuli: povedemo računa o obrazovanju nacionalnih manjina, omogućimo dalji razvoj kulture i uopšte manjinskog života u svim delovima naše države, kao i zapošljavanje pripadnika nacionalnih manjina, naročito u onim delovima države gde nije postignuta ravnomerna zastupljenost.

Drugi zakon, Zakon o nacionalnim savetima nacionalnih manjina, delimično je pretrpeo izmene posle odluka Ustavnog suda 2014. godine, i sa ovim izmenama smo ušli u izborni ciklus te godine. Po zakonu, izbore za nacionalne savete od tada vodi Republička izborna komisija. Sada smo regulisali sve ono drugo što je ostalo nedovoljno precizno i jasno rečeno, od samog statusa nacionalnog saveta kao pravnog lica do položaja izabranih lica, određenih funkcija, zapošljavanja u okviru nacionalnih saveta, kao i mnoga druga pitanja koja su se otvorila u međuvremenu, od razvoja manjinske politike u Srbiji i donošenja ovih zakonskih rešenja. Zakon o nacionalnim savetima nacionalnih manjina donesen je 2009. godine, a 2010. su prvi put održani izbori po ovom zakonu. Godine 2014. smo imali odluke Ustavnog suda. Iste godine bile su prve izmene i dopune i sada smo na kraju, rekao bih, završetka ovog posla.

Na nacrt Zakona o izmenama i dopunama Zakona o nacionalnim savetima, koji je donedavno bio predmet javne rasprave, upućeno je mnoštvo primedbi od strane nacionalnih saveta nacionalnih manjina, stručne javnosti i civilnog društva. Koji su najznačajniji nedostaci Nacrta na koje su ukazivali predstavnici nacionalnih saveta?

Možemo da pričamo o prethodnim nedostacima. Ne bih rekao da sadašnje zakonsko rešenje, odnosno da ovaj predlog ima svojih nedostataka. Naravno, konačnu reč o samom Zakonu reći će narodni poslanici, kao legitimni predstavnici građana u Republici Srbiji, a na nama je da ga, kada se ovaj zakon usvoji, izglasa, prođe skupštinsku raspravu i dobije svoj konačni oblik,

> Očekujemo da Zakon, kada se jednom donese, zaista bude naš zajednički, da se u punoj meri i naši sugrađani koji žive u Kanjiži na isti način osećaju kao ravnopravni građani, isto kao neko ko živi u Beogradu, Novom Pazaru i Tutinu. Isto tako, očekujemo da sve ono što je omogućeno građanima Kragujevca, važi i za građane Bosilegrada ili Preševa.

zajednički u punoj meri i primenjujemo. Čula su se pitanja i iz stručne javnosti šta su to nacionalni saveti, te smo došli do onog pravilnog rešenja da su to nedržavni oblici organizovanja, najsličniji po svojoj prirodi udruženjima građana. S obzirom da se predstavnici naroda, odnosno manjinski predstavnici u njih biraju na dva načina, po elektorskom i po klasičnom predstavničkom sistemu, imaju mogućnost da imaju i svoju administraciju. U ovo zakonsko rešenje upravo je uneseno ko sve može i na koji način zasnovati radni odnos. Takođe, rekli smo i predložili, naravno u dogovoru sa članovima radne grupe kojih je bilo pet od strane Koordinacije nacionalnih saveta nacionalnih manjina, većeg broja državnih organa. U međuvremenu održali smo veliki broj sednica. Rečeno je ko sve može zasnovati radni odnos, kako i na koji način, šta je sa samim funkcionerima u nacionalnom savetu, kako oni regulišu svoja radna prava. Došli smo do rešenja da samo predsednik nacionalnog saveta i predsednik izvršnog odbora imaju mogućnost da za vreme mandata zasnuju radni odnos i time smo sprečili neke zloupotrebe koje su bile primećene u prethodnom periodu, kao i jedno od ključnih rešenja koje nam je sugerisano od strane uvaženih međunarodnih stručnjaka, kao što je profesor Hofman, koji je bio angažovan od strane EU i Saveta Evrope kao ekspert iz ove oblasti, i koji je rekao da se zbog primećene prakse prevelike politizacije mora povesti računa o depolitizaciji, tako da smo uveli i jednu vrstu ograničenja obavljanja funkcije unutar političkih stranaka i samih nacionalnih saveta, što je možda bilo predmet kritike. Sami nacionalni saveti u demokratskoj praksi Srbije su, ipak, i dalje nedovoljno prepoznatljivi organi, nedovoljno prepoznatljiva tela manjinske samouprave, rezervisani su za jedan broj, rekao bih i kroz kritike stručne javnosti i onoga što smo imali prilike da čujemo, političkih predstavnika, a s obzirom da političke stranke manjina imaju mogućnost da predlažu kandidate za same nacionalne savete, nedovoljno su prepoznatljivi i kod najmlađih generacija. U međuvremenu, od 2014. do 2018. dobili smo veliki broj mladih ljudi koji su napunili 18 godina i, s obzirom da se sam upis u poseban birački spisak vrši na dobrovoljnoj bazi, na nama je zajednički, vama kao predstavnicima medija, naravno, na samim pripadnicima nacionalnih manjina i nama kao predstavnicima države, da pozovemo i ove mlade ljude da se uključe u manjinsku politiku i trudićemo se da se, na jednoj strani, pravilno i u korist zajednice upravlja novcem, i sa druge strane da se politička pitanja svedu na marginu,

a da se zaista suštinski vodi računa o svakodnevnom životu svakog našeg građanina, bez obzira na njegovo etničko poreklo.

Koordinacija nacionalnih saveta je zajednički dostavila predlog koji sadrži sedam ključnih tačaka kojima su nacionalni saveti zajednički formulisali glavne nedostatke nacrta Zakona. Da li je neki od ovih predloga ocenjen kao pozitivan i prihvatljiv i da li se našao u finalnoj verziji Nacrta?

Oko ovih sedam ključnih ili završnih tačaka nismo mogli da se dogovorimo tokom rada radne grupe, a naglasiću i da smo pojedine sednice radne grupe imali i po devet časova neprekidno. Ukupno 11 ovakvih radnih grupa smo održali i imali pet javnih slušanja, odnosno konsultativnih sastanaka širom Republike Srbije, od Bujanovca do Subotice, preko Novog Pazara i Kučeva, gde smo predstavljali Zakon, a posle toga organizovali smo i veliki okrugli sto ovde u Beogradu. Ovih ključnih sedam predloga bilo je predstavljeno premijerki i ona je donela odluku da se i oni nađu u Nacrtu zakona, tako da sada pred poslanike izlazimo sa kompletiranim predlogom. Naravno da prostora za dalje unapređenje zakona ima i, kao što je u Ustavu i definisano, krajnju verziju će dati poslanička većina kroz eventualne amandmane. Ova oblast je uvek politički zanimljiva, ali siguran sam da se tiče života svakog od nas, utiče i na razvoj demokratije, i na lično pravo i slobodu izjašnjavanja. Nadam se da će sve ono što bude moguće i što bude predloženo bude i usvojeno.

Možemo li očekivati da će donošenje izmena i dopuna Zakona o nacionalnim savetima nacionalnih manjina doprineti poboljšanju pravnog okvira za ostvarivanje prava pripadnika manjinskih zajednica?

Pravni okvir vezan nacionalne manjine u Republici Srbiji je od strane samih zajednica već bio ocenjen kao dobar. Mi smo sada taj pravni okvir zaista prilagodili modernom funkcionisanju uprave, ali i svim onim zahtevima koje je razvijanje demokratije u Srbiji zahtevalo. Očekujemo da Zakon, kada se jednom donese, zaista bude naš zajednički, da se u punoj meri i naši sugrađani koji žive u Kanjiži na isti način osećaju kao ravnopravni građani, isto kao neko ko živi u Beogradu, Novom Pazaru i Tutinu. Isto tako, očekujemo da sve ono što je omogućeno građanima Kragujevca, važi i za građane Bosilegrada ili Preševa. Očekujemo da na ovaj način Srbija stupi na punu scenu i da na neki način predvodi u nastavku ostvarivanja prava nacionalnih manjina, odnosno da to bude kvalitet, kako nam to inače skreću pažnju naši partneri sa kojima se srećemo iz EU, koji ćemo uneti u EU. Regija Vojvodine je i prepoznata kao regija gde se ostvaruju prava nacionalnih manjina, možda na najbolji način širom Evrope. Naš zadatak je bio da upravo ovu dobru vojvođansku praksu raširimo i južno od Save i Dunava.

Da li će donošenje Zakona doprineti usklađivanju mera sa Akcionim planom za Poglavlje 23 za ostvarivanje prava nacionalnih manjina kao i usklađivanju Zakona sa odlukama Ustavnog suda koji je 2014. godine pojedine odredbe starog zakona proglasio neustavnim?

To su nam bili okviri u kojima smo se kretali. Jedno je bio Akcioni plan koji smo krajem 2015. doneli u dobroj praksi i konsultaciji sa nacionalnim savetima, a zatim 2016. ga i usvojili, a nakon toga pristupili i izmeni ovih ključnih zakona. Time će biti ispunjene ove aktivnosti koje je Ministarstvo državne uprave i lokalne samouprave pred sebe stavilo, a time ćemo doprineti i ispunjavanju Akcionog plana za Poglavlje 23. Sama rešenja, koja je Ustavni sud kasirao, su razmotrena. Nadamo se da novi zakon, ovaj o kome sada pričamo, da ove izmene i dopune zakona neće imati potrebu da idu pred Ustavni sud i da ćemo u naredne četiri godine moći bolje da razmišljamo o onome šta nas čeka, a to su neki zakoni koji su se u međuvremenu pojavili, kao što je predstavljanje nacionalnih manjina u okviru Republičkog parlamenta, naravno, na pokrajinskom i lokalnom nivou, zatim, možda novi model izbornog sistema. Zajednički nas očekuje sam proces izbora za nacionalne savete i mislim da je važno da u narednih nekoliko meseci, a to je do negde 4. novembra kada će se izbori održati, da pozovemo da se što više građana uključi u ovaj proces, da dobijemo nova rukovodstva koja će svojim konstruktivnim predlozima i radom učestvovati u unapređenju života svojih sunarodnika, a naših sugrađana, građana Republike Srbije.

S obzirom na to da su konačne verzije Nacrta oba zakona ušle u skupštinsku proceduru, da li postoji način da se primedbe i predlozi nacionalnih saveta i stručne javnosti ipak uvrste u nove zakone?

Pišite svojim narodnim poslanicima i sigurno će se naći makar na TV prenosu javno izgovorene, a nakon toga, posle razmatranja i odlučivanja skupštinske većine i kao deo zakona. To je, naravno, poziv. Sa druge strane, moram da dodam da ćemo ove jeseni, uz izbore za nacionalne savete, na lokalnom nivou imati i aplikacije za Poseban birački spisak. Primećeno je da nije bilo elektronske veze između Jedinstvenog biračkog spiska i Posebnog biračkog spiska i sada je to omogućeno. Naravno, podatak o nacionalnoj pripadnosti je i dalje zaštićen zakonom. Ovim web servisom biće omogućeno da u slučaju promene adrese ili promene podatka u jedinstvenom biračkom spisku, odnosno u Vašoj ličnoj karti, da taj podatak bude registrovan i u Posebnom biračkom spisku, odnosno ažuriran u slučaju promene bilo kog podatka koji se tiče adrese stanovanja, imena i prezimena ili drugog podatka vezanog za nekog građanina koji je deo Posebnog biračkog spiska, odnosno koji želi da glasa za svoj nacionalni savet.

Zakoni se ne bave suštinom, već formalnostima

Nedavno su u Narodnoj skupštini usvojeni dugo očekivani manjinski zakoni – Zakon o izmenama i dopunama Zakona o zaštiti prava i sloboda nacionalnih manjina, kao i Zakon o izmenama i dopunama Zakona o nacionalnim savetima nacionalnih manjina. U javnosti se dosta polemisalo o ovim zakonima, posebno kad se radi o Zakonu o nacionalnim savetima. O tome da li su ovi zakonima uskraćena dosadašnja prava nacionalnih manjina, odnosno da li će zakoni doprineti poboljšanju položaja manjina, razgovorali smo sa Enisom Imamovićem, narodnim poslanikom.

Na Zakon o izmenama i dopunama Zakona o nacionalnim savetima koji je donedavno bio predmet javne rasprave, upućeno je mnoštvo primedbi od strane nacionalnih saveta nacionalnih manjina, stručne javnosti i civilnog društva. Koji su najznačajniji nedostaci Nacrta na koje su ukazivali predstavnici nacionalnih saveta i stranaka koje zastupaju interese manjina?

Upravo najveća zamerka i najveći nedostatak je sam način na koji se došlo do ovih nacrta zakona. Nacrti zakona su rezultat rada jedne radne grupe, vladine radne grupe, koja je brojala 26 članova, a od tih 26 članova samo 5 su bili legitimni predstavnici nacionalnih manjina. To dovoljno govori o uticaju koji su nacionalne manjine imale u radu ove radne grupe i o samom uticaju na nacrte ovih zakona. Kada je reč o konkretnom Zakonu o nacionalnim savetima nacionalnih manjina tu je bilo mnoštvo zamerki, koje smo imali i mi, ali i predstavnici drugih nacionalnih manjina i zbog toga smo pozvali Vladu RS da povuče ovakve zakone iz skupštinske procedure i da ne nastavlja dalje sa ovakvim načinom donošenja zakona. Naime, i ovim zakonom, kao i prilikom prethodne izmene i dopune za-

kona, propuštena je šansa da se konačno definiše šta su to nacionalni saveti. Da li su to organi manjinske samouprave, da li su to neka vladina savetodavna tela ili su to nevladine organizacije ili udruženja građana i koja su tačno njihova ovlašćenja, ali i odnosi naspram drugih državnih organa i institucija. Ovo jesu organi manjinske samouprave, koji se biraju na direktnim izborima, na isti način kako se biraju i narodni poslanici u parlamentu. Međutim, ovde je Vlada očigledno napravila razliku između izbora, pa prema Vladi postoje oni važni izbori, na koje izlaze svi građani, i oni manje važni izbori, na koje izlaze predstavnici nacionalnih manjina da biraju, kako je rekao i državni sekretar u vašoj emisiji „nešto što liči na udruženja građana sa određenim ingerencijama u manjinskoj samoupravi". Podsetiću da se ovde radi o čoveku, koji je ujedno bio i predsednik radne grupe za pisanje ovih nacrta zakona. Umesto konkretnih rešenja i umesto konkretne definicije, vladajuća većina je iskoristila i ovu izmenu i dopunu Zakona da dodatno stavi pod kontrolu nacionalne savete nacionalnih manjina. S druge strane, donela je jednu uredbu po kojoj se osporava pravo i onemogućuje pravo pripadnicima nacionalnih manjina, koji su članovi političkih partija, da se kandiduju, odnosno da budu birani u organe nacionalnih saveta, pa imamo jedan paradoks da predsednik države, pa i predsednik Vlade mogu da budu predsednici stranaka, pa čak i ministar koji je zadužen da se bavi nacionalnim savetima i nacionalnim manjinama može da bude predsednik izvršnog odbora jedne od vladajućih stranaka, ali zato pripadnici nacionalnih manjina, koji su članovi manjinskih stranaka to neće moći. U prevodu, Vlada nam je poručila da politika može da se bavi nama, ali da mi ne možemo da se bavimo politikom.

Možemo li očekivati da će donošenje izmena i dopuna Zakona o nacionalnim savetima nacionalnih manjina doprineti poboljšanju pravnog okvira za ostvarivanje prava pripadnika manjinskih zajednica?

Ja mislim da neće i to kažem iz više razloga. Prvi razlog jeste zbog toga što ovi zakoni koji su doneseni, odnosno ovi nacrti a posle i zakoni koje je skupština usvojila u skupštinskoj proceduri, nisu usaglašeni sa ostalim zakonima po kojima nacionalne manjine ostvaruju neka svoja prava. Imamo slučaj da se u Zakonu o zaštiti prava i sloboda nacionalnih manjina i u Zakonu o nacionalnim savetima nacionalnih manjina nacionalnoj manjini omogućava jedno pravo, dok se u nekom sledećem zakonu to isto pravo ili osporava ili se otežava njegovo ostvarivanje.

Drugi razlog jeste, kao što sam upravo spomenuo, što prilikom pisanja ovih zakona nije konsultovana struka i nisu konsultovani ljudi na koje se odnosi taj zakon. Nije uvažen ni jedan od suštinskih zahteva predstavnika nacionalnih manjina u ovoj grupi. Oni su svi redom odbijeni, bez neke konkretne diskusije u toj radnoj gupi, pa čak nisu vođeni ni zapisnici, niti se glasalo o tim predlozima, tako da ne znamo kakva je sudbina tih predloga koje su iznosili legitimni predstavnici manjina. Ovakav zakon kakav jeste usvojen je u Skupštini bez rasprave o amandmanima a među tim amandmanima bilo je i tih koje su podneli narodni poslanici iz redova nacionalnih manjina, međutim, po već ustaljenoj proceduri u Skupštini, mi ne dolazimo u mogućnost da razgovaramo o suštinskim stvarima, nemamo mogućnost da raspravljamo o amandmanima i tako pokažemo Vladi i ukažemo joj na greške, da ukažemo šta je to što može Vlada da uradi ne bi li popravila ove zakone. Na posletku želim da kažem da su ove poslednje izmene i dopune manjkave i u tome što one ne predviđaju adekvatne kazne za one koji krše manjinske zakone i na taj način je omogućeno i najnižim činovnicima na terenu da nacionalnim manjinama osporavaju ili onemogućavaju korišćenje nekog prava.

Da li će donošenje Zakona doprineti usklađivanju mera sa Akcionim planom za Poglavlje 23 za ostvarivanje prava nacionalnih manjina kao i usklađivanju Zakona sa odlukama Ustavnog suda koji je 2014. godine pojedine odredbe starog zakona proglasio neustavnim?

Najpre je potrebno usaglasiti Akcioni plan sa realnim potrebama manjina. Vi znate da Bošnjaci nisu podržali ovaj Akcioni plan i za nas on nema potreban legitimitet upravo zbog razloga što u radnoj grupi za izradu ovog dokumenta nije bilo razumevanja za legitimne zahteve Bošnjaka i mi smo na kraju odlučili da napustimo tu radnu grupu. Ukoliko je cilj Akcionog plana za manjine da poveća poverenje nacionalnih manjina u državu i državne institucije, ne znam kako je moguće izbaciti zahteve poput onog da se reše zločini učinjeni nad Bošnjacima u Sandžaku 90-ih godina, u kojima su učestvovali policija i vojska ove države. Kako je moguće da država smatra da Bošnjaci treba da imaju poverenja u državne institucije ukoliko ovi zločini ostanu nerešeni a zločinci nekažnjeni? Da bismo imali svetlu budućnost, mi moramo da imamo rasvetljenu prošlost.

U ovom Akcionom planu je takođe bilo predviđeno i da se poveća prisustvo Bošnjaka u državnim organima sa javnim ovlašćenjima. Dakle, ukoliko su za sprovođenje prava i pravde zaduženi policija, sud i tužilaštvo, kako Bošnjaci mogu da veruju policiji, sudu i tužilaštvu u kojima nema Bošnjaka ili u kojima postoje u vrlo niskom procentu? Svaka kritika koje je dolazila iz Evropske unije na račun Srbije, odnosila se na zastupljenost nacionalnih manjina u državnim

organima sa javnim ovlašćenjima, među njima i na zastupljenost Bošnjaka u policiji, sudstvu i tužilaštvu. Međutim, ni u ovom Akcionom planu, a ni u zakonima, nisu stvoreni mehanizmi da se to ispravi. Mi smo pozvali Vladu nekoliko puta da izvrši reviziju ovog Akcionog plana i da donesemo Akcioni plan koji će se baviti suštinom a ne formom.

Da li možete da nam kažete kakav je bio kvalitet toka rasprave o izmenama i dopunama Zakona o nacionalnim savetima nacionalnih manjina, koliko su amandmana podneli poslanici manjinskih zajednica, kao i na šta su se odnosili podneti amandmani?

Nažalost, Parlament već odavno nije mesto u kojem se vodi zdrava i argumentovana rasprava. Vladajuća većina je svojim besmislenim amandmanima i još besmislenijim čitanjem istih onih obrazloženja koje je Vlada predložila prilikom podnošenja predloga zakona trošila vreme na raspravu i, kao što sam već rekao, mi nismo imali priliku da razgovaramo o amandmanima koje smo podneli. Podneli smo preko 25 amandmana, međutim, ne samo da ni jedan od njih nije usvojen, već nismo imali priliku ni da razgovaramo o njima. Želim da verujem da će se stanje promeniti. Bošnjaci žele da grade institucije sistema i žele da kroz institucije sistema rešavaju svoje probleme i traže mehanizme za trajno rešenje, institucionalno rešenje svojih problema. Mi ćemo se svakako boriti protiv nametnutih rešenja, a s obzirom da ova Vlada ne želi ili ne zna kako da uredi oblast zaštite i unapređenja prava nacionalnih manjina, mi ćemo vrlo brzo u skupštinsku proceduru predati naš predlog Zakona o zaštiti prava i sloboda nacionalnih manjina i na taj način olakšati državi da otkloni te prepreke sa svog evropskog puta, pa, ukoliko u ovoj vladajućoj većini ne bude bilo razumevanja, mi ćemo svakako raditi i na tome da dođemo do one većine koja će znati da čuje šta su to realne potrebe manjina.

Da li su manjinske stranke podnosile amandmane na zakone kojima bi se unapredio položaj pripadnika manjina i lakše ostvarila zakonom zagarantovana prava?

Kao što sam već rekao mi smo podnosili amandmane, međutim ti amandmani su odbijeni bez nekog smišljenog obrazloženja Vlade, ali ono što jeste ključno je što mi nismo imali čak ni prilike da obrazložimo amandmane, niti da sa predstavnicima predlagača razgovaramo o tome kako je moguće da o našim amandmanima popravimo ovako loše predloge zakona. Ovi zakoni, uključujući i Akcioni plan za manjine, se ne bave suštinom, već se bave formalnostima. Mi smo predložili da se rešavanju ovih pitanja, kao što su pitanja rešavanja problema nacionalnih manjina pristupi suštinski, izgradnjom stabilnih i jakih mehanizama za ostvarivanje i zaštitu prava nacionalnih manjina. Jedan od najboljih mehanizama koji postoje je i definisanje srednjeg nivoa vlasti, kojim bi se smanjio taj jaz koji postoji između građanina i države. Mi imamo primer i u našoj državi, u Autonomnoj pokrajini Vojvodini, gde postoji srednji nivo vlasti i gde manjine imaju mogućnost da kroz taj nivo vlasti koriste svoja prava koja su im Ustavom i zakonom zagarantovana na daleko višem nivou nego što je to slučaj sa pripadnicima nacionalnih manjina u ostatku zemlje. Govorimo o istoj zemlji, o istom sistemu, o istim zakonima pod kojima radimo, ali taj centralizam unosi dodatnu prepreku u ostvarivanje prava nacionalnih manjiina. Zbog toga se i mi, kao građani Sandžaka, zalažemo da Sandžak dobije status autonomne pokrajine i da omogućimo svim građanima brži ekonomski i kulturni razvoj preko tog srednjeg nivoa vlasti.

U članu četiri predloga Zakona o izmenama i dopunama Zakona o zaštiti prava i sloboda nacionalnih manjina predloženo je uvođenje pozitivne diskriminacije prema pripadnicima nacionalnih manjina prilikom zapošljavanja u državnim institucijama. Da li će se ovim povećati vidljivost osetljivih grupa i da li će to doprineti njihovoj boljoj integraciji u društvo?

Pokazalo se da zakoni na papiru ne znače ništa ukoliko ih ne prati implementacija na terenu. Nažalost, kada su u pitanju Bošnjaci implementacija na terenu je zaista na katastrofalno niskom nivou. Nije dovoljno da se samo neka odredba stavi u zakon i da mislimo da smo time rešili sve probleme. Takav slučaj je i sa članom zakona koji ste spomenuli. Mi smo upravo taj zakon i član koji ste spomenuli donosili u jednoj objedinjenoj raspravi u skupštinskoj proceduri, gde je vladajuća većina pored te tačke birala i predsednika, odnosno predsednicu suda u Novom Pazaru i pogađate da ni ovaj put za Bošnjake nije bilo mesta. Za predsednicu je izabrana kandidatkinja koja ponovo dolazi iz redova srpskog naroda i to iz grada koji se nalazi blizu Sandžaka. Da ne govorim kakva je situacija kad je u pitanju zapošljavanje Bošnjaka u policiji, sudstvu, tužilaštvu, kakav je izbor tužilaca. To najbolje govori o tome koliko su zakoni na papiru i njihova implementacija na terenu u ogromnom raskoraku i zato mi tražimo da se u Akcionom planu, ali i u ovim zakonima, sprovede tačna procedura, odnosno da se propiše tačna procedura po kojoj ćemo zapošljavati policajce, po kojoj ćemo birati sudije i tužioce, sa ciljem da usaglasimo nacionalnu strukturu sa nacionalnom strukturom stanovništva. Zakoni moraju oslikavati stanje na terenu a Akcioni plan i zakoni moraju imati proceduru, moraju imati rokove, moraju imati izvore finansiranja i lica koja su zadužena da tu odredbu sprovode.

ZAKON
O IZMENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O NACIONALNIM SAVETIMA NACIONALNIH MANJINA

Član 1.

U Zakonu o nacionalnim savetima nacionalnih manjina („Službeni glasnik RS”, br. 70/09, 20/14 – US i 55/14) u članu 1. reč: „nadležnosti” zamenjuje se rečima: „pravni položaj i ovlašćenja”.

Posle stava 1. dodaje se stav 2. koji glasi:

„Svi pojmovi koji se koriste u ovom zakonu u muškom rodu obuhvataju iste pojmove i u ženskom rodu, u skladu sa zakonom.”.

Član 2.

Posle člana 1. dodaju se čl. 1a i 1b koji glase:

„Član 1a

Nacionalni savet je organizacija kojoj se zakonom poveravaju određena javna ovlašćenja da učestvuje u odlučivanju ili da samostalno odlučuje o pojedinim pitanjima iz oblasti kulture, obrazovanja, obaveštavanja i službene upotrebe jezika i pisma u cilju ostvarivanja kolektivnih prava nacionalne manjine na samoupravu u tim oblastima.

Pripadnici nacionalne manjine mogu izabrati samo jedan nacionalni savet.

Član 1b

Član nacionalnog saveta dužan je da učestvuje u radu nacionalnog saveta.

Statutom nacionalnog saveta bliže se uređuju prava i obaveze člana nacionalnog saveta, u skladu sa zakonom.”.

Član 3.

U članu 2. stav 2. reči: „i osniva ustanove, privredna društva i druge organizacije iz ovih oblasti”, brišu se.

Posle stava 2. dodaje se stav 3. koji glasi:

„Nacionalni savet može da osniva ustanove, privredna društva i druge organizacije u oblastima iz stava 2. ovog člana, u skladu sa posebnim zakonima.”.

Član 4.

Posle člana 2. dodaje se član 2a koji glasi:

„Član 2a

Naziv nacionalnog saveta ispisuje se na srpskom jeziku i ćiriličkom pismu.

Naziv nacionalnog saveta, ako je to predviđeno statutom, može biti i na jeziku i pismu nacionalne manjine.

Naziv iz stava 2. ovog člana upisuje se u Registar nacionalnih saveta paralelno sa nazivom na srpskom jeziku i ćiriličkom pismu.”.

Član 5.

U članu 4. stav 4. posle reči: „upisu” dodaju se zapeta i reči: „ili brisanju”.

Član 6.

U članu 4b stav 1. tačka 2) posle reči: „polovine” dodaju se zapeta i reči: „jer na izbornim listama nema kandidata za koje podnosioci izbornih lista nisu dobili mandat”.

Posle stava 1. dodaje se novi stav 2. koji glasi:

„Brisanjem iz Registra nacionalni savet gubi svojstvo pravnog lica.”.

Dosadašnji st. 2, 3. i 4. postaju st. 3, 4. i 5.

Član 7.

Posle člana 4b dodaje se član 4v koji glasi:

„Član 4v

Ministarstvo dostavlja pokrajinskom organu uprave u čijem delokrugu su poslovi manjinskih prava rešenja o upisu u Registar, rešenja kojima se odlučuje o prijavi za upis promena u Registru i rešenja o brisanju iz Registra, za nacionalne savete koji imaju registrovano sedište na teritoriji Autonomne pokrajine Vojvodine.”.

Član 8.

U članu 5. stav 1. reči: „pokretnu i nepokretnu”, brišu se.

Posle stava 1. dodaju se st. 2-5. koji glase:

„Imovina nacionalnog saveta koristi se za ostvarivanje ovlašćenja predviđenih zakonom.

Imovina nacionalnog saveta ne može se prenositi njegovim članovima, članovima organa nacionalnog saveta ili sa njima povezanim licima.

Pod povezanim licima u smislu stava 3. ovog člana smatraju se lica koja su kao takva utvrđena zakonom kojim se uređuju privredna društva.

U slučaju brisanja nacionalnog saveta iz Registra, imovina nacionalnog saveta stečena sredstvima iz javnih prihoda postaje imovina Republike Srbije, a imovina stečena po osnovu donacija, raspoređuje se u skladu sa aktima nacionalnog saveta.”.

Član 9.

U članu 6. dodaju se novi st. 2-4. koji

glase:

„Drugi opšti akti nacionalnog saveta moraju biti u saglasnosti sa statutom.

Odredbe drugog opšteg akta nacionalnog saveta koje su suprotne statutu, ništave su.

Postupak pred Upravnim sudom za utvrđivanje ništavosti opšteg akta nacionalnog saveta koji nije u saglasnosti sa statutom mogu da pokrenu ministarstvo, pokrajinski organ uprave u čijem delokrugu su poslovi manjinskih prava, ustanove, privredna društva i druge organizacije čiji je osnivač nacionalni savet i najmanje jedna trećina članova nacionalnog saveta.”.

U dosadašnjem stavu 2. koji postaje stav 5. tačka 4) menja se i glasi:

„4) naziv, pečat i simbol nacionalnog saveta koji ne mogu biti identični nazivu, pečatu i simbolu drugog nacionalnog saveta koji je upisan, ili uredno prijavljen za upis u Registar, niti izazivati zabunu u pogledu nacionalnog saveta, njegovih ciljeva i ovlašćenja, ili u pogledu nacionalne manjine koju nacionalni savet predstavlja;”.

U tač. 5), 5a) i 6) iza reči: „izbora” dodaju se reči: „i razrešenja”.

Dosadašnji stav 3. postaje stav 6.

Član 10.

U članu 7. stav 2. menja se i glasi:

„Predsednik nacionalnog saveta:

1) predstavlja i zastupa nacionalni savet i odgovara za njegov rad;

2) stara se o zakonitom korišćenju i raspolaganju finansijskim sredstvima i imovinom saveta;

3) donosi pojedinačne akte za koje je ovlašćen zakonom, statutom ili opštim aktom saveta;

4) vrši i druge poslove utvrđene statutom i drugim aktima saveta.”

Posle stava 4. dodaje se novi stav 5. koji glasi:

„Izvršni odbor:

1) neposredno izvršava i stara se o izvršavanju odluka i drugih akata nacionalnog saveta;

2) stara se o izvršavanju javnih ovlašćenja koja su poverena nacionalnom savetu;

3) vrši i druge poslove utvrđene zakonom, statutom i opštim aktima nacionalnog saveta.”.

U dosadašnjem stavu 5. koji postaje stav 6. reči: „iz nadležnosti nacionalnog saveta” zamenjuju se rečima: „u vezi sa vršenjem ovlašćenja nacionalnog saveta predviđenih ovim zakonom.”.

Dosadašnji stav 6. postaje stav 7.

Posle stava 7. dodaje se stav 8. koji glasi:

„U odbore za obrazovanje, kulturu, obaveštavanje i službenu upotrebu jezika i pisma nacionalni savet može da izabere i stručnjake koji poseduju odgovarajuće znanje i iskustvo u oblasti za koju se odbori obrazuju, a koji ne moraju biti članovi nacionalnog saveta. Odbori daju stručna mišljenja, predloge i izrađuju analize za potrebe nacionalnog saveta.”.

Član 11.

Posle člana 7. dodaju se čl. 7a i 7b koji glase:

„Član 7a

Predsednik nacionalnog saveta i član izvršnog odbora ne može biti član rukovodećih organa političke stranke kao što su predsednik, predsedništvo, izvršni odbor i sl.

Predsednik nacionalnog saveta i član izvršnog odbora ne može biti izabrano ili postavljeno lice u državnom organu, pokrajinskom organu, odnosno organu jedinice lokalne samouprave koji u okvirima svojih nadležnosti odlučuje o pitanjima koja se tiču rada nacionalnih saveta.

Izborom, odnosno postavljenjem iz st. 1. i 2. ovog člana, prestaje mandat predsednika nacionalnog saveta, odnosno članstvo u izvršnom odboru.

Prestanak mandata predsednika nacionalnog saveta, odnosno članstva u izvršnom odboru konstatuje nacionalni savet na prvoj narednoj sednici nakon prijema obaveštenja o nastupanju razloga iz stava 3. ovog člana.”.

Član 7b

Član nacionalnog saveta može zasnovati radni odnos u nacionalnom savetu, za vreme trajanja svog mandata.

Na radne odnose u nacionalnom savetu primenjuju se odredbe zakona kojim se uređuje rad.”.

Član 12.

U članu 8. stav 1. briše se.

Dosadašnji st. 2-6. postaju st.1-5.

Član 13.

Posle člana 8. dodaje se član 8a koji glasi:

„Član 8a

Rad nacionalnog saveta je javan.

Sve odluke i akti nacionalnog saveta objavljuju se najkasnije u roku od deset dana od dana stupanja na snagu, odnosno njihovog donošenja, na internet stranici nacionalnog saveta, koja se vodi dvojezično, na srpskom jeziku i na jeziku nacionalne manjine, ili na drugi način određen statutom (oglasnoj tabli, dnevnim novinama, ili na drugi pogodan način).

Prilikom objavljivanja odluka i akata iz stava 2. ovog člana vodi se računa da se ne povredi pravo na privatnost i pravo na zaštitu podataka o ličnosti, u skladu sa zakonom.”.

Član 14.

U članu 9a stav 4. reči: „iz nadležnosti nacionalnog saveta” zamenjuju se rečima: „u vezi sa vršenjem ovlašćenja nacionalnog saveta predviđenih ovim zakonom”.

Član 15.

Naziv Glave III. „III. NADLEŽNOSTI NACIONALNOG SAVETA” menja se i glasi: „III. OVLAŠĆENjA NACIONALNOG SAVETA” a naziv Odeljka 1. „1. Opšte nadležnosti” menja se i glasi: „1. Opšta ovlašćenja”.

U članu 10. posle tačke 7) dodaju se nove tač. 7a) i 7b) koje glase:

„7a) predlaže Republici, autonomnoj pokrajini ili jedinici lokalne samouprave kao osnivaču ustanove, utvrđivanje ustanove od posebnog značaja iz čl. 11a i 17. ovog zakona;

7b) inicira odnosno predlaže Republici,

autonomnoj pokrajini ili jedinici lokalne samouprave kao osnivaču ustanove, koja je, u skladu sa ovim zakonom, utvrđena za ustanovu od posebnog značaja za nacionalnu manjinu, prenos osnivačkih prava;".

U članu 10. tač. 10) do 13) menjaju se i glase:

„10) učestvuje u pripremi zakona i drugih propisa i inicira donošenje odnosno izmene i dopune zakona i drugih propisa kojima se uređuju Ustavom garantovana prava nacionalnih manjina u oblasti kulture, obrazovanja, obaveštavanja i službene upotrebe jezika i pisma;

11) inicira donošenje, odnosno izmene i dopune posebnih propisa i privremenih mera u oblastima u kojima se ostvaruje pravo na samoupravu, radi postizanja pune ravnopravnosti između pripadnika nacionalne manjine i građana koji pripadaju većini;

12) podnosi pritužbu Zaštitniku građana, pokrajinskom i lokalnom ombudsmanu i drugom nadležnom organu, kada proceni da je došlo do povrede ustavom i zakonom garantovanih prava i sloboda pripadnika nacionalnih manjina;

13) podnosi pritužbu iz tačke 12) ovog člana u ime pripadnika nacionalne manjine;".

Član 16.

Naziv Odeljka 2. iznad člana 11. menja se i glasi: „2. Ovlašćenja u oblasti obrazovanja".

U članu 11. stav 3. posle reči: „ovog člana" dodaju se zapeta i reči: „koje su, u skladu sa ovim zakonom, utvrđene za ustanove od posebnog značaja za nacionalnu manjinu,".

Član 17.

Posle člana 11. dodaje se naziv iznad člana i član 11a koji glase:

„Ustanove od posebnog značaja za obrazovanje nacionalne manjine

Član 11a

Ustanova od posebnog značaja za obrazovanje nacionalne manjine je ustanova obrazovanja i vaspitanja čiji je osnivač Republika, autonomna pokrajina, jedinica lokalne samouprave ili nacionalni savet, u kojoj se tradicionalno ili u značajnoj meri ostvaruje Ustavom zagarantovano pravo pripadnika nacionalnih manjina na obrazovanje i vaspitanje na svom jeziku.

U ustanovi iz stava 1. ovog člana nacionalni savet učestvuje u upravljanju u skladu sa zakonom.

Ustanovom od posebnog značaja za obrazovanje nacionalne manjine može se proglasiti ustanova obrazovanja i vaspitanja u kojoj se nastava izvodi na jeziku nacionalne manjine.

Ustanovom iz stava 1. ovog člana može se proglasiti:

1) po jedna ustanova osnovnog i srednjeg obrazovanja i vaspitanja u kojoj se nastava izvodi na jeziku nacionalne manjine, odnosno i na jeziku nacionalne manjine, ukoliko je u lokalnoj samoupravi broj ustanova u kojima se nastava izvodi i na jeziku nacionalne manjine manji od četiri;

2) najviše 1/4 od ukupnog broja ustanova osnovnog i srednjeg obrazovanja i vaspitanja u kojima se nastava izvodi na jeziku nacionalne manjine, odnosno i na jeziku nacionalne manjine, ukoliko je u lokalnoj samoupravi broj ustanova u kojima se nastava izvodi i na jeziku nacionalne manjine veći od četiri;

3) osnovna škola u kojoj nastavu na jeziku nacionalne manjine pohađa najmanje 1/3 učenika i srednja škola u kojoj nastavu na jeziku nacionalne manjine pohađa najmanje 90 učenika, ukoliko u jedinici lokalne samouprave postoji ustanova određenog nivoa obrazovanja koja je proglašena za ustanovu od posebnog značaja za obrazovanje nacionalne manjine;

4) osnovna škola u jedinici lokalne samouprave u kojoj se zbog opadanja broja stanovnika usled negativnog prirodnog priraštaja i emigracije pripadnici nacionalnih manjina moraju posebno zaštititi garantovanjem dodatnih prava.

Odredbe ovog člana shodno se primenjuju i na ustanovu u kojoj se izučava jezik ili govor sa elementima nacionalne kulture, u slučaju nacionalne manjine na čijem jeziku se ne izvodi nastava.".

Član 18.

U članu 12. stav 1. tačka 2) menja se i glasi:

„2) predlaže članove upravnog, odnosno školskog odbora – predstavnike jedinice lokalne samouprave u ustanovi u kojoj se u većini odeljenja obrazovno-vaspitni rad izvodi na jeziku nacionalne manjine ili za koju je, u skladu sa članom 10. tačka 7a) i članom 11a ovog zakona, utvrđeno da je od posebnog značaja za obrazovanje nacionalne manjine;".

U tački 3) reči: „tačka 1)" brišu se.

Tačka 4) briše se.

Stav 3. menja se i glasi:

„U oblasti visokog obrazovanja u ustanovama čiji je osnivač Republika, nacionalni savet:

1) određuje predstavnika koji sa pravom odlučivanja učestvuje u radu Nacionalnog saveta za visoko obrazovanje, u pitanjima od značaja za izvođenje nastave na jeziku nacionalne manjine kada se u okviru visokog obrazovanja u celini ili delimično izvodi nastava na jeziku nacionalne manjine;

2) daje mišljenje o kandidatima predloženim za organ poslovođenja i organ upravljanja visokoškolske ustanove u kojoj se nastava u celini ili delimično izvodi na jeziku nacionalne manjine.".

Član 19.

Naziv iznad člana 13. menja se i glasi: „Planovi i programi nastave i učenja".

U članu 13. tač. 1)-3) menjaju se i glase:

„1) predlaže ministru nadležnom za poslove obrazovanja i vaspitanja osnove programa predškolskog vaspitanja i obrazovanja, program nastave i učenja osnovnog i srednjeg obrazovanja i vaspitanja i osnove vaspitnog programa, za sadržaje koji izražavaju posebnost nacionalne manjine, a naročito iz oblasti istorije, muzičkog vaspitanja i likovne umetnosti;

2) predlaže ministru nadležnom za poslove obrazovanja i vaspitanja program nastave i učenja osnovnog i srednjeg obrazovanja i vaspitanja za jezik nacionalne manjine i jezik, odnosno

govor nacionalne manjine sa elementima nacionalne kulture;

3) daje mišljenje ministru nadležnom za poslove obrazovanja i vaspitanja na nastavne programe srpskog jezika, kao nematernjeg;".

U tački 4) posle reči: „obrazovanja" dodaju se reči: „i vaspitanja".

Član 20.

Član 14. menja se i glasi:

„Član 14.

Plan udžbenika na jeziku i pismu nacionalnih manjina i udžbenika za predmete od interesa za nacionalne manjine, na predlog Zavoda za unapređenje obrazovanja i vaspitanja i nacionalnih saveta, po pribavljenom mišljenju Nacionalnog prosvetnog saveta, donosi ministar nadležan za poslove obrazovanja i vaspitanja.

Nacionalni savet daje prethodnu saglasnost u postupku odobravanja rukopisa udžbenika, priručnika, dodatnih nastavnih sredstava, nastavnih pomagala, didaktičkih sredstava i didaktičkih igrovnih sredstava na jeziku i pismu nacionalne manjine, u skladu sa zakonom. Ukoliko nacionalni savet ne dostavi odgovor izdavaču u roku od 30 dana od dana dostavljanja zahteva izdavača za davanje prethodne saglasnosti, smatraće se da je saglasnost data.".

Član 21.

Naziv iznad člana 15. i član 15. menjaju se i glase:

„Druga ovlašćenja u oblasti obrazovanja

Član 15.

Nacionalni savet u skladu sa zakonom:

1) proglašava obrazovno-vaspitne ustanove od posebnog značaja za obrazovanje nacionalne manjine, u skladu sa članom 11a ovog zakona, i predlaže osnivaču utvrđivanje tog statusa, u skladu sa članom 10. tačka 7a) ovog zakona;

2) predlaže:

- jednog zajedničkog predstavnika nacionalnih saveta za člana Nacionalnog prosvetnog saveta;

- ministarstvu nadležnom za poslove obrazovanja i vaspitanja odobravanje van konkursa, programa stalnog stručnog usavršavanja nastavnika, vaspitača i stručnih saradnika na jeziku određene nacionalne manjine, u inostranstvu, radi priznavanja u procesu vrednovanja rada nastavnika;

- ministarstvu nadležnom za poslove obrazovanja i vaspitanja takmičenja učenika osnovnih i srednjih škola u inostranstvu koja će biti bodovana u skladu sa propisima;

3) daje mišljenje:

- u postupku donošenja akta o mreži predškolskih ustanova i osnovnih škola u jedinici lokalne samouprave u kojoj je u službenoj upotrebi jezik nacionalne manjine ili u kojoj se obrazovno-vaspitni rad izvodi na jeziku nacionalne manjine;

- ministru nadležnom za poslove obrazovanja i vaspitanja, odnosno pokrajinskom organu nadležnom za poslove obrazovanja u postupku utvrđivanja mreže srednjih škola i ustanova učeničkog i studentskog standarda;

- ministru nadležnom za poslove obrazovanja i vaspitanja, odnosno pokrajinskom organu nadležnom za poslove obrazovanja u postupku davanja saglasnosti na otvaranje odeljenja na jeziku nacionalne manjine za manje od 15 učenika;

- u postupku utvrđivanja broja učenika za upis u srednju školu na jeziku nacionalne manjine, kao i u postupku određivanja broja učenika za sticanje stručne osposobljenosti prekvalifikacije, dokvalifikacije i specijalizacije na jeziku nacionalne manjine;

- u postupku raspodele mesta u ustanovama učeničkog i studentskog standarda;

- u postupku donošenja akta o mreži ustanova učeničkog i studentskog standarda čiji je osnivač Republika, autonomna pokrajina ili jedinica lokalne samouprave;

- u postupku raspodele sredstava iz budžeta Republike, autonomne pokrajine i jedinice lokalne samouprave koja se dodeljuju putem javnog konkursa ustanovama i udruženjima u oblasti obrazovanja;

4) određuje predstavnika koji prisustvuje sednici Nacionalnog prosvetnog saveta i učestvuje u njegovom radu bez prava glasa, kada Nacionalni prosvetni savet razmatra pitanja od značaja za obrazovanje nacionalne manjine;

5) ustanovljava stipendije iz sopstvenih sredstava i svojim aktima propisuje kriterijume i postupak odlučivanja o dodeli stipendija i sprovodi postupak za dodeljivanje;

6) učestvuje u praćenju i unapređivanju kvaliteta obrazovanja odraslih koje se ostvaruje na jeziku nacionalne manjine;

7) obavlja i druge poslove iz ove oblasti utvrđene zakonom i drugim propisima.".

Član 22.

Naziv Odeljka 3. iznad člana 16. menja se i glasi: „Ovlašćenja u oblasti kulture".

U članu 16. stav 3. posle reči: „ovog člana" dodaju se zapeta i reči: „koje su, u skladu sa ovim zakonom, utvrđene za ustanove od posebnog značaja za nacionalnu manjinu,".

Član 23.

Član 17. menja se i glasi:

„Član 17.

Ustanova kulture čije se programske delatnosti pretežno odnose na proučavanje, očuvanje i predstavljanje kulture nacionalnih manjina u Republici Srbiji, a u skladu sa brojem pripadnika nacionalnih manjina na teritoriji na kojoj obavlja delatnosti, kao i ukoliko su te programske delatnosti od naročitog značaja za zadovoljavanje kulturnih potreba specifičnih za nacionalne manjine, je ustanova od posebnog značaja za nacionalnu manjinu.

Na predlog nacionalnog saveta, osnivač, izmenom osnivačkog akta, može utvrditi da je ustanova kulture od posebnog značaja za nacionalnu manjinu.

U ustanovama kulture za koje je izmenom osnivačkog akta utvrđeno da su od posebnog značaja za nacionalnu manjinu, nacionalni savet:

1) imenuje najmanje jednog člana upravnog odbora ustanove, u skladu

sa zakonom kojim se uređuje oblast kulture;

2) daje mišljenje o predloženim članovima upravnog odbora ustanove;

3) daje mišljenje u postupku izbora direktora ustanove.

Ako je utvrđeno da je neka ustanova u oblasti kulture od posebnog značaja za očuvanje, unapređenje i razvoj posebnosti i nacionalnog identiteta većeg broja nacionalnih manjina, nacionalni saveti imenuju po jednog člana upravnog odbora iz stava 3. tačka 1) ovog člana.".

Član 24.

Naziv iznad člana 18. menja se glasi: „Druga ovlašćenja u oblasti kulture".

U članu 18. tač. 11) i 12) menjaju se i glase:

„11) u koordinaciji sa drugim nacionalnim savetima predlaže dva, ili najviše dvostruko veći broj kandidata za izbor dva člana Nacionalnog saveta za kulturu;

12) u koordinaciji sa drugim nacionalnim savetima organizuje postupak predlaganja kandidata za članove Nacionalnog saveta za kulturu; ".

U tački 13) zapeta i reči: „aktom autonomne pokrajine ili jedinice lokalne samouprave", brišu se.

Član 25.

Odeljak 4. menja se i glasi:

„4. Ovlašćenja u oblasti obaveštavanja

Osnivačka prava

Član 19.

Nacionalni savet može da osnuje ustanove i privredna društva radi ostvarivanja prava na javno informisanje na jeziku nacionalne manjine, odnosno fondacije radi ostvarivanja opštekorisnog cilja unapređenja javnog informisanja na jeziku nacionalne manjine, u skladu sa zakonom.

Akti o osnivanju ustanove, privrednog društva odnosno fondacije, koja je izdavač medija, moraju biti usaglašeni sa zakonima kojima se uređuje oblast javnog informisanja i medija.

Pravo predlaganja člana Saveta regulatornog tela za elektronske medije

Član 20.

Nacionalni saveti su dužni da nadležnoj službi Narodne skupštine, podnesu obrazložen predlog za dva kandidata za člana Saveta regulatornog tela za elektronske medije, u skladu sa procedurom utvrđenom zakonom koji reguliše izbor članova Saveta regulatornog tela.

Do predloga za dva kandidata nacionalnih saveta dolazi se zajedničkim dogovorom nacionalnih saveta.

Narodna skupština, na plenarnoj sednici, glasanjem bira jednog kandidata za člana Saveta regulatornog tela za elektronske medije.

Druga ovlašćenja u oblasti obaveštavanja

Član 21.

Nacionalni savet:

1) donosi strategiju razvoja informisanja na jeziku nacionalne manjine, u skladu sa strategijom u oblasti javnog informisanja Republike Srbije;

2) daje predlog za raspodelu sredstava za projekte, koji se prilažu na javni konkurs koji raspisuje organ javne vlasti, radi podizanja kvaliteta informisanja pripadnika nacionalnih manjina;

3) daje predloge i preporuke upravnim odborima i programskim savetima javnih medijskih servisa u vezi sa programima na jezicima nacionalnih manjina;

4) daje mišljenje o kandidatima za odgovorne urednike programa na jezicima nacionalnih manjina u javnim medijskim servisima, ukoliko javni medijski servisi imaju urednike za program na jezicima nacionalnih manjina;

5) daje mišljenje na izveštaj Programskog saveta javnih servisa u vezi sa programskim sadržajima na jezicima nacionalnih manjina.".

Član 26.

Naziv Odeljka 5. iznad člana 22. menja se i glasi: „5. Ovlašćenja u oblasti službene upotrebe jezika i pisma".

U članu 22. tačka 1) posle reči: „„Službenom listu Autonomne pokrajine Vojvodine"" dodaju se tačka i nova rečenica koja glasi: „Ovi nazivi objavljuju se i u lokalnom službenom glasilu;".

U tački 4) posle reči „mesta" i zapete dodaje se reč „kao".

Tačka 7) menja se i glasi:

„7) inicira objavljivanje najvažnijih zakona Republike Srbije na jeziku nacionalne manjine koji je u službenoj upotrebi i pruža stručnu i drugu pomoć, u skladu sa svojim mogućnostima, u postupku prevođenja;"

U tački 9. zapeta i reči: „aktom autonomne pokrajine ili jedinice lokalne samouprave", brišu se.

Član 27.

Naziv iznad člana 25. menja se i glasi: „Odnos sa Vladom i organima državne uprave".

U članu 25. stav 1. menja se i glasi:

„Nacionalni savet može podneti ministarstvima i posebnim organizacijama predloge, inicijative i mišljenja o pitanjima u vezi sa vršenjem ovlašćenja predviđenih ovim zakonom.".

U stavu 3. reči: „državnih organa" zamenjuju se rečju: „ministarstava".

Član 28.

U članu 26. dodaje se stav 2. koji glasi:

„Nacionalni savet je dužan da organima autonomne pokrajine u čiji delokrug spadaju oblasti u kojima se ostvaruju ovlašćenja predviđena ovim zakonom, najkasnije u roku od deset dana, dostavi tražene podatke, spise i isprave.".

Član 29.

U članu 27. stav 1. posle reči: „regionalnim organizacijama" dodaju se reči: „koje se bave pitanjima prava pripadnika nacionalnih manjina".

Posle stava 1. dodaje se novi stav 2. koji glasi:

„Saradnja iz stava 1. ovog člana mora se sprovoditi u skladu sa Ustavom i zakonom Republike Srbije i uz poštovanje teritorijalnog jedinstva i pravnog poretka Republike Srbije.".

Dosadašnji st. 2. i 3. postaju st. 3. i 4.

Član 30.

U članu 35. stav 4. posle reči: „polovine" dodaju se zapeta i reči: „jer na izbornim listama nema kandidata za koje podnosioci izbornih lista nisu dobili mandat.".

Član 31.

Naziv iznad člana 39. i član 39. menjaju se i glase:

„Obaveze medija u vezi sa izborima nacionalnih saveta

Član 39.

Mediji izveštavaju o izborima nacionalnih saveta u skladu sa zakonima kojima se reguliše oblast javnog informisanja i zakonima kojima se reguliše izborni postupak.".

Član 32.

U članu 40. stav 1. tačka 5) posle reči: „polovine" dodaju se zapeta i reči: „jer na izbornim listama nema kandidata za koje podnosioci izbornih lista nisu dobili mandat.

U stavu 5. reči: „iz nadležnosti nacionalnog saveta" zamenjuju se rečima: „u vezi sa vršenjem ovlašćenja nacionalnog saveta predviđenih ovim zakonom".

Član 33.

Naziv iznad člana 43. i član 43. menjaju se i glase:

„Primena drugih propisa

Član 43.

Na izbor nacionalnog saveta i pitanja koja nisu uređena ovim zakonom shodno se primenjuju odredbe zakona kojima se uređuje izbor narodnih poslanika i zakona kojim se uređuje upravni spor.

Na pitanja postupanja u upravnim stvarima koja nisu drugačije uređena ovim zakonom primenjuju se odredbe zakona koji uređuje opšti upravni postupak.".

Član 34.

U članu 48. stav 6. menja se i glasi:

„Ministarstvo preuzima podatke iz jedinstvenog biračkog spiska koji su potrebni za ažuriranje i vršenje promena po službenoj dužnosti u posebnom biračkom spisku.".

Posle stava 6. dodaju se st. 7. i 8. koji glase:

„Naročito osetljivi podaci obrađuju se u skladu sa zakonom.

O svakoj promeni koja se vrši na osnovu podataka iz stava 6. ovog člana donosi se rešenje.".

Član 35.

Član 50. menja se i glasi:

„Poseban birački spisak sadrži: redni broj, ime i prezime birača, ime jednog od roditelja birača, nacionalnu pripadnost birača, jedinstveni matični broj građana, datum i mesto rođenja birača, pol birača, mesto prebivališta i adresu birača, jedinicu lokalne samouprave u kojoj birač ima mesto prebivališta i mesto boravišta za interno raseljena lica.".

Član 36.

U članu 52. stav 4. posle reči: „prebivališta," dodaju se reči: „odnosno mestu boravišta za interno raseljena lica,".

Član 37.

U članu 53. stav 3. posle reči: „prebivališta," dodaju se reči: „odnosno mestu boravišta za interno raseljena lica,".

Član 38.

Član 112. menja se i glasi:

„Član 112.

Nacionalni savet usvaja godišnji finansijski plan i završni račun.

Sastavni deo završnog računa je godišnji finansijski izveštaj o izvršenju plana, koji sadrži godišnji izveštaj o učinku programa, sa obrazloženjem.

Nacionalni savet godišnji finansijski plan usvaja po programskom modelu u kome su prihodi i rashodi usklađeni sa ovlašćenjima nacionalnog saveta.

Godišnji finansijski plan se usvaja po postupku i na način predviđen statutom nacionalnog saveta i dostavlja se korisniku budžetskih sredstava kod koga su opredeljena sredstva za finansiranje rada nacionalnih saveta u roku od pet dana od dana donošenja.

Nacionalni savet usvaja godišnji finasijski izveštaj za statističke potrebe i finansijsko izveštavanje radi upisa u registar finansijskih izveštaja prema propisima kojima se uređuje računovodstvo.

Nacionalni savet, u roku od 15 dana od dana donošenja finansijskog izveštaja ili završnog računa, primerak izveštaja ili računa dostavlja korisniku budžetskih sredstava kod koga su opredeljena sredstva za finansiranje rada nacionalnih saveta.".

Član 39.

Član 113. menja se i glasi:

„Član 113.

Stečena sredstva, u skladu sa ovim zakonom, mogu se koristiti za finansiranje redovne delatnosti i stalnih troškova nacionalnog saveta.

U troškove redovne delatnosti nacionalnog saveta spadaju:

1) finansiranje ili sufinansiranje programa i projekata u oblasti obrazovanja, kulture, obaveštavanja i službene upotrebe jezika i pisma nacionalne manjine;

2) finansiranje rada ustanova, fondacija i privrednih društava čiji je osnivač ili suosnivač nacionalni savet ili čija su osnivačka prava delimično ili u celini preneta na nacionalni savet.

U stalne troškove nacionalnog saveta spadaju:

1) troškovi za iznajmljivanje i korišćenje prostorija nacionalnog saveta;

2) zarade, porezi i doprinosi zaposlenih u nacionalnom savetu;

3) honorari i doprinosi za obavljen rad za potrebe nacionalnog saveta;

4) putni troškovi i dnevnice za službena putovanja;

5) nabavka kancelarijskog materijala i opreme za rad nacionalnog saveta;

6) knjigovodstvene usluge;

7) troškovi godišnje revizije;

8) troškovi održavanja internet stranice nacionalnog saveta.

Sredstva za finansiranje stalnih troškova nacionalnog saveta ne mogu iz-

nositi više od 50% sredstava opredeljenih budžetom Republike Srbije, autonomne pokrajine, odnosno jedinice lokalne samouprave.".

Član 40.

Član 115. menja se i glasi:

„Član 115.

Za finansiranje delatnosti nacionalnih saveta sredstva se obezbeđuju zakonom o budžetu Republike Srbije, odnosno odlukama o budžetu AP Vojvodine i jedinica lokalne samouprave.

Sredstva iz stava 1. ovog člana koja se obezbeđuju u budžetu Republike Srbije raspoređuju se tako da se 30% raspoređuje u jednakim iznosima svim registrovanim nacionalnim savetima u Republici Srbiji, a ostatak sredstava (70%) srazmerno broju pripadnika određene nacionalne manjine koju nacionalni savet predstavlja prema rezultatima poslednjeg popisa stanovništva, kao i ukupnom broju ustanova, fondacija i privrednih društava čiji je osnivač ili suosnivač nacionalni savet ili čija su osnivačka prava delimično ili u celini preneta na nacionalni savet.

Odluku o raspodeli sredstava iz budžeta Republike Srbije donosi budžetski korisnik kod koga su opredeljena sredstva u budžetu za finansiranje rada nacionalnih saveta, imajući u vidu predloge nacionalnih saveta.

Nacionalnom savetu se ne mogu doznačavati sredstva ako prema finansijskom planu rashodi nisu u saglasnosti sa namenama predviđenim članom 113. ovog zakona, niti izvršiti prenos sredstava u slučaju da nacionalni savet ima evidentirane osnove i naloge o prinudnoj naplati.

Kriterijume za raspodelu sredstava za finansiranje delatnosti nacionalnih saveta iz budžeta bliže uređuje Vlada, AP Vojvodina i jedinica lokalne samouprave.

Sredstva iz stava 1. ovog člana koja se obezbeđuju u budžetu jedinice lokalne samouprave, raspoređuju se, u skladu sa odlukom nadležnog organa jedinice lokalne samouprave, nacionalnim savetima koji:

1) imaju sedište na teritoriji jedinice lokalne samouprave;

2) predstavljaju nacionalne manjine koje u stanovništvu jedinice lokalne samouprave dostižu najmanje 10% od ukupnog stanovništva;

3) predstavljaju nacionalne manjine čiji je jezik u službenoj upotrebi na teritoriji jedinice lokalne samouprave.".

Član 41.

Član 117. menja se i glasi:

„Član 117.

Nacionalni savet ima račun evidentiran kod filijale Uprave za trezor preko koga se obavljaju sve transakcije iz primljenih budžetskih sredstava.

Knjigovodstvene evidencije se vode po izvoru, visini i strukturi prihoda i rashoda, u skladu sa propisima kojima se uređuje računovodstvo i pomoćne evidencije za potrebe o izveštavanju o učinku programskih aktivnosti.

Knjigovodstvene evidencije prihoda i rashoda i pomoćne evidencije programskih aktivnosti nacionalnog saveta su predmet godišnje revizije u skladu sa propisima kojima se uređuje međunarodna računovodstvena i revizorska regulativa.

Nacionalni savet je obavezan da vodi posebnu evidenciju o svojoj imovini.

Nacionalni savet je u obavezi da kvartalno izveštava nadležnog korisnika budžetskih sredstava o upotrebi sredstava koja su obezbeđena zakonom, odnosno odlukom o budžetu za finansiranje rada nacionalnih saveta. Ako se u postupku revizije, inspekcijske kontrole, odnosno na osnovu kvartalnih izveštaja utvrdi da nacionalni savet nije namenski koristio sredstva iz budžeta, budžetski korisnik koji vrši dotaciju iz budžeta obustavlja prenos sredstava iz budžeta do otklanjanja nepravilnosti.

Budžetski korisnik koji vrši dotaciju iz budžeta obaveštava nacionalni savet o obustavi i nalaže otklanjanje nepravilnosti iznetih u mišljenju revizora.

Rok za otklanjanje nepravilnosti iznetih u mišljenju revizora iznosi 60 dana od dana prijema obaveštenja o obustavi prenosa sredstava od strane budžetskog korisnika koji vrši dotaciju iz budžeta.

U slučaju da nacionalni savet ne otkloni nepravilnosti iznete u mišljenju revizora, budžetski korisnik koji vrši dotaciju iz budžeta, umanjiće sredstva opredeljena za finansiranje rada nacionalnog saveta za narednu budžetsku godinu u odnosu na godinu za koju je izvršena revizija. Iznos umanjenja jednak je iznosu sredstava za koje nacionalni savet nije otklonio nepravilnosti iznete u mišljenju revizora.".

Član 42.

Član 119. menja se i glasi:

„Član 119.

Budžetskim fondom za nacionalne manjine (u daljem tekstu: Fond) upravlja Ministarstvo.

Sredstva iz Fonda dodeljuju se putem javnog konkursa za finansiranje programa i projekata iz oblasti kulture, obrazovanja, obaveštavanja i službene upotrebe jezika i pisma nacionalnih manjina.

Postupak dodele sredstava iz Fonda i sprovođenja javnog konkursa bliže uređuje Vlada.".

Član 43.

U članu 120. stav 1. menja se i glasi:

„Nadzor nad zakonitošću rada i akata nacionalnih saveta, u skladu sa Ustavom i zakonom vrše, u okviru svog delokruga, ministarstva nadležna za poslove u oblasti uprave, kulture, obrazovanja, obaveštavanja i službene upotrebe jezika i pisama.".

Član 44.

Član 121. menja se i glasi:

„Član 121.

Nadležno ministarstvo će pokrenuti postupak za ocenu ustavnosti i zakonitosti statuta, propisa ili drugog opšteg akta nacionalnog saveta pred Ustavnim sudom, ako smatra da taj

akt nije u saglasnosti sa Ustavom i zakonom.".

Član 45.

Član 122. menja se i glasi:

„Član 122.

Ako nađe da pojedinačni akt nacionalnog saveta protiv koga nije obezbeđena sudska zaštita, nije u saglasnosti sa zakonom ili drugim propisom, odnosno sa statutom, propisom ili drugim opštim aktom nacionalnog saveta, nadležno ministarstvo će predložiti nacionalnom savetu da takav akt ukine ili poništi.

Ako nacionalni savet ne postupi po predlogu nadležnog ministarstva iz stava 1. ovog člana u roku od 30 dana, nadležno ministarstvo će svojim rešenjem ukinuti ili poništiti akt iz stava 1. ovog člana.".

Član 46.

Član 123. menja se i glasi:

„Član 123.

Novčanom kaznom od 10.000 do 100.000 dinara kazniće se odgovorno lice u nadležnom organu:

1) ako ne obezbedi dostavljanje akata iz člana 4v ovog zakona nadležnom pokrajinskom organu uprave;

2) ne obezbedi tačnost i ažurnost biračkog spiska u smislu člana 48. ovog zakona;

3) ne sprovede ili protivno odredbama člana 48. ovog zakona sprovede upis ili brisanje birača iz posebnog biračkog spiska;

4) koristi podatke iz posebnog biračkog spiska u svrhe za koje to nije dozvoljeno ovim zakonom, suprotno članu 51. ovog zakona.".

Član 47.

Član 127. menja se i glasi:

„Član 127.

Novčanom kaznom od 50.000 do 200.000 dinara kazniće se za prekršaj nacionalni savet ako:

1) ne postupi po članu 4a stav 1. ovog zakona;

2) ne postupi po članu 6. stav 6. ovog zakona;

3) se ne objave sve odluke i akti nacionalnog saveta najkasnije u roku od deset dana od dana stupanja na snagu, odnosno njihovog donošenja, na internet stranici nacionalnog saveta ili na drugi način određen statutom (oglasnoj tabli, dnevnim novinama, ili na drugi pogodan način)–(član 8. stav 2);

4) organima autonomne pokrajine u čiji delokrug spadaju oblasti u kojima se ostvaruju ovlašćenja nacionalnih saveta predviđena ovim zakonom najkasnije u roku od deset dana, ne dostave tražene podatke, spise i isprave (član 26. stav 2);

5) suprotno odredbama člana 120. stav 2. ovog zakona u roku od osam dana od dana dostavljanja zahteva, ne dostavi ministarstvu koje vrši nadzor nad zakonitošću rada i akata nacionalnih manjina tražene podatke, spise i isprave.

Za prekršaj iz stava 1. ovog člana, novčanom kaznom od 5.000 do 50.000 dinara kazniće se za prekršaj i odgovorno lice u nacionalnom savetu.".

Član 48.

Član 128. briše se.

Član 49.

Od dana stupanja na snagu ovog zakona nacionalni saveti nastavljaju da vrše javna ovlašćenja koja su im poverena u skladu sa ovim zakonom.

Nacionalni saveti koji do stupanja na snagu ovog zakona koriste tradicionalni naziv nacionalnog saveta, uvažavajući dugogodišnji rad i prepoznatljivost u javnosti, mogu da nastave da koriste ovaj naziv samo uz jasnu odrednicu u nazivu da je reč o nacionalnom savetu u Republici Srbiji.

Odredbe člana 11. ovog zakona, kojima se dodaje novi član 7a, primenjuju se po sprovođenju prvih narednih izbora za članove nacionalnih saveta.

Nacionalni saveti dužni su da, po sprovođenju prvih narednih izbora za članove nacionalnih saveta, usklade svoje statute sa ovim zakonom u roku od 20 dana od dana njihovog konstituisanja.

Nacionalni saveti dužni su da, po sprovođenju prvih narednih izbora za članove nacionalnih saveta, usklade ovlašćenja predsednika i izvršnog odbora nacionalnog saveta sa članom 10. ovog zakona (izmenjeni član 7. Zakona) i obezbede javnost rada u skladu sa članom 13. ovog zakona (član 8a Zakona), sa danom stupanja na snagu statuta usklađenog sa ovim zakonom.

Osnivač ustanove obrazovanja i vaspitanja, odnosno ustanove kulture koju je nacionalni savet do stupanja na snagu ovog zakona proglasio za ustanovu od posebnog značaja za nacionalnu manjinu, dužan je da u roku od 90 dana od dana stupanja na snagu ovog zakona usaglasi osnivački akt sa odredbama ovog zakona.

Budžetsko finansiranje rada nacionalnih saveta sprovodiće se prema pravilima iz ovog zakona od dana početka primene Zakona o budžetu za 2019. godinu, odnosno propisa pokrajinske i lokalne vlasti o budžetima za 2019. godinu.

Ministar je dužan da donese akte predviđene Zakonom u roku od 60 dana od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Ministar je dužan da u sadržini obrazaca iz člana 3. stav 6, člana 44. stav 3, člana 52. stav 4 , člana 53. stav 3. i člana 102. stav 4. Zakona, u roku od 60 dana od dana stupanja na snagu ovog zakona, propiše i napomenu da je podnosilac prijave, zahteva, odnosno izjave istovremeno s potpisivanjem obavešten o obradi podataka o ličnosti i da pristaje na obradu tih podataka, u skladu sa zakonom.

Član 50.

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom glasniku Republike Srbije".

OBRAZLOŽENjE

I USTAVNI OSNOV ZA DONOŠENjE ZAKONA

Ustavni osnov za donošenje Zakona o izmenama i dopunama Zakona o nacionalnim savetima nacionalnih manjina (u daljem tekstu: Zakon) sadržan je u članu 14, čl. 75–81. i članu 97. stav 2. Ustava Republike Srbije.

Članom 14. Ustava predviđeno je da Republika Srbija štiti prava nacionalnih manjina i da država jemči posebnu zaštitu nacionalnim manjinama radi ostvarivanja potpune ravnopravnosti i očuvanja njihovog identiteta.

Ustavno načelo iz člana 14. normativno je razrađeno u čl. 75–81. Ustava. Za donošenje izmena i dopuna Zakona, posebno je značajan član 75. Ustava kojim je predviđeno da su pripadnicima nacionalnih manjina, pored prava koja su Ustavom zajemčena svim građanima, zajemčena i dodatna, individualna ili kolektivna prava (stav 1), da putem kolektivnih prava pripadnici nacionalnih manjina, neposredno ili preko svojih predstavnika, učestvuju u odlučivanju ili sami odlučuju o pojedinim pitanjima vezanim za svoju kulturu, obrazovanje, obaveštavanje i službenu upotrebu jezika i pisma, u skladu sa zakonom (stav 2) i da radi ostvarenja prava na samoupravu u kulturi, obrazovanju, obaveštavanju i službenoj upotrebi jezika i pisma, pripadnici nacionalnih manjina mogu izabrati svoje nacionalne savete, u skladu sa zakonom. Članovima 76-81, između ostalog, pripadnicima nacionalnih manjina zajemčena je ravnopravnost pred zakonom, predviđena zabrana diskriminacije i mogućnost uvođenja posebnih propisa i privremenih mera radi postizanja pune ravnopravnosti (član 76), garantovano je pravo da učestvuju u upravljanju javnim poslovima i da stupaju na javne funkcije pod istim uslovima kao ostali građani (član 77), propisana je zabrana nasilne asimilacije (član 78), zajamčeno je prava na očuvanje posebnosti, u skladu sa zakonom (član 79), predviđeno je pravo na udruživanje i na saradnju sa sunarodnicima (član 80) i propisana je obaveza države da podstiče duh tolerancije i međukulturnog dijaloga i preduzima efikasne mere za unapređenje uzajamnog poštovanja, razumevanja i saradnje među svim ljudima koji žive na njenoj teritoriji, bez obzira na njihov etnički, kulturni, jezički ili verski identitet (član 81).

Članom 97. stav 2. Ustava, između ostalog, propisano je da Republika Srbija uređuje i obezbeđuje ostvarivanje i zaštitu sloboda i prava građana.

II. RAZLOZI ZA DONOŠENjE ZAKONA

Razlozi za donošenje izmena i dopuna ovog zakona mogu se svrstati u više posebnih grupa.

Pravac izmena i dopuna Zakona utvrđen je najpre Akcionim planom za ostvarivanje prava nacionalnih manjina koji je Vlada Republike Srbije usvojila na osnovu Akcionog plana za pregovaračko poglavlje 23, a kojim se Republika Srbija opredelila za strateško unapređenje institucionalnog i zakonodavnog okvira u oblasti ljudskih i manjinskih prava.

Razlozi za donošenje ovog zakona oličeni su i u potrebi usklađivanja Zakona sa Odlukom Ustavnog suda. Naime, povodom većeg broja inicijativa za ocenu ustavnosti Zakona Ustavni sud je svojom Odlukom iz januara 2014. kasirao pojedine odredbe Zakona, dok je pojedine odredbe zadržao na snazi pod uslovom da se tumače i primenjuju u skladu sa mišljenjem Suda koje je izloženo u Odluci. U tom smislu, radi ujednačene primene odredbi Zakona i pravne sigurnosti, potrebno je u skladu s Odlukom Ustavnog suda izvršiti izmene i dopune u tekstu Zakona naročito u pogledu korišćenja pojma ovlašćenja umesto nadležnosti nacionalnih saveta, kao i u pogledu saradnje nacionalnih saveta sa Vladom, republičkim organima uprave i pokrajinskim i lokanim organima.

Posebnu grupu razloga za izmene i dopune Zakona čine preporuke relevantnih međunarodnih tela koje su u sklopu monitoringa nad primenom međunarodnih ugovora o zaštiti nacionalnih manjina upućene Republici Srbiji kao strani ugovornici. U tom smislu, posebno treba istaći da je Savetodavni komitet koji prati primenu Okvirne konvencije za zaštitu nacionalnih manjina SE Republici Srbiji sugerisao da izmenama Zakona smanji prekomernu politizaciju nacionalnih saveta i obezbedi svojevrsnu „podelu vlasti" u nacionalnim savetima.

Naposletku, ali ne i najmanje važno, razlozi za izmene i dopune Zakona sastoje se u potrebi usaglašavanja pojedinih rešenja sadržanih u ovom zakonu i sistemskim zakonima kojima se regulišu pojedine oblasti društvenog života u kojima saveti ostvaruju svoja ovlašćenja, kao i preciziranja pojedinih rešenja i bližeg normativnog uređivanja pojedinih pitanja za kojima se u praksi primene Zakona ukazala potreba. U tom smislu, treba istaći da su predložene izmene i dopune koje se odnose na pitanja ostvarivanja pojedinih ovlašćenja nacionalnih saveta u sferi obrazovanja, kulture i obaveštavanja usklađena sa rešenjima sadržanim u sistemskim zakonima kojima se regulišu te oblasti društvenog života, kao i da su izmene i dopune koje se odnose na brisanje saveta iz registra, javnost rada saveta, pitanja u vezi s biračkim spiskovima, dostavljanja rešenja o upisu, brisanju i promenama u registru pokrajinskom organu uprave u čiji delokrug spadaju pitanja zaštite nacionalnih manjina, saradnji nacionalnih saveta s pokrajinskim organima, kao i o finansiranju nacionalnih saveta posledica potrebe preciziranja pojedinih rešenja i bližeg normativnog uređivanja pojedinih pitanja za kojima se u praksi

primene Zakona ukazala potreba.

III OBJAŠNjENjE POJEDINAČNIH REŠENjA

U članu 1. Predloga zakona reč „nadležnosti" menja se rečima „pravni položaj i ovlašćenja". Takva izmena proističe iz Odluke Ustavnog suda (IUz-882/2010 „Službeni glasnik RS" broj 20/14) u kojoj je Sud stao na stanovište da nacionalni saveti ne mogu imati nadležnosti, već da se na njih zakonom prenose javna ovlašćenja. Takođe, ovaj član dopunjen je novim stavom prema kome svi pojmovi koji se koriste u muškom rodu obuhvataju iste pojmove i u ženskom rodu u skladu sa zakonom.

Članom 2. Predloga zakona dodaje se novi član 1a, što takođe proističe iz Odluke Ustavnog suda, u kojoj je Sud izneo stav da nacionalni saveti predstavljaju nedržavna tela koja su institucionalni oblik Ustavom zajamčene samouprave nacionalnih manjina i da su nosioci javnih ovlašćenja koja im se zakonom prenose u Ustavom opredeljenim oblastima društvenog života. Budući da važeći zakon ne sadrži definiciju nacionalnih saveta, potrebno je da se izmenama i dopunama Zakona pravno odrede nacionalni saveti i takva definicija je pripremljena u skladu sa izloženim shvatanjem Ustavnog suda. Takođe, ovim članom Predloga dodaje se i novi član 1b, koji se odnosi na prava i dužnosti člana nacionalnog saveta. Predviđeno je da je član nacionalnog saveta dužan da učestvuje u radu nacionalnog saveta i da se statutom nacionalnog saveta bliže uređuju prava i obaveze članova nacionalnog saveta.

Članom 3. Predloga zakona vrše se izmene i dopune člana 2. koje su posledica usklađivanja Zakona sa Odlukom Ustavnog suda. Naime, prema važećem članu 2. stav 2. Zakona, nacionalni savet „osniva ustanove, privredna društva i druge organizacije iz oblasti društvenog života u kojima deluje" ali je Ustavni sud smatrao da je osnivanje privrednih društava moguće samo u onim oblastima društvenog života u kojima je takva mogućnost predviđena posebnim zakonima kojima su te oblasti uređene (primera radi, nije moguće da nacionalni savet osnuje privredno društvo u oblasti obrazovanja). Iz tog razloga, bilo je nužno važeći član 2. preformulisati.

Važeći Zakon ne sadrži odredbe kojima se regulišu pitanja naziva nacionalnih saveta i službene upotrebe jezika i pisama nacionalnih manjina u nazivu nacionalnih saveta. Iz tog razloga, izmenama i dopunama je predviđeno dodavanje novog člana 2a, kojim se predviđa da naziv nacionalnog saveta mora biti na srpskom jeziku i ćirilčkom pismu, ali i da naziv nacionalnog saveta, ako je to predviđeno njegovim statutom, može biti i na jeziku i pismu nacionalne manjine, i da će se taj naziv nacionalnog saveta upisivati u Registar nacionalnih saveta paraleno sa nazivivom na srpskom jeziku i ćiriličkom pismu.

U važećem članu 4. Zakona, između ostalog, uređeno je i pitanje podataka koji se upisuju u Registar nacionalnih saveta. U postupku pripreme izmena i dopuna Zakona uočeno je da bi u Registar trebalo upisivati ne samo broj i datum rešenja o upisu, već,u slučaju da se takvo rešenje donese, i broj i datum rešenja o brisanju iz Registra (član 5. Predloga zakona).

Važeći član 4b uređuje pitanje brisanja nacionalnih saveta iz Registra nacionalnih saveta. Prema važećim rešenjima, nacionalni savet se briše iz Registra u slučaju da bude raspušten zbog obustavljanja postupka izbora nacionalnog saveta, kao i u slučaju da bude raspušten zbog toga što je broj njegovih članova smanjen ispod polovine. U postupku pripreme izmena i dopuna Zakona stalo se na stanovište da postojeći razlog za brisanje nacionalnih saveta iz Registra koji se sastoji u činjenici da je broj njegovih članova smanjen ispod polovine iziskuje bliže normativno uređenje i preciziranje. Iz tog razloga, članom 6. Predloga zakona vrši se izmena i dopuna važećeg člana 4b. tako da se propisuje da je brisanje nacionalnog saveta iz Registra neopodno u slučaju da je broj njegovih članova smanjen ispod polovine, jer na izbornim listama nema kandidata za koje podnosioci izbornih lista nisu dobili mandat. Takođe, predviđeno je unošenje nove odredbe prema kojoj brisanjem iz Registra nacionalni savet gubi svojstvo pravnog lica.

Članom 7. Predloga zakona, dodaje se nov član 4v, koji je posledica potrebe za boljom saradnjom i koordinaciojm aktivnosti između državnih i pokrajinskih organa. Naime, prema važećem Zakonu i pokrajinski organi ostvaruju saradnju sa nacionalnim savetima, a imaju i obavezu da učestvuju u finansiranju rada onih nacionalnih saveta koji imaju sedište na teritoriji autonomne pokrajine. Iz tog razloga, nužno je da se pokrajinskom organu uprave u čijem delokrugu su poslovi manjinskih prava dostavljaju rešenja o upisu u Registar, rešenja o kojima se odlučuje o prijavi za upis promena u Registru i rešenja o brisanju iz Registra, za nacionalne savete koji imaju registrovano sedište na teritoriji autonomne pokrajine.

Članom 8. Predloga zakona, dodaju se novi stavovi u članu 5. važećeg zakona, koji su posledica potrebe da se pitanja korišćenja i raspolaganja imovinom nacionalnih saveta preciznije urede i da takva rešenja imaju sistemski kvalitet, odnosno da budu analogna rešenjima o korišćenju i raspolaganju imovinom od strane drugih nedržavnih tela koja mogu biti nosioci javnih ovlašćenja (kao što su, primera radi, udruženja građana). U tom smislu, predviđeno je da se imovina nacionalnog saveta može koristiti isključivo za ostvarivanje ovlašćenja predviđenih zakonom (čime se onemogućava da nacionalni saveti prerastu u privredne subjekte i učesnike tržišnih aktivnosti), da se imovina ne sme prenositi članovima, članovima organa nacionalnog saveta, ili sa njima povezanim licima, kao i da, u slučaju brisanja nacionalnog saveta iz Registra, imovina saveta stečena sredstvima iz javnih prihoda postaje imovina Republike Srbije, dok se imovina stečena po osnovu donacija, raspoređuje u skladu sa ak-

tima nacionalnog saveta.

Dopune člana 6. važećeg zakona (član 9. Predloga zakona) obezbeđuju da statut nacionalnog saveta zaista bude akt najjače pravne snage koji nacionalni savet donosi. U tom smislu, izričito je propisano da drugi opšti pravni akti, ako ih nacionalni savet donosi (npr. poslovnik o radu), moraju biti u saglasnosti sa statutom, da su odredbe drugih opštih akata nacionalnog saveta ništave ukoliko su u suprotnosti sa statutom, a uređeno je i pitanje nadležnosti Upravnog suda da odlučuje o ništavosti drugih opštih akata nacionalnog saveta, koje nisu u saglasnosti sa statutom. Prilikom pripreme izmena i dopuna Zakona, stalo se na stanovište da u krug subjekata koji su ovlašćeni na pokretanje takvog postupka pred Upravnim sudom, osim Ministarstva i nadležnog pokrajinskog organa, treba da budu uvršteni i ustanove, privredna društva i druge organizacije čiji je osnivač nacionalni savet i najmanje jedna trećina članova nacionalnog saveta, jer ti subjekti takođe mogu da imaju interes da se utvrdi ništavost opštih akata koji nisu u saglasnosti sa statutom, a i u praksi će se oni najpre susresti sa takvim problemom. U članu 6. važećeg Zakona predviđena je i jedna izmena. Naime, utvrđeno je da je dosadašnju odredbu prema kojoj su se statutom nacionalnog saveta uređivala i pitanja naziva, simbola i pečata nacionalnih saveta potrebno dodatno precizirati. U tom smislu, a u skladu s rešenjima koja postoje i u Zakonu o udruženjima, predloženo je da se precizira da se statutom nacionalnog saveta uređuje naziv, pečat i simbol nacionalnog saveta koji ne mogu biti identični nazivu, pečatu i simbolu drugog nacionalnog saveta koji je upisan, ili uredno prijavljen za upis u Registar, niti izazivati zabunu u pogledu nacionalnog saveta, njegovih ciljeva i ovlašćenja, ili u pogledu nacionalne manjine koju nacionalni savet predstavlja. Dopunama tačaka 5), 5a) i 6) stava 5. člana 6. važećeg Zakona predviđeno je da se statutom nacionalnog saveta, između ostalog, mora regulisati i postupak razrešenja predsednika, izvršnog odbora i članova drugih odbora i tela nacionalnog saveta.

Članom 10. Predloga zakona vrše se izmene i dopune člana 7. važećeg zakona, tako što su precizirana ovlašćenja i dužnosti predsednika nacionalnog saveta i izvršnog odbora nacionalnog saveta, a što je u skladu i sa preporukama relevantnih međunarodnih tela da se u okvirima nacionalnih saveta izvrši svojevrsna „podela vlasti". U tom smislu, posebno je značajno što se izričito predviđa da predsednik saveta odgovara za njegov rad i da se stara o zakonitom korišćenju i raspolaganju finansijskim sredstvima i imovinom saveta, kao i da izvršni odbor neposredno izvršava i stara se o izvršavanju odluka i drugih akata nacionalnog saveta i da se stara o izvršavanju javnih ovlašćenja koja su poverena nacionalnom savetu. Član 7. važećeg Zakona, dopunjen je i odredbom kojom se preciziraju sastav i ovlašćenja odbora nacionalnih saveta. U tom smislu, predviđeno je da članovi tih odbora mogu biti i stručnjaci koji ne moraju biti članovi nacionalnih saveta, ali je, s druge strane, izričito propisano da odbori za obrazovanje, kulturu, obaveštavanje i službenu upotrebu jezika i pisma daju stručna mišljenja, predloge i izrađuju analize za potrebe nacionalnih saveta.

Članom 11. Predloga zakona, dodaje se novi član 7a kojim se uređuje pitanje nespojivosti funkcija, odnosno poslova. Dopuna važećeg zakona je u skladu je sa preporukama relevantnih međunarodnih tela. U tom smislu, ovim dopunama predviđeno je da predsednik nacionalnog saveta i član izvršnog odbora ne može biti član rukovodećih organa političke stranke u koje su, exempli causa, navedeni predsednik, predsedništvo, izvršni odbor i sl, da ne može biti izabrano ili postavljeno lice u državnom organu, pokrajinskom organu, odnosno organu jedinice lokalne samouprave, koji u okvirima svojih nadležnosti odlučuje o pitanjima koja se tiču rada nacionalnih saveta. Dopunama je izričito propisano da mandat predsednika nacionalnog saveta, odnosno članstvo u izvršnom odboru prestaje izborom odnosno postavljenjem u organima koji su tim članom predviđeni kao nespojivi. Prestanak mandata predsednika nacionalnog saveta, odnosno članstva u izvršnom odboru konstatuje nacionalni savet na prvoj narednoj sednici nakon prijema obaveštenja o nastupanju razloga iz stava 3. ovog člana.

Novim članom 7b (član 12. Predloga zakona) uređuje se pitanje radnog odnosa u nacionalnom savetu. To pitanje do sada nije bilo uređeno važećim zakonom i u praksi je izazivalo izvesne nedoumice, naročito u kontekstu mogućnosti da članovi nacionalnog saveta budu u radnom odnosu u nacionalnom savetu, a što je značajno i pogledu utroška sredstava koja su namenjena finansiranju rada nacionalnih saveta. Dopunama važećeg Zakona predviđeno je da član nacionalnog saveta može zasnovati radni odnos u nacionalnom savetu, za vreme trajanja svog mandata i da se na sve radne odnose u nacionalnom savetu, dakle kako na radne odnose članova nacionalnog saveta koji su ih zasnovali, tako i na radne odnose drugih lica zaposlenih u nacionalnom savetu, primenjuju odredbe zakona kojim se uređuje rad.

Dopune važećeg Zakona, odnose se i na preciznije uređivanje javnosti rada nacionalnih saveta. U nalazima i mišljenjima relevantnih međunarodnih tela, kao i domaćih organizacija civilnog društva često je isticano da rad nacionalnih saveta nije dovoljno transparentan, odnosno da njihova uloga nije prepoznatljiva, ne samo u okviru nacionalnih manjina koje predstavljaju, već ni u široj društvenoj zajednici. U tom smislu, članom 14. Predloga zakona, dodaje se nov član 8a, kojim se izričito predviđa da je rad nacionalnog saveta javan i da se sve odluke i akti nacionalnog saveta objavljuju najkasnije u roku od deset dana od dana stupanja na snagu, odnosno njihovog donošenja, na internet stranici nacionalnog saveta, koja se vodi dvojezično, na srpskom jeziku i na jeziku nacionalne manjine, ili na drugi način određen statutom (oglasnoj tabli,

dnevnim novinama, ili na drugi pogodan način). Imajući u vidu potrebu zaštite podataka o ličnosti, takođe je propisano da se prilikom objavljivanja odluka i akata vodi računa da se ne povredi pravo na privatnost i pravo na zaštitu podataka o ličnosti, u skladu sa zakonom. U skladu sa dopunama člana 14. Predloga zakona, predviđeno je i brisanje stava 1. član 8. važećeg zakona (član 13. Predloga zakona).

U skladu sa Odlukom Ustavnog suda su i izmene važećeg člana 9a stav 4.a kojima je predviđeno da nacionalni savet kome je istekao mandat vrši tekuće neodložne poslove u vezi sa vršenjem ovlašćenja nacionalnog saveta predviđenih ovimm zakonom, čime se menja dosadašnje rešenje prema kojem je takve poslove nacionalni savet obavljao iz nadležnosti nacionalnog saveta (član 15. Predloga zakona).

Posebno važne izmene i dopune važećeg Zakona odnose se na ovlašćenja nacionalnih saveta. Cilj tih izmena i dopuna je da se zakonska rešenja o ovlašćenjima nacionalnih saveta usklade sa shvatanjem Ustavnog suda koje je izloženo u Odluci Ustavnog suda, kao i da se sistemski kvalitetno i jednoobrazno urede ovlašćenja nacionalnih saveta koja su normirana kako ovim zakonom, tako i sistemskim zakonima kojima se uređuju oblasti društvenog života u kojima deluju nacionalni saveti.

U tom smislu, najpre se članom 16. Predloga zakona, vrši dopuna u članu 10. važećeg Zakona, koji je posvećen opštim ovlašćenjima, unošenjem novih tačaka 7a) i 7b) prema kojima nacionalni savet predlaže Republici, autonomnoj pokrajini ili jedinici lokalne samouprave kao osnivaču ustanove, utvrđivanje ustanove od posebnog značaja iz čl. 11a i 17. ovog zakona i inicira odnosno predlaže Republici, autonomnoj pokrajini ili jedinici lokalne samouprave, kao osnivaču ustanove, koja je, u skladu sa ovim zakonom, utvrđena za ustanovu od posebnog značaja za nacionalnu manjinu, prenos osnivačkih prava. Takođe, vrši se i izmena odredbi sadržanih u tačakama 10), 11), 12) i 13) koje su, između ostalih, bili predmet ocene ustavnosti od strane Ustavnog suda, a koje je Ustavni sud zadržao na snazi, ali pod uslovom da se tumače na način koji je Sud izložio u svojoj Odluci. Zbog toga, predloženim izmenama jasno se precizira o kakvoj vrsti opštih ovlašćenja je reč. U tom smislu, odredbe kojima je važećim Zakonom propisano da nacionalni savet 1. predlaže izmenu i dopunu propisa kojima se uređuju Ustavom garantovana prava nacionalnih manjina u oblasti kulture, obrazovanja, obaveštavanja i službene upotrebe jezika i pisma (tačka.10), 2. predlaže posebne propise i privremene mere u oblastima u kojima se ostvaruje pravo na samoupravu (tačka 11) i 3. pokreće postupak pred Zaštitnikom građana, pokrajinskim i lokalnim ombudsmanom i drugim nadležnim organima, kada proceni da je došlo do povrede Ustavom i zakonom garantovanih prava i sloboda pripadnika nacionalnih manjina (tačka 12), se menjaju u smislu da nacionalni savet, budući da po Ustavu nije ovlašćeni predlagač za donošenje takvih akata, inicira donošenje, odnosno izmene i dopune zakona i propisa, kao i da podnosi pritužbu zaštitniku građana, pokrajinskom i lokalnom ombudsmanu i drugom nadležnom organu, kada proceni da je došlo do povrede ustavom i zakonom garantovanih prava i sloboda pripadnika nacionalnih manjina, odnosno da podnosi pritužbu iz tačke 12) ovog člana u ime pripadnika nacionalne manjine.

Najveći broj izmena i dopuna važećeg zakona koje su u vezi s ovlašćenjima nacionalnih saveta odnose se na oblast obrazovanja. Najpre se članom 17. Predloga zakona pored tehničke izmene naziva odeljka, predviđaju izmene stava 3. člana 11. Zakona, tako što se ova odredba dopunjuje, odnosno precizira da Republika, autonomna pokrajina i jedinica lokalne samouprave kao osnivači ustanova mogu u celini ili delimično preneti osnivačka prava na nacionalni savet za ustanove koje su, u skladu sa ovim zakonom, utvrđene za ustanove od posebnog značaja za nacionalnu manjinu.

Član 18. Predloga zakona, predviđa dodavanje novog člana 11a kojim se, u skladu sa odlukom Ustavnog suda, kojom je Sud istakao potrebu da zakonodavac uredi pojam „ustanova od posebnog značaja za nacionalnu manjinu", precizira da je reč o ustanovi obrazovanja i vaspitanja koju osniva Republika, autonomna pokrajina, jedinica lokalne samouprave ili nacionalni savet, a u kojoj se tradicionalno ili u značajnoj meri ostvaruje Ustavom zagarantovano pravo pripadnika nacionalnih manjina na obrazovanje i vaspitanje na svom jeziku. Tim članom se uređuje i koliko se maksimalno ustanova može proglasiti za ustanove od posebnog značaja za nacionalnu manjinu, a što je važno u kontekstu učešća nacionalnih saveta u upravljanju takvim ustanovama i njihovog finansiranja. Izmenama čl. 12-15. važećeg zakona, predviđaju se rešenja koja su u skladu sa novim zakonskim rešenjima u oblasti prosvete, naročito u pogledu materije učešća nacionalnih saveta u utvrđivanju opštih osnova predškolskog programa, nastavnih planova i programa osnovnog i srednjeg obrazovanja, kao i u pogledu korišćenja udžbenika.

Zbog različitih rešenja koja su sadržana u važećem zakonu i Zakonu o kulturi, neophodno je izvršiti i izmene odredbi kojima se regulišu ovlašćenja nacionalnih saveta u oblasti kulture. Najpre se, članom 23. Predloga zakona, pored tehničke izmene naziva odeljka, predviđaju izmene stava 3. člana 16. Zakona, tako što se ova odredba dopunjuje, odnosno precizira da Republika, autonomna pokrajina i jedinica lokalne samouprave kao osnivači ustanova mogu u celini ili delimično preneti osnivačka prava na nacionalni savet za ustanove koje su, u skladu sa ovim zakonom, utvrđene za ustanove od posebnog značaja za nacionalnu manjinu. Nadalje, izmenama člana 17. važećeg Zakona (član 24. Predloga zakona), najpre je uređeno da je ustanova kulture čije se programske delatnosti pretežno odnose na proučavanje, očuvanje i predstavljanje kulture nacionalnih manjina u Republici Srbiji, a u skladu sa brojem

pripadnika nacionalnih manjina na teritoriji na kojoj obavlja delatnosti, kao i ukoliko su te programske delatnosti od naročitog značaja za zadovoljavanje kulturnih potreba specifičnih za nacionalne manjine ustanova od posebnog značaja za nacionalnu manjinu i da, na predlog nacionalnog saveta, izmenom osnivačkog akta osnivač može utvrditi da su od posebnog značaja za nacionalnu manjinu. Takođe, propisano je da nacionalni savet u ustanovama kulture čiji je osnivač Republika, autonomna pokrajina ili jedinica lokalne samouprave, a za koje je izmenom osnivačkog akta utvrđeno da su od posebnog značaja za nacionalnu manjinu, imenuje najmanje jednog člana upravnog odbora ustanove, u skladu sa zakonom kojim se uređuje oblast kulture, daje mišljenje o predloženim članovima upravnog odbora ustanove i u postupku izbora direktora ustanove. U slučaju da je utvrđeno da je neka ustanova u oblasti kulture od posebnog značaja za očuvanje, unapređenje i razvoj posebnosti i nacionalnog identiteta većeg broja nacionalnih manjina, nacionalni saveti imenuju zajedničkog člana upravnog odbora iz stava 3. tačka 1) ovog člana.

Članom 25. Predloga zakona, vrše se izmene i dopune člana 18. važećeg Zakona, tako da su tač. 11. i 12. usaglašeni sa odredbama Zakona o kulturi.

Članom 26. Predloga zakona, predviđene su izmene čl. 19-21. važećeg zakona kojima se vrši usklađivanje, odnosno, ujednačavanje odredbi o ovlašćenjima nacionalnih saveta u oblasti obaveštavanja sa rešenjima sadržanim u sistemskim zakonima kojima se reguliše javno obaveštavanje i rad medija, kao i njihovo preciziranje. U tom smislu, najpre se izmenama člana 19. predviđa da nacionalni savet može da osnuje ustanove i privredna društva radi ostvarivanja prava na javno informisanje na jeziku nacionalne manjine, odnosno fondacije radi ostvarivanja opštekorisnog cilja unapređenja javnog informisanja na jeziku nacionalne manjine, u skladu sa zakonom (stav 1) i precizira se da akti o osnivanju ustanove, privrednog društva odnosno fondacije, koja je izdavač medija, moraju biti, usaglašeni sa zakonima kojima se uređuje oblast javnog informisanja i medija. Takođe, u članu 20. uvrštava se rešenje koje je već sadržano u Zakonu o elektronskim medijima, a kojim je predviđeno pravo predlaganja člana Saveta regulatornog tela za elektronske medije. Prema novoj odredbi člana 20, nacionalni saveti dužni su da nadležnoj službi Narodne skupštine, podnesu obrazložen predlog za dva kandidata za člana Saveta regulatornog tela za elektronske medije, u skladu sa procedurom utvrđenom zakonom koji reguliše izbor članova Saveta regulatornog tela i da se do predloga za dva kandidata nacionalnih saveta dolazi zajedničkim dogovorom nacionalnih saveta. Takođe, sa Zakonom o elektronskim medijima usaglašena je i odredba prema kojoj Narodna skupština, na plenarnoj sednici, glasanjem bira jednog od dva kandidata predloženih od strane nacionalnih saveta za člana Saveta regulatornog tela za elektronske medije. Izmenama odredbi sadržanih u članu 21. precizirana su druga ovlašćenja nacionalnih saveta u oblasti obaveštavanja, a u koja spadaju: 1) donošenje strategije razvoja informisanja na jeziku nacionalne manjine, u skladu sa strategijom u oblasti javnog informisanja Republike Srbije; 2) daje predlog za raspodelu sredstava za projekte, koji se prilažu na javni konkurs koji raspisuje organ javne vlasti, radi podizanja kvaliteta informisanja pripadnika nacionalnih manjina; 3) davanje predloga i preporuka upravnim odborima i programskim savetima javnih medijskih servisa u vezi sa programima na jezicima nacionalnih manjina; 4) davanje mišljenja o kandidatima za odgovorne urednike programa na jezicima nacionalnih manjina u javnim medijskim servisima, ukoliko javni medijski servisi imaju urednike za program na jezicima nacionalnih manjina i 5) daje mišljenje na izveštaj Programskog saveta javnih servisa u vezi sa programskim sadržajima na jezicima nacionalnih manjina.

Članom 27. Predloga zakona, vrše se izmene i dopune člana 22. važećeg Zakona, kojim su propisana ovlašćenja nacionalnih saveta u oblasti službene upotrebe jezika i pisma. Naime, ove odredbe se preciziraju i usklađuju sa sistemskim rešenjima u toj oblasti. Najpre, tačka 1) dopunjuje se odredbom prema kojoj se tradicionalno nazivi i drugi geografski nazivi na jeziku nacionalne manjine objavljuju i u lokalnom službenom glasilu. Izmenama tačke 7) tog člana propisuje se da nacionalni savet inicira objavljivanje najvažnijih zakona Republike Srbije na jeziku nacionalne manjine koji je u službenoj upotrebi i pruža stručnu i drugu pomoć, u skladu sa svojim mogućnostima, u postupku prevođenja. Takvim rešenjem olakšava se implementacija i omogućava učešće nacionalnih saveta u implementaciji obaveze koja proističe iz Evropske povelje o regionalnim ili manjinskim jezicima da se na jezicima nacionalnih manjina obezbede prevodi najznačajnijih zakonskih tekstova. Izmenama tačke 9) tog člana važećeg zakona, kojom je predviđeno da nacionalni savet odlučuje o drugim pitanjima iz oblasti službene upotrebe jezika i pisma koja su mu poverena zakonom, izostavlja se određenje prema kome mu se ta pitanja mogu poveriti aktom autonomne pokrajine ili jedinice lokalne samouprave, jer autonomne pokrajine i jedinice lokalne samouprave nemaju izvorne nadležnosti u toj oblasti društvenog života, a poslove koji su im povereni ne mogu dalje prenositi nedržavnim subjektima.

Veliki broj izmena i dopuna važećeg zakona, koje proističu iz Odluke Ustavnog suda, tiču se odnosa nacionalnih saveta s republičkim, pokrajinskim i lokalnim organima, kao i sa međunarodnim regionalnim organizacijama, a što je do sada, delimično bilo regulisano važećim čl. 25-27. Zakona. U tom smislu, članom 28. Predloga zakona, precizira se da se odredbe o odnosu s republičkim organima tiču odnosa sa Vladom i organima državne uprave. U sklopu tog segmenta odnosa, precizira se da nacionalni savet može podneti ministarstvima i posebnim organiza-

cijama predloge, inicijative i mišljenja o pitanjima u vezi sa vršenjem ovlašćenja predviđenih ovim zakonom i da nacionani savet može podneti inicijativu Vladi za ukidanje, odnosno poništenje propisa ministarstava i posebnih organizacija, umesto dosadašnjeg rešenja prema kome je takvu inicijativu mogao da podnese za ukidanje, odnosno poništenje propisa državnih organa. Odnos nacionalnih saveta sa organima autonomne pokrajine je dvosmerno uređen. U tom smislu, članom 29. Predloga zakona, vrši se dopuna člana 26. važećeg zakona, kojom je predviđeno da je nacionalni savet dužan da organima autonomne pokrajine u čiji delokrug spadaju oblasti u kojima se ostvaruju ovlašćenja predviđena ovim zaknom, najkasnije u roku od deset dana, dostavi tražene podatke, spise i isprave. Iz Odluke Ustavnog suda proističu i dopune važećeg člana 27. (član 30. Predloga zakona) kojim se reguliše saradnja nacionalnih saveta sa međunarodnim i regionalnim organizacijama. Dopunama tog člana predviđeno je da nacionalni savet, u skladu sa zakonom, sarađuje sa međunarodnim i regionalnim organizacijama koje se bave pitanjima prava pripadnika nacionalnih manjina i da se takva saradnja mora spovoditi u skladu sa Ustavom i zakonom Republike Srbije, uz poštovanje teritorijalnog jedinstva i pravnog poretka Republike Srbije.

Članom 31. Predloga zakona vrši se dopuna člana 35. stava 4. važećeg Zakona, tako da je precizirano da se izbori za nacionalni savet ne raspisuju ako nacionalni savet bude raspušten zbog obustavljanja postupka izbora članova nacionalnog saveta, ili zbog toga što je broj njegovih članova smanjen ispod polovine, jer na izbornim listama nema kandidata za koje podnosioci izbornih lista nisu dobili mandat, a što je posledica dopune uvrštene u član 4b. važećeg zakona.

Članom 32. Predloga zakona vrši se izmena člana 39. važećeg zakona, kojom je predviđeno da mediji izveštavaju o izborima nacionalnih saveta, u skladu sa zakonima kojima se reguliše oblast javnog informisanja i zakonima kojima se reguliše izborni postupak. Ovim izmenama vrši se terminološko i sistemsko usklađivanje ovog zakona sa odredbama sistemskih zakona kojima se uređuje oblast javnog informisanja i izbora.

Dopunom člana 40. stav 1. precizira se tačka 5) važećeg zakona što je posledica dopuna člana 4b. Takođe, u skladu sa Odlukom Ustavnog suda, u stavu 5. Člana 40. važećeg zakona reči: „iz nadležnosti nacionalnog saveta" zamenjuju se rečima: „u vezi sa vršenjem ovlašćenja nacionalnog saveta predviđenih ovim zakonom."(član 33. Predloga zakona).

Izmenama člana 43. važećeg zakona (čl. 34. Predloga zakona) propisano je da se na izbor nacionalnog saveta i pitanja koja nisu uređena ovim zakonom shodno se primenjuju odredbe zakona kojim se uređuje izbor narodnih poslanika i zakona kojim se uređuje upravni spor, a da se na pitanja postupanja u upravnim stvarima koja nisu drugačije uređena ovim zakonom primenjuju se odredbe zakona koji uređuje opšti upravni postupak. Takve izmene su nužna posledica usvajanja novog Zakona o opštem upravnom postupku.

Izmenama i dopunama čl. 48, 50. i 52. kojima se uređuje poseban birački spisak nacionalnih manjina predviđaju se rešenja kojima se olakšava vođenje tog spiska po službenoj dužnosti, pravno regulišu sve izmene koje se u njemu vrše, preciznije uređuju podaci koji se u njega upisuju i podnošenje zahteva za upis u taj spisak. U tom smislu, izmenama člana 48. (član 35. Predloga zakona) predviđeno je da Ministarstvo preuzima podatke iz jedinstvenog biračkog spiska koji su potrebni za ažuriranje i vršenje promena po službenoj dužnosti u posebnom biračkom spisku, da se naročito osetljivi podaci obrađuju u skladu sa zakonom i da se o svakoj promeni koja se vrši donosi rešenje. Izmenama člana 50. (član 36. Predloga zakona), predviđeno je da poseban birački spisak sadrži: redni broj, ime i prezime birača, ime jednog od roditelja birača, nacionalnu pripadnost birača, njegov jedinstveni matični broj građana, datum i mesto rođenja birača, pol birača, mesto prebivališta i adresu birača, jedinicu lokalne samouprave u kojoj birač ima mesto prebivališta i mesto boravišta za interno raseljena lica, a izmenama člana 52. (član 38. Predloga zakona) propisano je da zahtev za upis u poseban birački spisak pripadnik nacionalne manjine podnosi organu uprave jedinice lokalne samouprave ne samo prema mestu prebivališta, već i prema mestu boravišta za interno raseljena lica.Izmena istovetne sadržine uvrštena je i u član 53. stav 3. važećeg zakona, a u kontekstu podnošenja zahteva za brisanje iz posebnog biračkog spiska.

Veliki deo izmena i dopuna važećeg Zakona odnosi se na finansiranje rada nacionalnih saveta, utrošak sredstava, naročito onih koji potiču iz javnih izvora, kao i na rešenja kojima se obezbeđuje transparentnost u utrošku sredstava i finansijska disciplina, čime se i odredbe ovog zakona usklađuju sa sistemskim rešenjima koja postoje u zakonodavstvu koje uređuje javne finansije. Najpre, članom 39. Predloga zakona, predviđa se izmena člana 112. Zakona, kojom je predviđeno da nacionalni savet usvaja godišnji finansijski plan i završni račun, da je sastavni deo završnog računa godišnji finasijski izveštaj o izvršenju plana, koji sadrži godišnji izveštaj o učinku programa, sa obrazloženjem i da se godišnji finansijski plan nacionalnog saveta usvaja po programskom modelu u kome su prihodi i rashodi usklađeni sa ovlašćenjima nacionalnog saveta čime se stvara pravni osnov i za lakše praćenje utroška sredstava. U tom smislu, propisano je i da se godišnji finansijski plan usvaja po postupku i na način predviđen statutom nacionalnog saveta i da se dostavlja korisniku budžetskih sredstava kod koga su opredeljena sredstva za finansiranje rada nacionalnih saveta u roku od pet dana od dana donošenja. Posebno je važna odredba kojom se propisuje da nacionalni savet usvaja godišnji finasijski izveštaj za statističke potrebe i finansijsko izveštavanje radi upisa u registar finansijskih iz-

veštaja prema propisima kojima se uređuje računovodstvo i da priprema finansijski izveštaj o učinku programskih aktivnosti koje dostavlja korisniku budžetskih sredstava kod koga su opredeljena sredstva za finansiranje rada nacionalnih saveta radi praćenja i izveštavanja o namenskoj upotrebi budžetskih sredstava. Propisana je odredba nacionalnog saveta da u roku od 15 dana od dana donošenja finansijskog izveštaja ili završnog računa, primerak izveštaja ili računa dostavlja korisniku budžetskih sredstava kod koga su opredeljena sredstva za finansiranje rada nacionalnih saveta.

Izmenama člana 113. važećeg Zakona (član 40. Predloga zakona) preciznije je uređena materija korišćenja sredstava koja su stečena u skladu s zakonom. U tom smislu, najpre se propisuje da se sredstva, stečena u skladu sa ovim zakonom, mogu koristiti za finansiranje redovne delatnosti i stalnih troškova nacionalnog saveta. Izmenama se precizira da u troškove redovne delatnosti nacionalnog saveta spadaju: 1) finansiranje ili sufinansiranje programa i projekata u oblasti obrazovanja, kulture, obaveštavanja i službene upotrebe jezika i pisma nacionalne manjine i 2) finansiranje rada ustanova, fondacija i privrednih društava čiji je osnivač ili suosnivač nacionalni savet ili čija su osnivačka prava delimično ili u celini preneta na nacionalni savet, dok u stalne troškove nacionalnog saveta spadaju: 1) troškovi za iznajmljivanje i korišćenje prostorija nacionalnog saveta; 2) zarade, porezi i doprinosi zaposlenih u nacionalnom savetu; 3) honorari i doprinosi za obavljen rad za potrebe nacionalnog saveta; 4) putni troškovi i dnevnice za službena putovanja; 5) nabavka kancelarijskog materijala i opreme za rad nacionalnog saveta; 6) knjigovodstvene usluge; 7) troškovi godišnje revizije i 8) troškovi održavanja internet stranice nacionalnog saveta. Da bi se predupredila mogućnost isključivog utroška sredstava na stalne troškove, izričito je propisano da sredstva za finansiranje stalnih troškova nacionalnog saveta ne mogu iznositi više od 50% sredstava opredeljenih budžetom Republike Srbije, autonomne pokrajine, odnosno jedinice lokalne samouprave.

Izmenama člana 115. važećeg zakona (član 41. Predloga zakona), preciznije je uređena materija visine i načina raspodele sredstava za finansiranje delatnosti nacionalnih saveta koja potiču iz budžeta Republike, autonomne pokrajine i jedinica lokalne samouprave. Novim stavom 1. tog člana propisuje se da se za finansiranje delatnosti nacionalnih saveta sredstva obezbeđuju zakonom o budžetu Republike Srbije, odnosno odlukama o budžetu AP Vojvodine i jedinica lokalne samouprave. Stavom 2. propisano je da se sredstva koja se obezbeđuju u budžetu Republike Srbije raspoređuju tako da se 30% raspoređuje u jednakim iznosima svim registrovanim nacionalnim savetima u Republici Srbiji, a ostatak sredstava (70%) srazmerno broju pripadnika određene nacionalne manjine koju nacionalni savet predstavlja prema rezultatima poslednjeg popisa stanovništva, kao i ukupnom broju ustanova, fondacija i privrednih društava čiji je osnivač ili suosnivač nacionalni savet ili čija su osnivačka prava delimično ili u celini preneta na nacionalni savet. Suština izmene koja je predviđena izloženim stavom sastoji se u preciziranju kriterijuma za raspodelu sredstava koji se odnosi na ukupan broj ustanova. Naime, u važećem tekstu Zakona propisano je da kriterijum za raspodelu ukupan broj ustanova nacionalne manjine u oblasti kulture, obrazovanja, obaveštavanja i službene upotrebe jezika i pisma i obimu aktivnosti tih ustanova. Budući da je pojam „ustanova nacionalne manjine" neodređen i da nije sadržan ni u jednom važećem zakonskom propisu, stalo se na stanovište da taj kriterijum za raspodelu sredstava treba da se odnosi na ustanove, fondacije i privredna društava čiji je osnivač ili suosnivač nacionalni savet ili čija su osnivačka prava delimično ili u celini preneta na nacionalni savet. Izmenama je izričito propisano i da odluku o raspodeli sredstava iz budžeta donosi budžetski korisnik kod koga su opredeljena sredstva u budžetu za finansiranje rada nacionalnih saveta imajući u vidu predloge nacionalnih saveta. Značajnu novinu u regulisanju ovog pitanja čini i nova odredba stava 4. prema kojoj se nacionalnom savetu ne mogu doznačavati sredstva ako prema finansijskom planu rashodi nisu u saglasnosti sa namenama predviđenim članom 113. ovog zakona, niti izvršiti prenos sredstava u slučaju da nacionalni savet ima evidentirane osnove i naloge o prinudnoj naplati. Takvim rešenjem onemogućava se nenamenski utrošak sredstava, kao i obavezni prenos sredstava u slučaju da nacionalni savet ima evidentirane osnove i naloge o prinudnoj naplati, a šta do sada nije bilo moguće izbeći. Novom odredbom stava 5. tog člana predviđeno je da kriterijume za raspodelu sredstava za finansiranje delatnosti nacionalnih saveta iz budžeta bliže uređuje Vlada, ali i AP Vojvodina i jedinica lokalne samouprave, čime se zapravo, za razliku od dosadašnjih rešenja, obavezuju i jedinice lokalne samouprave da bliže urede kriterijume za raspodelu sredstava koja su za finansiranje delatnosti nacionalnih saveta obezbeđena u njihovim budžetima. Značajnu novinu predstvljaju i nove odredbe stava 6. ovog člana, kojim se propisuje da se sredstva iz budžeta jedinice lokalne samouprave, u skladu sa odlukom nadležnog organa jedinice lokalne samouprave, raspoređuju nacionalnim savetima koji: imaju sedište na teritoriji jedinice lokalne samouprave (tačka 1), predstavljaju nacionalne manjine koje u stanovništvu jedinice lokalne samouprave dostižu najmanje 10% od ukupnog stanovništva (tačka 2) ili predstavljaju nacionalne manjina čiji je jezik u službenoj upotrebi na teritoriji jedinice lokalne samouprave (tačka 3).

Članom 42. Predloga zakona vrši se izmena odredbi važećeg član 117. u vezi sa obavezom nacionalnih saveta za vođenje knjigovodstvene evidencije koje su predmet godišnje revizije. Između ostalog, predviđa se da su knjigovodstvene evidencije prihoda i rashoda i pomoćne evidencije

programskih aktivnosti nacionalnog saveta predmet godišnje revizije u skladu sa propisima kojima se uređuje međunarodna računovodstvena i revizorska regulativa i da, ako se u postupku revizije, inspekcijske kontrole, odnosno na osnovu kvartalnih izveštaja utvrdi da nacionalni savet nije namenski koristio sredstva iz budžeta, budžetski korisnik koji vrši dotaciju obustavlja prenos iz budžeta do otklanjanja nepravilnosti iznetih u mišljenju revizora (stav 6.). U skladu sa tim, stavom 7. propisano je da budžetski korisnik koji vrši dotaciju iz budžeta, obaveštava nacionalni savet o obustavi sredstava i nalaže otklanjanje nepravilnosti iznetih u mišljenju revizora. To je važna novina koja takođe onemogućava eventualno nenamensko korišćenje sredstava iz javnih izvora.

Članom 43. Predloga zakona izmenjen je važeći član 119. Zakona kojim se uređuje Budžetski fond za nacionalne manjine, kojim upravlja Ministarstvo. Predviđeno je da se sredstva iz Fonda dodeljuju putem javnog konkursa za finansiranje programa i projekata iz oblasti kulture, obrazovanja, obaveštavanja i službene upotrebe jezika i pisma. Stavom 3. izričito je propisano da postupak dodele sredstava iz Fonda bliže uređuje Vlada. Na taj način stvara se zakonska osnova da Budžetski fond postane operativan.

Član 44. Predloga zakona predviđa izmenu stava 1. člana 120. važećeg zakona, kojom se uređuje nadležnost resornih ministarstava u vršenju nadzora nad zakonitošću rada i akata nacionalnih saveta.

Članom 45. Predloga zakona izmenjen je važeći član 121. tako da je predviđeno da će nadležno ministarstvo pokrenuti postupak za ocenu ustavnosti i zakonitosti statuta, propisa ili drugog opšteg akta nacionalnog saveta pred Ustavnim sudom ako smatra da taj akt nije u saglasnosti sa Ustavom i zakonom.

Članom 46. Predloga zakona kojim se menja dosadašnji član 122. obezbeđuje se pravni osnov za kontrolu rada nacionalnih saveta koja se vrši nad njihovim pojedinačnim aktima. Naime, novim odredbama predviđeno je da će, ako nađe da pojedinačni akt nacionalnog saveta protiv koga nije obezbeđena sudska zaštita nije u saglasnosti sa zakonom ili drugim propisom, odnosno sa statutom, propisom ili drugim opštim aktom nacionalnog saveta, nadležno ministarstvo predložiti nacionalnom savetu da takav akt ukine ili poništi. Ako nacionalni savet u roku od 30 dana ne postupi po ovom predlogu nadležno ministarstvo će navedeni akt ukinuti ili poništiti svojim rešenjem. Izložene odredbe u potpunosti su analogne rešenjima koja su za istovetnu situaciju propisana Zakonom o lokalnoj samoupravi i logično je da se takav vid kontrole primeni i na nacionalne savete kao oblik neteritorijalne samouprave.

U čl. 47. i 48. Predloga zakona, vrše se izmene kaznenih odredbi važećeg zakona. Članom 47. Predloga zakona menja se član 123. važećeg zakona tako što se prekršajne kazne predviđaju za odgovorno lice u nadležnom organu, ne samo za slučaj da ne sprovede ili protivno odredbama zakona sprovede upis ili brisanje birača iz posebnog biračkog spiska i koristi podatke iz posebnih biračkih spiskova pripadnika nacionalnih manjina u svrhe za koje to nije dozvoljeno zakonom, već i ako ne obezbedi dostavljanje akata nadležnom pokrajinskom organu uprave i ako ne obezbedi tačnost i ažurnost biračkog spiska u smislu ovog zakona. Takođe, izmenama je obuhvaćen i iznos novčanih kazni tako da je njihov raspon povećan do 100.000 dinara. Članom 48. Predloga zakona predviđena je izmena člana 127. važećeg zakona, tako da je za prekršaje propisana novčana kazna za nacionalni savet, odnosno odgovorno lice u nacionalnom savetu, ako ne postupe po članu 4a stav 1, članu 6. stav 6, članu 8. stav 2, članu 26. stav 2 i suprotno odredbama člana 120. stav 2 ovog zakona. Članom 49. Predviđeno je brisanje člana 128. Zakona.

Članom 50. Predloga zakona predviđene su prelazne odredbe. Stavom 1. predviđeno je da nacionaln savet, od dana stupanja na snagu ovog zakona, nastavlja da vrši javna ovlašćenja koja su mu poverena u skladu sa ovim zakonom. Stavom 2. propisano je da nacionalni saveti koji do stupanja na snagu ovog zakona koriste tradicionalni naziv nacionalnog saveta (dakle, naziv koji je drugačiji u odnosu na ispisivanje naziva nacionalni savet na jeziku i pismu nacionalne manjine) imajući u vidu dugogodišnji rad i prepoznatljivost u javnosti, mogu da nastave da koriste ovaj naziv, samo uz jasnu odrednicu u nazivu da je reč o nacionalnom savetu u Republici Srbiji. Dalje, predviđeno je da se oderedbe, odnosno pravila o nespojivosti iz člana 7a Zakona primenjuju po sprovođenju prvih narednih izbora za nacionalne savete, da su nacionalni saveti dužni da po sprovođenju izbora u skladu sa ovim zakonom usklade svoje statute sa ovim zakonom u roku od 20 dana od dana njihovog konstituisanja, kao i da su dužni da, po sprovođenju prvih narednih izbora za članove nacionalnih saveta, usklade ovlašćenja predsednika i izvršnog odbora nacionalnog saveta sa članom 10. ovog zakona i obezbede javnost rada u skladu sa članom 14. ovog zakona, sa danom stupanja na snagu statuta usklađenog sa ovim zakonom. Posebno je važna odredba stava 6. tog člana prema kojoj je osnivač ustanove obrazovanja i vaspitanja, odnosno ustanove kulture koju je nacionalni savet do stupanja na snagu ovog zakona proglasio za ustanovu od posebnog značaja za nacionalnu manjinu, dužan da u roku od 90 dana od dana stupanja na snagu ovog zakona usaglasi osnivački akt sa odredbama ovog zakona.Stavom 7. propisano je da će se budžetsko finansiranje rada nacionalnih saveta sprovoditi prema pravilima iz ovog zakona od dana početka primene Zakona o budžetu za 2019. godinu, odnosno propisa pokrajinske i lokalne vlasti o budžetu za 2019. godinu. Propisano je takođe da je Ministar dužan da u roku od 60 dana od dana stupanja na snagu ovog zakona donese akte koji su predviđeni ovim zakonom. U cilju usklađivanja odredbi važećeg zakona sa zakonskim rešenjima o prikupljanju i obradi podataka o ličnosti, propisano je da je ministar dužan da u sadržini

obrazaca iz člana 3. stav 6, člana 44. stav 3, člana 52. stav 4 , člana 53. stav 3. i člana 102. stav 4. Zakona, u roku od 60 dana od dana stupanja na snagu ovog zakona, propiše i napomenu da je podnosilac prijave, zahteva, odnosno izjave istovremeno s potpisivanjem obavešten o obradi podataka o ličnosti i da pristaje na obradu tih podataka, u skladu sa zakonom.

Članom 51. predviđeno je da ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom glasniku Republike Srbije".

IV. FINANSIJSKA SREDSTVA POTREBNA ZA SPROVOĐENJE ZAKONA

Finansijska sredstva za sprovođenje ovog zakona obezbeđena su Zakonom o budžetu Republike Srbije za 2018. godinu u okviru:

I) razdela 20 - Ministarstvo državne uprave i lokalne samouprave, glava 20.0 – Ministarstvo državne uprave i lokalne samouprave, funkcija 111- Izvršni i zakonodavni organi, program 1001- Unapređenje i zaštita ljudskih i manjinskih prava i sloboda, programska aktivnosti 0001 – Unapređenje prava pripadnika nacionalnih manjina, na ekonomskoj klasifikaciji 423 – Usluge po ugovoru i to:

- u iznosu od 4.800.000,00 dinara za uslugu za uspostavljanje aplikacije za PBS i Registar nacionalnih saveta, održavanje i unapređenje i

- u iznosu od 720.000,00 dinara za štampanje izvoda iz Posebnog biračkog spiska za izbore za članove nacionalnih saveta nacionalnih manjina.

II) razdela 3 – Vlada, glava 3.19 – Kancelarija za ljudska i manjinska prava, program 1001 – Unapređenje i zaštita ljudskih i manjinskih prva i sloboda, funkcija 160 – Opšte javne usluge neklasifikovane na drugom mestu, programska aktivnost 0007 – Unapređenje položaja nacionalnih manjina, na ekonomskoj klasifikaciji 481 – Dotacije nevladinim organizacijama i to:

- u iznosu od 247.981.000,00 dinara za finansiranje nacionalnih saveta nacionalnih manjina.

Sredstva za 2019. i 2020. godinu biće opredeljena u skladu sa bilansnim mogućnostima budžeta Republike Srbije, u okviru limita određenih od strane Ministarstva finanasija za potrebe Ministarstva državne uprave i lokalne samouprave i Kancelarije za ljudska i manjinska prava.

V. RAZLOZI ZA DONOŠENJE ZAKONA PO HITNOM POSTUPKU

Predlaže se donošenje ovog zakona po hitnom postupku, budući da bi njegovo nedonošenje po hitnom postupku moglo da prouzrokuje štetne posledice na rad upravnih organa u Republici Srbiji.

Naime, s obzirom na to da je postojećim zakonom, utvrđena obaveza sprovođenja redovnih izbora za članove nacionalnih saveta, koji treba da se održe u 2018. godini, neophodno je da se ovaj zakon sprovede po hitnom postupku, kako bi se omogućilo nesmetano sprovođenje ovih izbora i konstituisanje nacionalnih saveta.

IZVEŠTAJ O SPROVEDENOJ JAVNOJ RASPRAVI O NACRTU ZAKONA O IZMENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O NACIONALNIM SAVETIMA NACIONALNIH MANJINA

I Pravni okvir, period i način sprovođenja javne rasprave

Odbor za pravni sistem i državne organe Vlade Republike Srbije, na osnovu člana člana 41. stav 3. Poslovnika Vlade („Službeni glasnik RS", br. 61/06 – prečišćen tekst, 69/08, 88/09, 33/10, 69/10, 20/11, 37/11, 30/13, 76/14), na sednici održanoj 29. marta 2018. godine, doneo je Zaključak 05 Broj: 011-29250/2018 kojim se određuje sprovođenje javne rasprave o Nacrtu zakona o izmenama i dopunama Zakona o nacionalnim savetima nacionalnih manjina i utvrdio Program javne rasprave, a na predlog Ministarstva državne uprave i lokalne samouprave.

Ministarstvo državne uprave i lokalne samouprave obrazovalo je Posebnu radnu grupu u koju su imenovani predstavnici: Ministarstva prosvete, nauke i tehnološkog razvoja, Ministarstva kulture i informisanja, Ministarstva pravde, Ministarstva finansija, Ministarstva spoljnih poslova, Republičkog sekretarijata za zakonodavstvo, Kancelarije za ljudska i manjinska prava, Kancelarije za Kosovo i Metohiju, Koordinacionog tela za opštine Preševo, Bujanovac i Medveđu, Republičkog zavoda za statistiku, Pokrajinskog sekretarijata za obrazovanje, propise, upravu i nacio-

nalne manjine – nacionalne zajednice i nacionalnih saveta bošnjačke, bunjevačke, mađarske, rumunske i slovačke nacionalne manjine. Posebna radna grupa pripremila je radni tekst Nacrta zakona.

Ministarstvo državne uprave i lokalne samouprave je, uz podršku Misije OEBS u Republici Srbiji, sprovelo postupak javnih konsultacija o radnom tekstu Nacrta zakona o izmenama i dopunama Zakona o nacionalnim savetima nacionalnih manjina, u cilju široke diskusije i razmene sugestija. U okviru javnih konsultacija održano je šest okruglih stolova i to 29. novembra 2017. godine u Novom Sadu, 4. decembra 2017. godine u Novom Pazaru, 5. decembra 2017. godine u Bujanovcu, 7. decembra 2017. godine u Petrovcu na Mlavi, 15. decembra 2017. godine Subotici i 18. decembra 2017. godine u Beogradu. U procesu pripreme ovog propisa učestvovali su predstavnici relevantnih državnih organa, nacionalnih saveta nacionalnih manjina, organizacija civilnog društva, predstavnici stručne javnosti, međunarodne zajednice i druge zainteresovane strane.

Radni tekst Nacrta zakona upućen je Savetu Evrope u cilju izrade ekspertske analize koja je predviđena u okviru Programa TAPA – horizontalni program saradnje za Zapadni Balkan i Tursku. Ministarstvu je 12. februara 2018. godine dostavljena ekspertska analiza radnog teksta Nacrta zakona o izmenama i dopunama Zakona o nacionalnim savetima nacionalnih manjina.

Nakon razmatranja svih iznetih komentara i sugestija u toku postupka javnih konsultacija i preporuka iz ekspertske analize, pripremljen je tekst Nacrta ovog zakona o kojem je sprovedena javna rasprava.

Javna rasprava o Nacrtu zakona sprovedena je u periodu od 29. marta do 18. aprila 2018. godine. Tekst Nacrta zakona bio je objavljen na sajtu Ministarstva državne uprave i lokalne samouprave www.mduls.gov.rs, Portalu e-uprave www.euprava.gov.rs i Kancelarije za saradnju sa civilnim društvom www.civilnodrustvo.gov.rs, a zainteresovani su mogli svoje primedbe, predloge i sugestije da dostave ljaju Ministarstvu na elektronsku adresu: miroslav.raskovic@mduls.gov.rs ili u pisanoj formi na adresu: Ministarstvo državne uprave i lokalne samouprave, Beograd, Birčaninova 6.

Tokom javne rasprave održana su dva okrugla stola, 11. aprila u Kučevu i 16. aprila 2018. godine u Beogradu, kojima su prisustvovali predstavnici državnih organa, nezavisnih tela, nacionalnih saveta nacionalnih manjina, međunarodnih organizacija i organizacija civilnog društva.

II Učesnici javne rasprave

U javnoj raspravi učestvovali su državni organi, organi AP Vojvodine, nacionalni saveti nacionalnih manjina, političke stranke i pokreti, udruženja građani i pojedinci. Na e-mejl adresu Ministarstva državne uprave i lokalne samouprave primedbe, predloge i sugestije na Nacrt zakona dostavili su učesnici u javnoj raspravi i to: Koordinacija nacionalnih saveta nacionalnih manjina, Pokrajinski sekretarijat za obrazovanje, propise, upravu i nacionalne manjine, nacionalni saveti nemačke, hrvatske, slovenačke, češke, rumunske, romske, bošnjačke i grčke nacionalne manjine, član Nacionalnog saveta makedonske nacionalne manjine Slave Gruevski, Savez bačkih Bunjevaca – politička stranka nacionalne manjine – predsednik Mirko Bajić, Centar za istraživanje u politici Argument – Slobodan Martinović, Udruženje građana Europius – dr Milica Kolaković-Bojović, Koalicija novinarskih i medijskih udruženja o informisanju na manjinskom jeziku i zainteresovano lice Vesna Prćić.

III. Analiza rezultata javne rasprave

1.Primedbe i sugestije načelnog karaktera

Analizirajući dostavljene primedbe, predloge i sugestije učesnika javne rasprave na tekst Nacrta zakona, kao i usmena izlaganja na održanim okruglim stolovima, može se konstatovati sledeće:

– Svi učesnici javne rasprave upoznati su sa razlozima i karakterom predloženih izmena Zakona o nacionalnim savetima nacionalnih manjina koji se sastoje u:

1. usklađivanju Zakona sa merama iz Akcionog plana za ostvarivanje prava nacionalnih manjina koji je Vlada Republike Srbije usvojila na osnovu Akcionog plana za pregovaračko Poglavlje 23;

2. usklađivanju Zakona sa Odlukom Ustavnog suda IUz-882/2010 iz januara 2014. godine („Službeni glasnik RS“, broj 20/14) (u daljem tekstu: Odluka Ustavnog suda), kojom je Sud kasirao pojedine odredbe Zakona, dok je pojedine odredbe zadržao na snazi pod uslovom da se tumače i primenjuju u skladu sa mišljenjem Suda koje je izloženo u Odluci;

3. unošenju u Zakon preporuka relevantnih međunarodnih tela koje su u sklopu monitoringa nad primenom međunarodnih ugovora o zaštiti nacionalnih manjina upućene Republici Srbiji kao strani ugovornici, a koje se odnose na pojedima zakonska rešenja;

4. usaglašavanju pojedinih rešenja sadržanih u ovom zakonu i sistemskim zakonima kojima se regulišu oblasti društvenog života u kojima saveti ostvaruju svoja ovlašćenja, kao i preciziranju određenih rešenja i bližem normativnom uređivanju konkretnih pitanja za kojima se u praksi primene Zakona ukazala potreba.

– Većina učesnika javne rasprave dostavila je konkretne primedbe, predloge i sugestije.

– Deo učesnika javne rasprave dostavio je, ili izložio, načelne primedbe: da je Nacrt zakona samo delimično usklađen sa merama iz Akcionog plana; da Nacrtom nacionalni saveti nisu okarakterisani kao organizacije kulturne autonomije i oblik neteritorijalne samouprave; da smanjuje ovlašćenja nacionalnih saveta u pojedinim oblastima (npr. u oblasti kulture) što predstavlja umanjenje dostignutog nivoa manjinskih prava i ograničava pravo na manjinsku samoupravu, a što je u suprotnosti sa članom 20. stav 2. Ustava RS); da se uvođenjem prekomerne kontrole nad

radom nacionalnih saveta pogoršava institucionalni položaj nacionalnih saveta; da pokušaj smanjivanja prekomerne politizacije nacionalnih saveta nije uvažio distinkciju između političkih stranaka nacionalnih manjina i ostalih političkih stranaka; da je upitan kriterijum korišćenja podataka sa poslednjeg popisa stanovništva za ostvarivanje određenih prava koja su utvrđena ovim zakonom; da se Nacrtom ne uvodi bilo kakva saradnja između državnih organa i organizacija i nacionalnih saveta, već da se nameće kontrola nad radom nacionalnih saveta, a potuno i očigledno izostavljaju obaveze državnih organa u odnosima sa nacionalnim savetima; da je u Nacrtu izostavljeno uređivanje institucionalizacije Koordinacije nacionalnih saveta; da Nacrt ne predviđa usklađivanje odredaba ostalih zakona sa rešenjima sadržanim u ovom propisu; da Nacrt ne sadrži nijedno rešenje u vezi sa problemima sa kojima su se u dosadašnjem radu susretali nacionalni saveti, niti da na bilo koji način doprinosi pravilnom ustrojstvu nacionalnih saveta u njihovom efikasnom i delotvornom radu; da su obim i značaj izmena zahtevale izradu novog zakona.

2.Konkretne primedbe, predlozi i sugestije

Konkretne primedbe, predlozi i sugestije odnose se na pojedine članove Nacrta zakona, od kojih izdvajamo:

– Da se član 2. Nacrta zakona izmeni i dopuni određenjem da je manjinska samouprava pravo građana pripadnika manjina da preko svojih slobodno izabranih predstavnika u nacionalnom savetu učestvuje u odlučivanju ili odlučuju o pojedinim pitanjima koja su od značaja za ostvarivanje njihovih prava; formulisanjem da je nacionalni savet predstvaničko telo nacionalne manjine ili da on predstavlja neteritorijalnu kulturnu samoupravu; da nacionalni savet predstavlja nacionalnu manjinu, odnosno da mu se mogu poveriti javna ovlašćenja, i u drugim oblastima koje su od značaja za postizanje pune ravnopravnosti; normiranjem da nacionalni savet pri vršenju poverenih javnih ovlašćenja ima ista prava i dužnosti kao organi javne uprave; da nacionalna manjina može imati samo jedan nacionalni savet; kao i da se normativno uredi položaj članova nacionalnog saveta u smislu propisivanja njihove dužnosti da učestvuju u radu nacionalnog saveta, prava na plaćeno odsustvo zbog odazivanja obavezi da učestvuju u radu nacionalnog saveta i utvrđivanja imuniteta za izneto mišljenje ili davanje glasa na sednici nacionalnog saveta.

– Da se član 4. Nacrta zakona izmeni tako da, između ostalog, propisuje da se naziv nacionalnog saveta na srpskom jeziku i pismu i na jeziku i pismu nacionalne manjine uređuje statutom nacionalnog saveta, da se naziv ispisuje u skladu sa odredbama Zakona o službenoj upotrebi jezika i pisma, ili dopuni određenjem prema kome naziv nacionalnog saveta, ako je to predviđeno statutom, može biti na jeziku i pismu koji nacionalna manjina koristi kao službeni.

– Da se član 9. Nacrta zakona, između ostalog, dopuni tako da se predvidi da postupak pred Upravnim sudom za utvrđivanje ništavosti opšteg akta nacionalnog saveta koji nije u skladu sa statutom, mogu da pokrenu ne samo u Nacrtu navedeni subjekti, već i pripadnici nacionalnih manjina.

– Predloženo je takođe da se član 10. Nacrta zakona izmeni tako da se u postojećem članu 7. Zakona predvidi da se predsednik i članovi izvršnog odbora nacionalnog saveta ne biraju iz reda članova nacionalnog saveta, da članovi odbora za kulturu, obrazovanje, obaveštavanje i službenu upotrebu jezika i pisma nacionalnog saveta za koje je Nacrtom zakona predviđeno da ne moraju biti članovi nacionalnog saveta, moraju biti upisani u poseban birački spisak, kao i da se brišu postojeće odredbe člana 7. st. 5. i 6. prema kojima nacionalni savet može poveriti izvršnom odboru odlučivanje o pojedinim pitanjima iz nadležnosti nacionalnog saveta i kojima se reguliše postupak potvrđivanja takvih odluka.

– Da se u članu 11. Nacrta zakona kojim se predviđa da član nacionalnog saveta ne može biti član rukovodećih organa političke stranke kao što su predsednik, predsedništvo, izvršni odbor i sl., izričito predvidi da se to ne odnosi na organe političkih stranaka nacionalnih manjina, ili da se briše u celosti, ili pak da se predviđeno rešenje odnosi samo na predsednika nacionalnog saveta i članove izvršnog odbora, kao i da se rešenje prema kome član nacionalnog saveta ne može biti ni funkcioner, postavljeno lice ili rukovodilac u organu državne uprave, pokrajinskom organu uprave odnosno organu jedinice lokalne samouprave koji u okvirima svojih nadležnosti odlučuje o pitanjima koja se tiču rada nacionalnih saveta preformuliše tako da umesto reči „funkcioner” stoji izabrano lice, odnosno da ne može biti poslanik, odbornik, niti član organa političke stranke osim organa političke stranke nacionalne manjine.

– Da se u članu 12. Nacrta zakona doda novi stav prema kome bi se predvidelo da izabrani članovi saveta koji zasnivaju radni odnos u nacionalnom savetu vrše javnu funkciju i podležu obavezi prijave imovine funkcionera shodno odredbi Zakona o Agenciji za borbu protiv korupcije.

– Da se član 14. Nacrta zakona kojim je predviđeno da se sve odluke i akti nacionalnog saveta objavljuju najkasnije u roku od 10 dana od dana usvajanja, odnosno njihovog donošenja, na veb prezenataciji nacionalnog saveta, koja se vodi dvojezično, na srpskom jeziku i na jeziku nacionalne manjine, ili na drugi način određen statutom (oglasnoj tabli, dnevnim novinama ili na drugi pogodan način) izmeni tako da se obaveza objavljivanja odnosi samo na opšte akte nacionalnih saveta, da rok objavljivanja bude 30 dana, kao i da se umesto alternativno postavljene mogućnosti da se drugačiji način objavljivanja uredi statutom nacionalnog saveta predvidi obaveznost kumulativnog objavljivanja kako na veb prezenataciji nacionalnog saveta, tako i na drugi način predviđen statutom.

– Predložene su dopune člana 15. Nacrta zakona, tako da se, između ostalog, propiše da se zabranjuje svaka aktivnost nacionalnog saveta i

ustanova i organizacija čiji je osnivač, a koja spada u domen naučnog i obrazovno-vaspitnog rada, a posebno one koje imaju za cilj proučavanje i standardizaciju jezika, kao i izdavačku delatnost i obrazovanje nastavnog kadra. Takođe je predloženo da se ovaj član dopuni, između ostalog, i odredbama prema kojima nacionalni savet: propisuje način obeležavanja potvrđenih praznika nacionalne manjine; predlaže razrešenje odgovornih lica u državnim organima, organima AP i jedinica lokalne samouprave, ustanovama, javnim službama i organizacijama sa javnim ovlašćenjima kada utvrdi da onemogućavaju pojedinačno ili kolektivno pripadnike nacionalne manjine da koriste Ustavom i zakonom garantovana prava; ustanovljava dane od posebnog značaja za nacionalnu manjinu; predlaže način rešavanja pitanja od značaja za nacionalnu manjinu o kojima odlučuju organi javne vlasti; donosi posebne propise i predlaže organima javne vlasti donošenje privremenih mera u oblastima u kojima se ostvaruje pravo na samoupravu, radi postizanja pune ravnopravnosti između pripadnika nacionalne manjine i građana koji pripadaju većini i obezbeđivanja ostvarivanja prava nacionalnih manjina garantovanih Ustavom i zakonom, kada utvrdi da je došlo ili može doći do uskraćivanja ostvarivanja tih prava, kao i da nacionalni saveti mogu međusobno sarađivati, u skladu sa svojim potrebama, kroz Koordinaciju nacionalnih saveta nacionalnih manjina, radi ostvarivanja zajedničkih obaveza, ciljeva, planova i programa, kao i drugih potreba od zajedničkog interesa.

– Da se član 17. Nacrta zakona, kojim se propisuje novi član 11a dopuni tako da se propiše da se ustanovom od posebnog zanačaja za obrazovanje nacionalne manjine, može proglasiti ustanova osnovnog i srednjeg obrazovanja i vaspitanja u kojoj se nastava izvodi samo na jeziku nacionalne manjine.

– Da se član 19. Nacrta zakona dopuni novim stavovima, kojima bi bilo predviđeno da će prilikom predlaganja nastavnog plana i programa za predmete od posebnog značaja za nacionalne manjine, nacionalni savet predložiti istovremeno i sadržaje iz nastavnog plana i programa nastave koja se izvodi na srpskom jeziku koji će biti zamenjeni sadržajima koji izražavaju posebnost nacionalne manjine iz oblasti istorije, muzičkog vaspitanja i likovne umetnosti, ako i da organi, tela i organizacije nadležni za učešće u postupku donošenja i donošenje nastavnih planova i programa, za predmete koji izražavaju posebnost nacionalne manjine ne mogu menjati ili osporavati predložene sadržaje zadirući u terminološko određivanje pojmova, događaja i ličnosti.

– Da se član 23. Nacrta zakona kojim se uređuje pojam i utvrđivanje karaktera ustanove od posebnog značaja za nacionalnu manjinu u oblasti kulture, kao i ovlašćenja nacionalnih saveta u tim ustanovama preformuliše tako da se propiše da je ustanova kulture, ona čija je delatnost naročito vezana za kulturnu posebnost i očuvanje nacionalnog identiteta nacionalnih manjina, da je na predlog nacionalnog saveta osnivač dužan da utvrdi da je ustanova kulture od posebnog značaja za nacionalnu manjinu, kao i da u takvim ustanovama nacionalni savet ima pravo da imenuje jednog člana upravnog odbora, a u slučaju da je više nacionalnih saveta utvrdilo da je ustanova od posebnog značaja za nacionalnu manjinu, svaki od njih imenuje po jednog člana upravnog odbora.

– Da se član 24. Nacrta zakona kojim se uređuju druga ovlašćenja u oblasti kulture izmeni i dopuni tako da se izostavi odredba prema kojoj se na pitanja koja se odnose na ovlašćenja nacionalnih saveta u oblasti kulture, koja nisu regulisana ovim zakonom, shodno primenjuju odredbe zakona kojima se reguliše oblast kulture, kao i da se dodaju nove odredbe prema kojima bi se u određenim slučajevima nacionalnom savetu ostavio rok od najmanje 15 dana radi davanja predloga, ustanovila obaveza prisustva ovlašćenog predstavnika nacionalnog saveta na sednici na kojoj se odlučuje o raspodeli sredstava i obaveza nadležnog organa da obrazloži odluku u slučaju odbijanja predloga nacionalnog saveta. Takođe je predloženo i da strategija razvoja kulture nacionalne manjine koju donosi nacionalni savet bude obavezujuća za ustanove kulture čiji su osnivači Republika, autonomna pokrajina i jedinica lokalne samouprave.

– Da se član 25. Nacrta zakona izmeni i dopuni tako da nacionalni savet, umesto mišljenja, daje predlog na projekte, koji se prilažu na javni konkurs koji raspisuje organ javne vlasti, radi podizanja kvaliteta informisanja pripadnika nacionalnih manjina.

– Da se član 26. Nacrta zakona izmeni tako što bi se predvidelo da nacionalni savet, umesto iniciranja objavljivanja najvažnijih zakona Republike Srbije, inicira objavljivanje propisa na jeziku nacionalne manjine.

– Da se izmeni član 27. Nacrta zakona tako što bi se predvidelo da je dužnost nacionalnog saveta da nadležnom ministarstvu (a u jednom predlogu se predviđa da to bude samo ministarstvo nadležno za poslove ljudskih i manjinskih prava) dostavi odluke i akte odnosi samo na opšte akte i vrši u roku od 30, umesto od 10 dana.

– Predloženo je da se u Nacrt zakona uvrsti novi član 27a kojim bi se uredio pravni položaj Koordinacije nacionalnih saveta nacionalnih manjina.

– Da se dopuni član 34. Nacrta zakona tako što bi se predvidelo da se provera upisa u poseban birački spisak može izvršiti elektronskim putem.

– Predloženo je da se Nacrt zakona dopuni novim članom kojim bi se predvidelo brisanje stava 2. člana 105. važećeg zakona.

– Da se izmeni član 38. stav 4. Nacrta zakona kojim je propisano da sredstva za finansiranje stalnih troškova nacionalnog saveta ne mogu iznositi više od 50% sredstava opredeljenih budžetom Republike Srbije, autonomne pokrajine, odnosno jedinice lokalne samouprave, tako da se procenat opredeljen tom odredbom odnosi samo na zarade, poreze i doprinose u nacionalnom savetu.

– Da se član 39. Nacrta zakona iz-

meni, bilo tako što bi se povećao procenat sredstava koja se obezbeđuju u budžetu Republike Srbije a koja se u jednkim iznosima raspoređuju svim nacionalnim savetima, bilo tako što bi se iz kriterijuma za raspodelu sredstava srazmerno broju pripadnika određene manjine izostavilo određenje prema kome se taj broj utvrđuje prema rezultatima poslednjeg popisa stanovništva.

– da se izmeni član 40. Nacrta zakona tako što bi se izostavila odredba prema kojoj budžetski korisnik koji vrši dotaciju iz budžeta obustavlja prenos sredstava iz budžeta do otklanjanja nepravilnosti iznetih u mišljenju revizora ako iz godišnje revizije sledi da nacionalni savet nije namenski koristio sredstva iz budžeta.

– da se izmeni član 41. Nacrta zakona bilo tako što bi se propisalo da se osnivanje i rad Fonda uređuje posebnim zakonom čime bi se omogućilo da se on konstituiše kao posebna organizacija, bilo tako što bi se predvidelo da se sredstva iz Fonda dodeljuju uz prethodno pribavljeno mišljenje nacionalnih saveta.

– da se izmeni član 46. Nacrta zakona tako što bi se odredba kojom je predviđeno kažnjavanje odgovornog lica u nacionalnom savetu odnosila samo na prekršaj u slučaju da se ne objave opšti akti saveta, a ne sve odluke i akti saveta kao što je predviđeno u Nacrtu, da se predvidi duži rok za objavljivanje, kao i da se dodaju nove odredbe kojima bi se propisalo kažnjavanje odgovornog lica u državnom organu, organu pokrajine ili jedinice lokalne samouprave, ustanove i organizacije koja vrši javna ovlašćenja za slučaj da se donese odluka bez pribavljanja predloga, mišljenja ili omogućavanja učešća u odlučivanju, ili ako se donese odluka suprotna mišljenju ili predlogu nacionalnog saveta i takvo postupanje ne obrazloži.

– da se u članu 49. Nacrta doda novi stav kojim bi se predvidelo da ustanove kulture i ustanove obrazovanja i vaspitanja koje su do stupanja na snagu ovog zakona proglašene ustanovama od posebnog značaja zadržavaju takav status.

IV Razmatranje konkretnih predloga i sugestija

Ministarstvo državne uprave i lokalne samouprave razmotrilo je sve dostavljene primedbe, predloge i sugestije učesnika u javnoj raspravi.

Određeni broj konkretnih primedbi, predloga i sugestija Ministarstvo nije bilo u mogućnosti da prihvati i to iz razloga što nisu u duhu koncepta na kojem se zakon zasniva, ili zbog toga što u značajnoj meri odudaraju od sistemskih, naročito Ustavnih rešenja, kao i od Odluke Ustavnog suda i preporuka relevantnih međunarodnih tela.

U tom smislu, najpre treba istaći da nisu prihvaćeni predlozi i sugestije u vezi sa određenjem manjinske samouprave i pravne prirode i uloge nacionalnog saveta kao predstavničkog tela i poistovećivanja sa organima javne uprave pri vršenju povernih javnih ovlašćenja. Ministarstvo stoji na stanovištu da je manjinska samouprava, kao kolektivno pravo pripadnika nacionalnih manjina, radi čijeg ostvarivanja se mogu izabrati nacionalni saveti već adekvatno određena članom 75. stav 3. Ustava RS i da ne postoji potreba za dodatnom zakonskom razradom tog pojma. Takođe, polazeći od Odluke Ustavnog suda u kojoj je izričito navedeno da je nacionalni savet nedržavno telo, bilo kakvo zakonsko regulisanje nacionalnog saveta kao organa javne uprave ne bi bilo prihvatljivo, jer pri vršenju poverenih javnih ovlašćena nacionalni savet ima položaj kao i svaka druga nedržavna organizacija kojoj su takva ovlašćenja poverena. Predlog da se nacionalni savet odredi kao neteritorijalna kulturna samouprava, iako načelno teorijski tačan, nije prihvaćen zbog bojazni da se u primeni zakona pojam „kulturna“ ne tumači suviše restriktivno, imajući u vidu da iz samih odredbi Ustava RS i ovog zakona, sledi da nacionalni saveti, osim u oblasti kulture, imaju uvlašćenja i o oblasti obrazovanja, obaveštavnja i službene upotrebe jezika i pisma. Upravo polazeći od tih odredaba nije prihvatljiv ni predlog da se propiše da nacionalni savet predstavlja nacionalnu manjinu, odnosno da mu se mogu poveriti javna ovlašćenja, i u drugim oblastima koje su od značaja za postizanje pune ravnopravnosti. Ministarstvo je prihvatilo predlog da se izričito propiše da nacionalna manjina može imati samo jedan nacionalni savet. Takođe, Ministarstvo je delimično prihvatilo predlog u vezi sa uređivanjem položaja člana nacionalnog saveta, pa je u tekst Nacrta zakona uvrstilo odredbe prema kojima je član nacionalnog saveta dužan da učestvuje u radu nacionalnog saveta i da se njegova prava i obaveze bliže uređuju Statutom nacionalnog saveta, u skladu sa zakonom. Uvažavajući mišljenje nadležnog ministarstva, nisu prihvaćeni predlozi prema kojima član nacionalnog saveta ima pravo na plaćeno odsustvo zbog odazivanja obavezi da učestvuju u radu nacionalnog saveta i da ne može biti pozvan na krivičnu odgovornost, pritvoren ili kažnjen zbog iznetog mišljenja ili davanja glasa na sednici nacionalnog saveta, kako zbog toga što je, kao što je istaknuto, Odlukom Ustavnog suda utvrđeno da je nacionalni savet nedržavno telo, tako i zbog toga što pitanje imuniteta treba da bude regulisano Ustavnim normama.

Nisu prihvaćeni predlozi u vezi sa odredbama kojima se reguliše naziv nacionalnog saveta, iz razloga što se naziv nacionalnog saveta na srpskom jeziku i pismu (pri čemu u predlogu nije navedeno o kom pismu je reč) ne može regulisati isključivo statutom nacionalnog saveta, s obzirom na to da je naziv utvrđen ustavnim i zakonskim odredbama. Takođe, zakonom se ne može propisati da naziv nacionalnog saveta može biti i na jeziku i pismu koje nacionalna manjina koristi kao službeni, a što je bio jedan od predloga, jer u pravnom poretku nisu u službenoj upotrebi jezici i pisma svih nacionalnih manjina.

Nije prihvaćen predlog za proširenje kruga subjekata ovlašćenih na pokretanje postupka utvrđivanja ništavosti opšteg akta nacionalnog saveta pred Upravnim sudom, i da se u njega uvrsti svaki građanin, jer Ministarstvo stoji na stanovištu da je Nacrtom utvrđeni krug subjekata adekvatno utvrđen, te da njegovo proširenje ne bi bilo u skladu s prirodom i svrhom

ovog vida normativne kontrole.

Ministarstvo nije prihvatilo predloge u vezi s izmenama i dopunama člana 10. Nacrta, jer bi norma prema kojoj bi se omogućilo da predsednik, koji predstavlja i zastupa nacionalni savet i članovi izvršnog odbora, kojem može biti povereno odlučivanje o pojedinim pitanjima iz delokruga nacionalnog saveta, budu i lica koja nisu članovi nacionalnog saveta, bila u suprotnosti s čitavim konceptom zakona. Takođe, nisu prihvaćeni predlozi za ukidanje mogućnosti da nacionalni savet poveri izvršnom odboru odlučivanje o pojedinim pitanjima, jer je ta odredba, prethodnim izmenama i dopunama, upravo predviđena na zahtev nacionalnih saveta koji su ukazivali da ju je nalagala praksa hitnosti donošenja pojedinih odluka. Ministarstvo stoji na stanovištu da se ne može prihvatiti ni predlog prema kome bi članovi odbora koji se bave oblastima u kojima nacionalni saveti ostvaruju javna ovlašćenja morali biti upisani u poseban birački spisak, jer bi se na taj način potencijalno onemogućilo da stručna lica koja poseduju odgovarajuće znanje i iskustvo u oblastima za koje se odbori obrazuju učestvuju u njihovom radu.

Predlozi u vezi s izmenama i dopunama člana 11. Nacrta zakona delimično su prihvaćeni. Naime, smisao člana 11. Nacrta zakona je smanjenje prekomerne politizacije, a što je u skladu i s preporukama relevantnih međunarodnih tela. Izostavljanje političkih stranaka nacionalnih manjina iz zakonskog regulisanja inkompatibiliteta, iako su one ovlašćeni predlagači izbornih lista za neposredne izbore nacionalnih saveta, ne bi bilo u funkciji smanjenja prekomerne politizacije. Takođe, ukoliko se predloženo rešenje o inkompatibilitetu odnosi na sve političke stranke, izuzev političkih stranaka nacionalnih manjina, utoliko bi njegova posledica bila stavljanje u neravnopravni položaj pripadnika nacionalnih manjina koji su aktivni u različitim političkim strankama, jer bi se predloženo rešenje odnosilo na one pripadnike nacionalnih manjina koji su članovi političkih stranaka koje nemaju karakter političkih stranaka nacionalnih manjina. Takođe, treba istaći da su političke stranke nacionalnih manjina ovlašćeni predlagači izbornih lista samo na neposrednim izborima za nacionalne savete i da takvu ulogu nemaju u postupku elektorskih izbora. S druge strane, upravo polazeći od činjenice da je smisao člana 11. Nacrta zakona smanjenje prekomerne politizacije, Ministarstvo je uvažilo primedbu da je predlog tog člana koji je razmatran tokom javne rasprave preširoko postavljen, te je, u tom smislu, uvažilo sugestiju prema kojoj članstvo u rukovodećim organima političkih stranaka treba da bude inkompatibilno sa poslovima i zadacima predsednika nacionalnog saveta i člana izvršnog odbora nacionalnog saveta.

Ministarstvo nije prihvatilo predlog u vezi s članom 12. Nacrta zakona, jer članovi nacionalnog saveta nisu i ne mogu biti smatrani funkcionerima u smislu odredaba Zakona o Agenciji za borbu protiv korupcije. Istovetno stanovište ima i Agencija za borbu protiv korupcije (Mišljenje Agencije br.011-00-167/2010-06).

Predlozi i sugestije u vezi s članom 14. Nacrta zakona su uzeti u obzir i delimično usvojeni, jer je predloženi član Nacrta zakona preformulisan tako da je predviđeno da se sve odluke i akti nacionalnog saveta objavljuju najkasnije u roku od deset dana od dana stupanja na snagu, odnosno njihovog donošenja. Ministarstvo stoji na stanovištu da je takvom odredbom predviđeni rok od 10 dana za objavljivanje opštih akata nacionalnog saveta usklađen sa sugestijama da se nacionalnim savetima ostavi dovoljno vremena za obavljanje svih aktivnosti koje prethode objavljivanju. Nije prihvaćen predlog da se objavljuju samo opšti akti nacionalnog saveta, jer Ministarstvo stoji na stanovištu da je u interesu pripadnika nacionalnih manjina, a i ceokupne javnosti, da blagovremeno budu upoznati sa radom i svim aktima nacionalnih saveta.

Ministarstvo nije prihvatilo predloge u vezi s članom 15. Nacrta zakona, kako zbog toga što nisu u duhu koncepta na kojem se zakon zasniva, tako i zbog toga što u značajnoj meri odudaraju od sistemskih, naročito Ustavnih rešenja, kao i od Odluke Ustavnog suda. Naime, s jedne strane, bilo kakavo zabranjivanje nacionalnim savetima da obavljaju određene aktivnosti u oblastima u kojima se prema Ustavu RS ostvaruje samouprava nacionalnih manjina, odstupa od koncepta zakona i ustavno proklamovane zaštite manjinskih prava, dok, s druge strane, predloženo značajno proširivanje ovlašćenja nacionalnih saveta, nije u skladu sa ustavnopravnim okvirom njihovog delovanja i nedržavnim karakterom nacionalnih saveta koji je Ustavni sud svojom odlukom utvrdio.

U vezi sa predlogom za dopunu člana 17. Nacrta zakona, Ministarstvo stoji na stanovištu da je postojećim odredbama Nacrta zakona već omogućeno da se ustanove obrazovanja i vaspitanja koje se navode u predlogu proglase za ustanove od posebnog značaja za nacionalnu manjinu.

Nisu prihvaćeni predlozi za dopunu člana 19. Nacrta zakona, kako zbog toga što prevazilaze ustavni koncept samouprave nacionalnih manjina zadirući u pitanja od opšteg interesa za sve građane Republike Srbije, tako i zbog toga što bi se njihovim prihvatanjem mogli stvoriti uslovi da u praksi primene različiti nacionalni saveti različito kvalifikuju iste pojmove, događaje i ličnosti, a što bi onemogućilo izvođenje nastave sadržaja koji izražavaju posebnost nacionalne manjine iz oblasti istorije, muzičkog vaspitanja i likovne umetnosti.

Ministarstvo je, uvažavajući stav Ministarstva kulture i informisanja, delimično usvojilo predloge za izmene i dopune člana 23. Nacrta zakona. Naime, sistemskim tumačenjem važećih odredaba Zakona o nacionalnim savetima nacionalnih manjina i Zakona o kulturi kojima se reguliše imenovanje člana upravnog odbora u ustanovama kulture koje su od posebnog značaja za nacionalnu manjinu može se zaključiti da one nisu terminološki usklađene. U tom smislu je u Nacrtu zakona predviđeno da u ustanovama kulture za koje je izmenom osnivačkog akta utvrđeno da su od posebnog značaja za nacionalnu

manjinu, nacionalni savet predlaže najmanje jednog člana upravnog odbora koga osnivač, u skladu sa zakonom kojim se uređuje oblast kulture, imenuje za člana upravnog odbora. Na osnovu izložene odredbe Nacrta jasno se zaključuje da je osnivač ustanove u obavezi da u njen upravni odbor imenuje lice koje predloži nacionalni savet, što zapravo znači da davanjem predloga jednog člana upravnog odbora nacionalni savet imenuje tog člana, jer je osnivač dužan da taj predlog prihvati. Nisu prihvaćeni predlozi prema kojima je ustanova kulture, ona čija je delatnost naročito vezana za kulturnu posebnost i očuvanje nacionalnog identiteta nacionalnih manjina i da je na predlog nacionalnog saveta osnivač dužan da utvrdi da je ustanova kulture od posebnog značaja za nacionalnu manjinu. Ti predlozi nisu prihvaćeni jer je, pre svega, Nacrtom zakona, u skladu s Odlukom Ustavnog suda, određen kriterijum za utvrđivanje da li je ustanova kulture od posebnog značaja za nacionalnu manjinu, pri čemu je taj kriterijum oličen u pretežnom karakteru programskih delatnosti ustanove kulture koji je, kako nacionalni savet, tako i osnivač, dužan da ceni. Pretežni karakter programskih delatnosti nužno implicira da je ustanova od posebnog značaja za nacionalnu manjinu i predstavlja precizniji pojam, dok bi prihvatanje pojma „naročitog značaja“ za nacionalnu manjinu i dalje ostavilo prostora za različita tumačenja, a time ovu pravnu normu i dalje lišavalo osnovnih standarda jasnoće i određenosti kao preduslova principa vladavine prava, na šta je Ustavni sud u svojoj Odluci ukazao. Nije prihvaćen ni predlog prema kojem bi u slučaju da je više nacionalnih saveta utvrdilo da je ustanova od posebnog značaja za nacionalnu manjinu, svaki od njih imenovao po jednog člana upravnog odbora, jer takvo rešenje nije u skladu sa sistemskim rešenjima.

Nisu prihvaćeni predlozi za izmene i dopune člana 24. Nacrta zakona. Ministarstvo stoji na stanovištu da je nužna odredba prema kojoj se na pitanja koja se odnose na ovlašćenja nacionalnih saveta u oblasti kulture, koja nisu regulisana ovim zakonom, shodno primenjuju odredbe zakona kojima se reguliše oblast kulture i da njeno izostavljanje ne bi imalo sistemski kvalitet.Takođe, dodavanje novih odredbi o roku za davanje predloga nacionalnog saveta, prisustvovanju predstavnika saveta na sednici na kojoj se odlučuje o raspodeli sredstava i obavezi nadležnog organa da obrazloži odluku u slučaju odbijanja predloga nacionalnog saveta ne bi bilo u skladu sa sistemskim rešenjima Zakona o opštem upravnom postupku i karakteru mišljenja i predloga koje nacionalni savet daje. Naime, prisustvovanje zainteresovane strane zasedanju konkursnih komisija moguće je na sednicama na kojima se ne odlučuje, a što se tiče sednica na kojima se odlučuje prisustvo nije moguće zbog toga što se na komisijama veća i odlučuje o predlozima projekata, te postoji opasnost da se vrši uticaj zainteresovane javnosti na sam rad komisija, a sve to imajući u vidu da je članom 64. Zakona o opštem upravnom postupku propisano da ne smeju da se razgledaju zapisnici o većanju i glasanju, kao i nacrti rešenja. Nije prihvaćen ni predlog da strategija razvoja kulture nacionalne manjine koju donosi nacionalni savet bude obavezujuća za sve ustanove kulture čiji su osnivači Republika, autonomna pokrajina i jedinica lokalne samouprave, jer je ustanova kulture, u smislu Zakona o kulturi, pravno lice osnovano radi obavljanja kulturne delatnosti kojom se obezbeđuje ostvarivanje prava građana, odnosno zadovoljavanje potreba građana. Smisao strategije razvoja kulture nacionalne manjine je upravo obrnut – da bude obavezujuća za ustanove kulture čiji je osnivač nacionalni savet.

Ministarstvo nije prihvatilo predloge u vezi s članom 25. Nacrta zakona, jer se upotreba pojma „predlog”, koji bi nacionalni savet davao na predlog projekata koji se prilažu na javni konkurs koji raspisuje organ javne vlasti, radi podizanja kvaliteta informisanja pripadnika nacionalnih manjina, u smislu Zakona o opštem upravnom postuku mogao smatrati samo mišljenjem, što je normativno izraženo u postojećoj odredbi Nacrta zakona. U tom smislu, predložena formulacija da nacionalni saveti daju mišljenje na projekte otkloniće postojeću koliziju između Zakona o nacionalnim savetima nacionalnih manjina i Zakona o javnom informisanju i medijima, bez derogiranja ovlašćenja nacionalnih saveta.

Ministarstvo nije prihvatilo predlog u vezi s članom 26. Nacrta zakona, jer Nacrt zakona sadržajno i formalno prati obaveze države predviđene Evropskom poveljom o regionalnim ili manjinskim jezicima, te je, u tom smislu, korišćenje pojma „propisi“ znatno šire od pojma „zakoni“ koji je sadržan u Povelji.

Nisu prihvaćeni predlozi u vezi s članom 27. Nacrta zakona, jer sistemski odudaraju od drugih rešenja sadržanih u Nacrtu zakona.

Ministarstvo nije prihvatilo predlog da se u Nacrt zakona unese novi član koji bi regulisao pitanje položaja i rada koordinacije nacionalnih saveta. Naime, iako je Koordinacija oblik saradnje koji doprinosi interakciji nacionalnih saveta koji istovremeno olakšava komunikaciju nacionalnih saveta sa državnim organima, na način da se promovišu zajednički interesi, Ministarstvo je na stanovištu da formiranje još jedne institucije ne bi bilo opravdano kako sa organizacionog i pravnog tako i sa ekonomskog stanovišta. Istovremeno posebno je uzeto u obzir mišljenje međunarodnih eksperata u vezi sa ovim pitanjem u kome je izražena zabrinutost zbog već previše institucionalizovanog pristupa manjinskim pitanjima.

Ministarstvo nije prihvatilo predlog da se dopuni član 34. Nacrta zakona, jer pitanje omogućavanje provera upisa u poseban birački spisak, kao ni u slučaju jedinstvenog biračkog spiska, elektronskim putem nije materija zakonskog regulisanja.

Ministrstvo stoji na stanovištu da nije osnovan predlog prema kome bi se u Nacrt zakona uvrstio novi član kojim bi bilo predviđeno brisanje stava 2. član 105. važećeg zakona, kojim se uređuje najmanjin broj elektora koji mora biti prisutan na elektorskoj skupštini. Naime, smisao

odredbi čije se brisanje predlaže je da se obezbedi da na elektorskoj skupštini učestvuje veći broj elektora nego što je broj lica, koja oni biraju za članove nacionalnog saveta. Imajući to u vidu, jasno je da bi izostavljanje takve odredbe dovelo do apsurdnih posledica da relativno mali broj elektora bira višestruko veći broj članova nacionalnog saveta. Štaviše, uslov koji je predviđen odredbom čije se brisanje predlaže, se veoma lako ispunjava ako postoji dovoljna zainteresovanost pripadnika nacionalne manjine za formiranje nacionalnog saveta. Kad to nije slučaj, kad te zainteresovanosti nema, obustavlja se postupak izbora za članove nacionalnog saveta.

Ministrstvo nije prihvatilo predlog za izmenu člana 38. Nacrta zakona, jer bi se njegovim prihvatanjem narušio cilj ove odredbe oličen u potrebi da se obezbedi da se sredstva kojima se nacionalni savet finansira iz javnih izvora prvenstveno koriste za vršenje ovlašćenja, odnosno obavljanje redovnih delatnosti nacionalnog saveta, kao i da se spreči birokratizacija nacionalnih saveta. Štaviše, usvajanje predloga da se procenat opredeljen tom odredbom odnosi samo na zarade, poreze i doprinose u nacionalnom savetu, doveo bi do apsurdnih posledica, da veliki procenat sredstava iz javnih izvora, bude opredeljen samo za ovu namenu.

Nisu prihvaćeni predlozi za izmenu člana 39. Nacrta zakona jer bi povećanje procenta iznosa sredstava koji se u jednakim iznosima raspoređuje svim nacionalnim savetima načelno umanjilo raspoloživa sredstva za finansiranje onog obima delatnosti nacionalnog saveta koje su već u praksi ostvarene, a što bi praktično značilo ugrožavanje dostignutog nivoa aktivnosti nacionalnih saveta. Takođe, nije prihvaćen ni predlog da se iz kriterijuma za raspodelu sredstava srazmerno broju pripadnika određene manjine izostavi određenje prema kome se taj broj utvrđuje prema rezultatima poslednjeg popisa stanovništva, jer je popis stanovništva jedino merodavno sredstvo za utvrđivanje broja pripadnika nacionalnih manjina i kao takav je u tom kontekstu sadržan u većem broju odredbi Zakona o nacionalnim savetima nacionalnih manjina.

Ministarstvo nije prihvatilo predlog u vezi sa članom 40. Nacrta zakona jer bi se na taj način uskratila kontrola nad finasijskim poslovanjem saveta i onemogućila sankcija za nenamensko trošenje sredstava iz javnih izvora.

U vezi sa predlogom za izmenu člana 41. Nacrta zakona, Ministarstvo stoji na stanovištu da u postojećim ekonomskim prilikama u kojima se nalazi društvo i uz čitav niz već postojećih inistitucija, ne bi bilo opravdano što organizaciono i pravno, što sa ekonomskog stanovišta, formiranje još jedne institucije koja bi samo sprovodila konkurs za finansiranje programa i projekata i koja bi, po prirodi stvari, imala i veći broj zaposlenih. Ministarstvo ukazuje da je Vlada, u skladu sa Akcionim planom za ostvarivanje prava nacionalnih manjina, 2016. godine donela Uredbu o postupku raspodele sredstava iz Budžetskog fonda za nacionalne manjine, a da je doneto i Uputstvo o načinu utvrđivanja sastava i broja članova Konkursne komisije koja sprovodi postupak dodele sredstava iz Budžetskog fonda za nacionalne manjine, čime je pravni okvir za delovanje ovog fonda u potunosti zaokružen. S druge strane, ne može se prihvatiti ni predlog da se sredstva iz Budžetskog fonda za nacionalne manjine, dodeljuju uz prethodno pribavljeno mišljenje nacionalnih saveta, jer bi to moglo da rezultira sukobom interesa imajući u vidu, da je u skladu sa pomenutom Uredbom propisano da pravo učešća na konkursu imaju i ustanove, udruženja, fondacije, privredna društva i druge organizacije čiji su osnivači nacionalni saveti nacionalnih manjina.

Ministarstvo nije prihvatilo predlog da se izmeni član 46. Nacrta zakona tako što bi se odredba kojom je predviđeno kažnjavanje odgovornog lica u nacionalnom savetu odnosila samo na prekršaj u slučaju da se ne objave opšti akti saveta, a ne sve odluke i akti saveta kao što je predviđeno u Nacrtu, jer kao što je istaknuto, nije prihvaćen ni predlog da se objavljuju samo opšti akti nacionalnog saveta, budući da je u interesu pripadnika nacionalnih manjina, a i ceokupne javnosti, da blagovremeno budu upoznati sa radom i svim aktima nacionalnih saveta. Ministarstvo stoji na stanovištu da je predlog da se predvidi duži rok za objavljivanje na izvestan način usvojen, jer je Nacrt zakona preformulisan tako da je predviđeno da se sve odluke i akti nacionalnog saveta objavljuju najkasnije u roku od deset dana od dana stupanja na snagu, odnosno njihovog donošenja. Nije prihvaćen predlog da se dodaju nove odredbe kojima bi se propisalo kažnjavanje odgovornog lica u državnom organu, organu pokrajine ili jedinice lokalne samouprave, ustanove i organizacije koja vrši javna ovlašćenja za slučaj da se donese odluka bez pribavljanja predloga, mišljenja ili omogućavanja učešća u odlučivanju, ili ako se donese odluka suprotna mišljenju ili predlogu nacionalnog saveta i takvo postupanje ne obrazloži, jer on u značajnoj meri odstupa od sistemskih rešenja predviđenih Zakonom o opštem upravnom postupku. S druge strane, Ministarstvo je uvažilo argumente prema kojima je potrebno proširiti kaznene odredbe za odgovorna lica u nadležnom organu, pa je u Nacrt zakona uvrstilo izmene člana 123. kojima se predviđaju prekršajne kazne za odgovorna lica u nadležnim organima i u slučajevima da se ne obezbedi dostavljanje akata nadležnom pokrajinskom organu uprave (član 4v) i da se ne obezbedi tačnost i ažurnost biračkog spiska u smislu člana 51. Zakona. Takođe, propisani iznos novčanih kazni povećan je do 100 000 din.

Nadležna ministarstva su prihvatila predlog da se u Nacrt zakona uvrsti odredba prema kojoj bi se predvidelo da je osnivač ustanove obrazovanja i vaspitanja i ustanove kulture koja je do stupanja na snagu ovog zakona proglašena za ustanovu od posebnog značaja za nacionalnu manjinu dužan da u roku od 90 dana od dana stupanja na snagu ovog zakona usaglasi osnivački akt sa odredbama ovog zakona, a čime će se postići da se u osnivačkim aktima svih takvih ustanova propiše da su ustanove od posebnog značaja za nacionalnu manjinu.

ZAKON
O IZMENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O ZAŠTITI PRAVA I SLOBODA NACIONALNIH MANJINA

Član 1.

U Zakonu o zaštiti prava i sloboda nacionalnih manjina („Službeni list SRJ", br. 11/02, „Službeni list SCG", br. 1/03 – Ustavna povelja i „Službeni glasnik RS", br. 72/09 – dr. zakon i 97/13 – US), u članu 1. stav 1. menja se i glasi:

„Ovim zakonom uređuje se način ostvarivanja individualnih i kolektivnih prava koja su Ustavom Republike Srbije i potvrđenim međunarodnim ugovorima zajemčena pripadnicima nacionalnih manjina.".

Stav 2. menja se i glasi:

„Ovim zakonom se uređuje i zaštita nacionalnih manjina od svakog oblika diskriminacije u ostvarivanju individualnih prava i sloboda i obezbeđuje ostvarivanje kolektivnih prava nacionalnih manjina na samoupravu u kulturi, obrazovanju, obaveštavanju i službenoj upotrebi jezika i pisma".

Posle stava 2. dodaje se novi stav 3. koji glasi:

„Prava nacionalnih manjina ostvaruju se i u skladu sa zakonom kojim se uređuje položaj nacionalnih saveta nacionalnih manjina, kao i na osnovu drugih posebnih zakona kojima se uređuju pojedine oblasti društvenog života koje su od značaja za nacionalne manjine.".

Dosadašnji stav 3. koji postaje stav 4. menja se i glasi:

„Pokrajinskim propisima mogu se ustanoviti dodatna prava pripadnika nacionalnih manjina, u skladu sa Ustavom, a na osnovu zakona".

Član 2.

U članu 2. stav 1. reči: „Savezne Republike Jugoslavije" zamenjuju se rečima: „Republike Srbije".

Član 3.

U članu 3. stav 1. posle reči: „jezičkoj" dodaju se zapeta i reči: „verskoj i svakoj drugoj", a posle reči: „prema" dodaju se reči: „nacionalnim manjinama i".

U stavu 2. reč: „federacije," briše se, a reči: „grada i opštine" zamenjuju se rečima: „jedinice lokalne samouprave".

Član 4.

U članu 4. stav 1. menja se i glasi:

„Organi vlasti u Republici Srbiji u skladu sa Ustavom i zakonom donose propise, pojedinačne pravne akte i preduzimaju mere u cilju obezbeđenja pune i efektivne ravnopravnosti između pripadnika nacionalnih manjina i građana koji pripadaju većini.".

U stavu 2. reč: „doneti" zamenjuje se rečju: „donositi".

Stav 3. menja se i glasi:

„Neće se smatrati diskriminacijom mere za unapređenje pune i efektivne ravnopravnosti u zapošljavanju, odnosno pogodnosti u slučaju prestanka radnog odnosa u javnom sektoru na svim nivoima teritorijalne organizacije, koje su propisane odredbama posebnih zakona kojima se uređuje radno-pravni status zaposlenih u javnom sektoru, ako takve mere važe do postizanja odgovarajuće zastupljenosti pripadnika nacionalnih manjina koja je utvrđena tim zakonima.".

Posle stava 3. dodaju se novi st. 4. i 5. koji glase:

„Republika Srbija obezbeđuje uslove za efikasno učešće pripadnika nacionalnih manjina u političkom životu, zastupljenost predstavnika nacionalnih manjina u Narodnoj skupštini i srazmernu zastupljenost nacionalnih manjina u skupštinama autonomnih pokrajina i jedinicama lokalne samouprave, u skladu sa zakonom.

Republika Srbija preduzima odgovarajuće mere radi unapređenja ekonomskog položaja nerazvijenih područja na kojima tradicionalno žive pripadnici nacionalnih manjina.".

Član 5.

Naziv iznad člana 5. menja se i glasi:

„Sloboda izražavanja nacionalne pripadnosti".

U članu 5. stav 1. menja se i glasi:

„U skladu sa Ustavom Republike Srbije zajemčenom slobodom izražavanja nacionalne pripadnosti, niko ne sme pretrpeti štetu zbog izražavanja svoje nacionalne pripadnosti ili zbog uzdržavanja od takvog činjenja.".

Posle stava 2. dodaju se novi st. 3. i 4. koji glase:

„Pravo je pripadnika nacionalnih

manjina da se podaci o njihovoj nacionalnoj pripadnosti upisuju u službene evidencije i zbirke podataka o ličnosti, u skladu sa posebnim zakonom.

Podatak o nacionalnoj pripadnosti može se koristiti samo u svrhu za koju je prikupljen i na način predviđen zakonom koji uređuje zaštitu podataka o ličnosti.".

Dosadašnji stav 3. postaje stav 5.

Član 6.

U članu 6. stav 1. reči: „Savezne Republike Jugoslavije" zamenjuju se rečima: „Republike Srbije".

Stav 2. menja se i glasi:

„U cilju ostvarivanja prava iz stava 1. ovog člana mogu se propisati posebne olakšice.".

Član 7.

U članu 7. stav 1. menja se i glasi:

„Zabranjena je zloupotreba prava koja su predviđena ovim zakonom koja je usmerena na nasilno rušenje ustavnog poretka, narušavanje teritorijalne celokupnosti Republike Srbije, kršenje Ustavom zajamčenih ljudskih i manjinskih prava i sloboda i izazivanje i podsticanje rasne, nacionalne i verske mržnje i netrpeljivosti".

U stavu 2. reči: „se ne smeju" zamenjuju se rečima: „ne smeju se".

U stavu 3. reč: „garantovana" zamenjuje se rečju: „uređena".

Član 8.

Član 8. menja se i glasi:

„Ovim zakonom se ne smanjuje dostignuti nivo manjinskih prava zajemčenih Ustavom, opšteprihvaćenim pravilima međunarodnog prava i potvrđenim međunarodnim ugovorima.".

Član 9.

U članu 9. stav 1. reči: „ličnih podataka" zamenjuju se rečima: „podataka o ličnosti".

Član 10.

U članu 11. stav 2. menja se i glasi:

„Jedinica lokalne samouprave će obavezno svojim statutom uvesti u ravnopravnu službenu upotrebu jezik i pismo nacionalne manjine ukoliko procenat pripadnika te nacionalne manjine u ukupnom broju stanovnika na njenoj teritoriji dostiže 15% prema rezultatima poslednjeg popisa stanovništva. Jedinica lokalne samouprave uvodi jezik i pismo nacionalne manjine u službenu upotrebu najkasnije u roku od 90 dana od utvrđivanja ispunjenosti zakonom propisanih uslova.".

U stavu 4. reč: „ličnih" zamenjuje se rečima: „podataka o ličnosti".

Stav 6. menja se i glasi:

„U naseljenim mestima u jedinicama lokalne samouprave, čija je teritorija određena u skladu sa zakonom kojim se uređuje teritorijalna organizacija Republike Srbije, u kojima procenat pripadnika određene nacionalne manjine u ukupnom broju stanovnika na teritoriji naseljenog mesta dostiže 15% prema rezultatima poslednjeg popisa stanovništva imena organa koji vrše javna ovlašćenja, nazivi jedinica lokalne samouprave, naseljenih mesta, trgova i ulica i drugi toponimi ispisuju se i na jeziku dotične nacionalne manjine, prema njenoj tradiciji i pravopisu, i u slučaju da jezik te nacionalne manjine nije u službenoj upotrebi na teritoriji jedinice lokalne samouprave u skladu sa stavom 2. ovog člana.".

Posle stava 6. dodaje se novi stav 7. koji glasi:

„Skupština jedinice lokalne samouprave utvrdiće statutom naseljena mesta iz stava 6. ovog člana imajući u vidu tradicionalnu naseljenost pripadnika nacionalne manjine i prethodno pribavljeno mišljenje nacionalnog saveta.".

U dosadašnjem stavu 7. koji postaje stav 8. reči: „Savezne Republike Jugoslavije" zamenjuju se rečima: „Republike Srbije", a reči: „saveznim organima" zamenjuju se rečima: „republičkim organima".

Posle dosadašnjeg stava 7. koji postaje stav 8. dodaje se novi stav 9. koji glasi:

„Pripadnici nacionalnih manjina čiji broj u ukupnom stanovništvu Republike Srbije ne dostiže 2% prema poslednjem popisu stanovništva mogu se obratiti republičkim organima na svom jeziku i imaju pravo da dobiju odgovor na tom jeziku preko jedinice lokalne samouprave u kojoj je jezik te nacionalne manjine u službenoj upotrebi, pri čemu jedinica lokalne samouprave obezbeđuje prevođenje i snosi troškove prevođenja dopisa upućenog republičkom organu i odgovora tog organa.".

Dosadašnji stav 8. koji postaje stav 10. menja se i glasi:

„Narodni poslanik pripadnik nacionalne manjine ima pravo da na sednici Narodne skupštine govori i da pisane dokumente u radu Narodne skupštine, predviđene Poslovnikom, podnosi na svom jeziku.".

Posle stava 10. dodaje se stav 11. koji glasi:

„Kada se narodni poslanik u radu Narodne skupštine služi svojim jezikom u smislu stava 10. ovog člana, stalno ili u određenom slučaju, generalni sekretar Narodne skupštine je dužan da obezbedi istovremeno prevođenje njegovog usmenog izlaganja ili dokumenta koji je podneo, na srpski jezik.".

Član 11.

Posle člana 11. dodaju se čl. 11a i 11b koji glase:

„Objavljivanje zakona na jezicima nacionalnih manjina

Član 11a

Ministarstvo nadležno za ostvarivanje prava nacionalnih manjina (u daljem tekstu: Ministarstvo), obezbeđuje prevođenje i objavljuje zbirke prečišćenih tekstova najznačajnijih zakona Republike Srbije čiji se predmet uređivanja u celini ili najvećim delom odnosi na ostvarivanje prava nacionalnih manjina.

Ministarstvo je u obavezi da zakone iz stava 1. ovog člana učini dostupnim i u elektronskom obliku, na svojoj internet stranici i na portalu

e-Uprave, kao i da sporazumno određeni broj zbirki prečišćenih tekstova zakona iz stava 1. ovog člana dostavi nacionalnim savetima nacionalnih manjina.

O objavljivanju zakona iz stava 1. ovog člana Ministarstvo periodično i po potrebi izveštava Savet za nacionalne manjine.

Izuzetno od stava 1. ovog člana, nacionalni savet nacionalne manjine može resornom ministarstvu podneti predlog, uz obrazloženje da je to od posebnog značaja za ostvarivanje prava i sloboda nacionalne manjine, da resorno ministarstvo obezbedi prevođenje i objavljivanje zbirke prečišćenih tekstova određenih zakona iz svog zakonskog delokruga koji sadrže odredbe koje se odnose na ostvarivanje prava i sloboda nacionalnih manjina, odnosno uređuju društvene odnose koji su od posebnog značaja za nacionalne manjine.

U slučaju da resorno ministarstvo prihvati predlog nacionalnog saveta nacionalne manjine, ministarstvo je u tom slučaju u obavezi da zakone iz stava 4. ovog člana učini dostupnim i u elektronskom obliku, na svojoj internet stranici i na portalu e-Uprave, kao i da sporazumno određeni broj zbirki prečišćenih tekstova zakona iz stava 4. ovog člana dostavi nacionalnom savetu nacionalne manjine.

Prilikom odlučivanja o predlogu iz stava 4. ovog člana posebno se vodi računa o raspoloživosti planiranih budžetskih sredstava, kao i o tome da li se u periodu od narednih godinu dana nakon podnošenja predloga nacionalnog saveta nacionalne manjine planiraju izmene i dopune ili donošenje novog zakona umesto zakona čije se prevođenje odnosno objavljivanje predlaže.

Resorno ministarstvo o postupanju iz stavova od 4. do 6. ovog člana izveštava Savet za nacionalne manjine.

Član 11b

Propisi autonomne pokrajine objavljuju se na jezicima nacionalnih manjina u skladu sa statutom i opštim aktima autonomne pokrajine.

Propisi jedinica lokalne samouprave objavljuju se na jezicima nacionalnih manjina, u skladu sa statutom i opštim aktima jedinica lokalne samouprave, u skladu sa zakonom.".

Član 12.

U članu 12. stav 3. menja se i glasi:

„Ustanove, društva i udruženja iz stava 2. ovog člana samostalni su u radu. Republika, autonomne pokrajine i jedinice lokalne samouprave mogu učestvovati u finansiranju društava i udruženja nacionalnih manjina.".

U stavu 4. reči: „stavom 5." zamenjuju se rečima: „stavom 3.".

Stav 5. menja se i glasi:

„Muzeji, arhivi i zavodi za zaštitu spomenika kulture čiji je osnivač Republika, autonomne pokrajine ili jedinice lokalne samouprave obezbediće predstavljanje i zaštitu kulturnog i istorijskog nasleđa od posebnog značaja za nacionalne manjine na teritoriji za koju su nadležni. U odlučivanju o načinu predstavljanja kulturnog i istorijskog nasleđa za koje je u skladu sa odredbama posebnog zakona utvrđeno da je od posebnog značaja za nacionalne manjine učestvuju i predstavnici njihovih nacionalnih saveta.".

Posle stava 5. dodaje se novi stav 6. koji glasi:

„Ustanove kulture čiji je osnivač jedinica lokalne samouprave koja se u smislu zakona kojim se uređuje lokalna samouprava smatra nacionalno mešovitom jedinicom lokalne samouprave, svojim programima rada obezbediće sadržaje, mere, aktivnosti ili manifestacije kojima se čuva i promoviše kulturni identitet i tradicija nacionalnih manjina tradicionalno nastanjenih na njenoj teritoriji.".

Član 13.

U članu 13. stav 1. posle reči: „jeziku" dodaju se zapeta i reči: „odnosno govoru", a reč: „institucijama" zamenjuje se rečju: „ustanovama".

Stav 2. briše se.

Dosadašnji st. 3-7. postaju st. 2-6.

U dosadašnjem stavu 3. koji postaje stav 2. reči: „st. 1. i 2." zamenjuju se rečima: „stava 1."

Dosadašnji stav 6. koji postaje stav 5. menja se i glasi:

„Nacionalni saveti nacionalnih manjina učestvuju u izradi nastavnih programa za predmete koji izražavaju posebnost nacionalnih manjina na jeziku, odnosno govoru nacionalnih manjina, dvojezične nastave i učenja jezika nacionalnih manjina sa elementima nacionalne kulture, u skladu sa propisima kojima je uređeno donošenje nastavnih programa za nacionalne manjine.".

Dosadašnji stav 7. koji postaje stav 6. menja se i glasi:

„U cilju međusobne tolerancije nacionalnih manjina i većinskog stanovništva i obezbeđivanja interkulturalnosti, realizuju se programi nastavnih i vannastavnih aktivnosti u osnovnom i srednjem obrazovanju i vaspitanju o istoriji, kulturi i položaju nacionalnih manjina u Republici Srbiji.".

Član 14.

Član 14. menja se i glasi:

„Za potrebe obrazovanja na jeziku nacionalnih manjina iz člana 13. stav 1. u okviru visokog obrazovanja podržaće se razvijanje studijskih programa za vaspitače i nastavnike na jezicima nacionalnih manjina, u skladu sa zakonom koji uređuje visoko obrazovanje.

Visokoškolska ustanova može organizovati lektorat na jezicima nacionalnih manjina gde studenti pripadnici nacionalnih manjina mogu da savladaju stručne termine i na jeziku nacionalne manjine.

Republika, pokrajina i jedinica lokalne samouprave mogu da pomažu stručno osposobljavanje nastavnika za potrebe obrazovanja iz stava 1. ovog člana.

Republika pospešuje međunarodnu saradnju sa ciljem da se pripadnicima nacionalnih manjina omogući da studiraju u inostranstvu na ma-

ternjem jeziku i da se tako stečene diplome priznaju u skladu sa zakonom.”.

Član 15.

U članu 15. stav 2. menja se i glasi:

„U finansiranju ustanova iz stava 1. ovog člana, kao i u obezbeđivanju sredstava za viši kvalitet obrazovanja i vaspitanja na jezicima nacionalnih manjina u ustanovama čiji je osnivač Republika, autonomna pokrajina ili jedinica lokalne samouprave mogu da učestvuju domaće i strane organizacije, fondacije i privatna lica, u skladu sa zakonom.”.

Član 16.

U članu 16. stav 3. reči: „Savezni savet” zamenjuju se rečju: „Savet”.

Stav 4. menja se i glasi:

„Simboli i znamenja nacionalnih manjina se nakon objavljivanja odluke Saveta za nacionalne manjine o njihovom potvrđivanju službeno ističu tokom državnih praznika Republike Srbije i potvrđenih praznika nacionalne manjine na zgradama i u prostorijama lokalnih organa i organizacija sa javnim ovlašćenjima na područjima na kojima je jezik nacionalne manjine u službenoj upotrebi odnosno na način utvrđen odlukom o potvrđivanju simbola.”.

Stav 5. menja se i glasi:

„Uz znamenja i simbole nacionalne manjine, prilikom obeležavanja državnog praznika Republike Srbije, obavezno se ističu Državna zastava Republike Srbije i Mali grb Republike Srbije, na način ustanovljen zakonom kojim se uređuje izgled i upotreba državnih simbola Republike Srbije.”.

Posle stava 5. dodaju se st. 6. i 7. koji glase:

„Uz znamenja i simbole nacionalne manjine, prilikom obeležavanja potvrđenog praznika nacionalne manjine, obavezno se ističu Narodna zastava Republike Srbije i Mali grb Republike Srbije, na način ustanovljen zakonom kojim se uređuje izgled i upotreba državnih simbola Republike Srbije.

Na ulazu u službene prostorije nacionalnog saveta mogu se, na prigodan način, tokom čitave godine, isticati simboli nacionalne manjine uz isticanje državnih simbola Republike Srbije.”.

Član 17.

U nazivu iznad člana 18. reči: „Savezni savet” zamenjuju se rečju: „Savet”.

Član 18. menja se i glasi:

„Član 18.

U cilju očuvanja, unapređenja i zaštite nacionalnih, etničkih, verskih, jezičkih i kulturnih posebnosti pripadnika nacionalnih manjina i u cilju ostvarivanja njihovih prava, Vlada obrazuje Savet za nacionalne manjine (u daljem tekstu: Savet), kao stalno radno telo Vlade.

Zadaci Saveta su da: prati i razmatra stanje ostvarivanja prava nacionalnih manjina i stanje međunacionalnih odnosa u Republici Srbiji; predlaže mere za unapređenje pune i delotvorne ravnopravnosti pripadnika nacionalnih manjina; prati ostvarivanje saradnje nacionalnih manjina sa državnim organima, kao i sa organima autonomne pokrajine i jedinica lokalne samouprave; razmatra uslove za rad nacionalnih saveta nacionalnih manjina i predlaže mere u toj oblasti; prati ostvarivanje međunarodnih obaveza Republike Srbije u oblasti ostvarivanja prava pripadnika nacionalnih manjina; razmatra međunarodne sporazume koji se odnose na položaj nacionalnih manjina i zaštitu njihovih prava u postupku njihovog zaključivanja; razmatra nacrte zakona i drugih propisa od značaja za ostvarivanje prava nacionalnih manjina i o tome daje mišljenje Vladi i potvrđuje simbole, znamenja i praznike nacionalnih manjina, na predlog nacionalnih saveta nacionalnih manjina.

Članovi Saveta su rukovodioci organa državne uprave i službi Vlade u čiji delokrug spadaju pitanja od značaja za položaj nacionalnih manjina, kao i predsednici nacionalnih saveta nacionalnih manjina.

Vlada svojim rešenjem imenuje članove Saveta i određuje organ državne uprave, odnosno službu Vlade zaduženu da pruža stručnu i administrativno-tehničku podršku radu Saveta.”.

Član 18.

Član 19. menja se i glasi:

„Radi ostvarivanja Ustavom zajamčenog prava na samoupravu u kulturi, obrazovanju, obaveštavanju i službenoj upotrebi jezika i pisma, pripadnici nacionalnih manjina mogu izabrati nacionalne savete.

Nacionalni savet predstavlja nacionalnu manjinu u kulturi, obrazovanju, obaveštavanju i službenoj upotrebi jezika i pisma, učestvuje u procesu odlučivanja ili odlučuje o pojedinim pitanjima iz ovih oblasti i osniva ustanove iz ovih oblasti.

Nacionalni savet je pravno lice.

Nacionalni saveti se formiraju na principima dobrovoljnosti, izbornosti, proporcionalnosti i demokratičnosti.

Ovlašćenja, postupak izbora, finansiranje i druga pitanja od značaja za rad nacionalnih saveta uređuju se posebnim zakonom.”.

Član 19.

U nazivu iznad člana 20. reč: „Savezni” menja se rečju: „Budžetski”

Član 20. menja se i glasi:

„Član 20.

Finansiranje programa i projekata u oblasti kulture, obrazovanja, obaveštavanja i službene upotrebe jezika i pisma nacionalnih manjina sredstvima iz Budžetskog fonda za nacionalne manjine uređuje se posebnim zakonom.”.

Član 20.

Naziv iznad člana 21. i član 21. brišu se.

Član 21.

Naziv iznad člana 23. i član 23. brišu se.

Član 22.

Posle člana 22. dodaje se novi Deo šesti sa čl. 22a-22v koji glase:

„Deo šesti

KAZNENE ODREDBE

Član 22a

Novčanom kaznom od 50.000 do 100.000 dinara kazniće se za prekršaj odgovorno lice u organu, odnosno organizaciji koja vrši javna ovlašćenja ako naziv organa odnosno organizacije ispiše suprotno odredbama člana 11. st. 5. i 6. ovog zakona.

Novčanom kaznom od 200.000 do 1.500.000 dinara kazniće se za privredni prestup organizacija ovlašćena za postavljanje saobraćajnih znakova i naziva mesta koja postupi suprotno članu 11. st. 5. i 6. ovog zakona.

Za privredni prestup iz stava 2. ovog člana kazniće se i odgovorno lice u organizaciji iz stava 2. ovog člana novčanom kaznom od 50.000 do 100.000 dinara.

Član 22b

Novčanom kaznom od 500.000 do 2.000.000 dinara kazniće se pravno lice koje:

1) kao simbol i znamenje nacionalne manjine, službeno, odnosno javno predstavlja, ističe ili koristi simbole i znamenja druge države;

2) za praznik nacionalne manjine službeno, odnosno javno koristi naziv praznika koji nije potvrđen od strane Saveta za nacionalne manjine i objavljen u „Službenom glasniku Republike Srbije".

Za prekršaj iz stava 1. ovog člana kazniće se i odgovorno lice u pravnom licu novčanom kaznom od 50.000 do 150.000 dinara.

Član 22v

Novčanom kaznom od 50.000 do 150.000 dinara kazniće se za prekršaj odgovorno lice u organu jedinice lokalne samouprave, organizaciji koja vrši javna ovlašćenja čiji je osnivač jedinica lokalne samouprave, odnosno pravnom licu ako:

1) su simboli i znamenja nacionalne manjine istaknuti protivno odredbama članu 16. stav 4. ovog zakona;

2) uz znamenja i simbole nacionalne manjine pri službenoj upotrebi iz člana 16. stav 4. ovog zakona nisu istaknuta i znamenja i simboli Republike Srbije, u skladu sa članom 16. st. 5. i 6. ovog zakona.".

Dosadašnji Deo šesti postaje Deo sedmi.

Član 23.

Imena organa koji vrše javna ovlašćenja, nazivi jedinica lokalne samouprave, naseljenih mesta, trgova i ulica i drugi toponimi ispisaće se u skladu sa članom 10. ovog zakona najkasnije do 1. januara 2019. godine.

Član 24.

Skupština jedinice lokalne samouprave utvrdiće naseljena mesta iz člana 10. ovog zakona u roku od šest meseci od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Član 25.

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom glasniku Republike Srbije".

OBRAZLOŽENjE

I USTAVNI OSNOV ZA DONOŠENjE ZAKONA

Ustavni osnov za donošenje Zakona o izmenama i dopunama Zakona o zaštiti prava i sloboda nacionalnih manjina sadržan je u članu 14, čl. 75–81. i članu 97. stav 2. Ustava Republike Srbije.

Članom 14. Ustava predviđeno je da Republika Srbija štiti prava nacionalnih manjina i da država jemči posebnu zaštitu nacionalnim manjinama radi ostvarivanja potpune ravnopravnosti i očuvanja njihovog identiteta.

Ustavno načelo iz člana 14. normativno je razrađeno u čl. 75–81. Ustava kojima su, između ostalog, pripadnicima nacionalnih manjina, pored prava koja su Ustavom zajemčena svim građanima, zajemčena i dodatna, individualna ili kolektivna prava (član 75. stav 1.), zajemčena ravnopravnost pred zakonom, predviđena zabrana diskriminacije i mogućnost uvođenja posebnih propisa i privremenih mera radi postizanja pune ravnopravnosti (član 76.), garantovano pravo da učestvuju u upravljanju javnim poslovima i da stupaju na javne funkcije pod istim uslovima kao ostali građani, uz propisanu obavezu da se pri zapošljavanju u državnim organima, javnim službama, organima autonomne pokrajine i jedinica lokalne samouprave vodi računa o nacionalnom sastavu stanovništva i odgovarajućoj zastupljenosti pripadnika nacionalnih manjina (član 77.), propisana zabrana nasilne asimilacije (član 78.), zajamčena prava na očuvanje posebnosti, u skladu sa zakonom (član 79.), predviđeno pravo na udruživanje i na saradnju sa sunarodnicima (član 80.) i propisana obaveza države da podstiče duh tolerancije i međukulturnog dijaloga i preduzima efikasne mere za unapređenje uzajamnog poštovanja, razumevanja i saradnje među svim ljudima koji žive na njenoj teritoriji, bez obzira na njihov etnički, kulturni, jezički ili verski identitet (član 81.).

Članom 97. stav 2. Ustava, između ostalog, propisano je da Republika Srbija uređuje i obezbeđuje ostvarivanje i zaštitu sloboda i prava građana.

II. RAZLOZI ZA DONOŠENjE ZAKONA

Razlozi za donošenje ovog zakona oličeni su u potrebi usklađivanja Zakona o zaštiti prava i sloboda nacionalnih manjina sa izmenama koje su u pravnom sistemu naše zemlje usledile nakon njegovog usvajanja 2002. godine, kao i u prilagođavanju pojedinih rešenja stvarnim potrebama unapređenja položaja nacionalnih manjina u Republici Srbiji i daljem razvoju politike u oblasti njihove zaštite. Imajući u vidu istorijski značaj Zakona o zaštiti prava i sloboda nacionalnih manjina koji po prvi put u pravnom sistemu naše zemlje predvideo niz progresivnih rešenja koja su u velikoj meri unapredila položaj nacionalnih manjina (određenje pojma nacionalne manjine, primena afirmativnih mera, pravo na samoupravu koju oličavaju nacionalni saveti nacionalnih manjina, itd.) i koja nisu izgubila na svojoj aktuelnosti, predlagač stoji na stanovištu da nije neophodno doneti novi zakon koji bi u celini regulisao predmetnu materiju.

Zakon o zaštiti prava i sloboda nacionalnih manjina usvojen je u Saveznoj skupštini SR Jugoslavije 2002. godine. Od vremena donošenja zakona, usledile su dve značajne ustavne promene – 2003. godine stvorena je Državna zajednica Srbije i Crne Gore, a 2006. godine usvojen je Ustav Republike Srbije, a donesen je i niz sistemskih zakona kojima se na celovit način uređuju društveni odnosi u oblastima društvenog života koje su od posebnog značaja za zaštitu nacionalnih manjina. U tom smislu, neophodno je, kako nomotehnički, tako i sadržinski, izmeniti, odnosno uskladiti niz rešenja sadržanih u odredbama Zakona o zaštiti prava i sloboda nacionalnih manjina sa odredbama Ustava Republike Srbije, kao i sa odgovarajućim rešenjima sadržanim u sistemskim zakonima.

Stvarne potrebe unapređenja položaja nacionalnih manjina u Republici Srbiji i dalji razvoj politike u oblasti njihove zaštite iziskuju dopune Zakona o zaštiti prava i sloboda nacionalnih manjina kojima bi se stvorio pravni osnov za dalje zakonsko uređivanje mera za unapređenje pune i efektivne ravnopravnosti u cilju postizanja odgovarajuće zastupljenosti pripadnika nacionalnih manjina u javnom sektoru, kao i za ostvarivanje prava na upis podataka o nacionalnoj pripadnosti u službene evidencije i zbirke ličnih podataka. Takođe, stvarne potrebe unapređenja položaja nacionalnih manjina u Republici Srbiji i dalji razvoj politike u oblasti njihove zaštite nameću potrebu dopuna Zakona o zaštiti prava i sloboda nacionalnih manjina kojima bi se preciznije uredili pojedini aspekti službene upotrebe jezika i pisma nacionalnih manjina i prava na izbor i upotrebu nacionalnih simbola i znamenja. Posebni razlozi za dopune Zakona o zaštiti prava i sloboda nacionalnih manjina sadržani su u potrebi da se kaznenim i odgovarajućim prelaznim odredbama obezbedi dosledno poštovanje i delotvorna primena zakonskih odredbi. Važno je istaći da je potreba izmena i dopuna Zakona o zaštiti prava i sloboda nacionalnih manjina identifikovana Akcionim planom za ostvarivanje prava nacionalnih manjina koji je Vlada Republike Srbije usvojila na osnovu Akcionog plana za pregovaračko poglavlje 23, a kojim se Republika Srbija opredelila za strateško unapređenje institucionalnog i zakonodavnog okvira u oblasti ljudskih i manjinskih prava.

III OBJAŠNjENjE POJEDINAČNIH REŠENjA

Članom 1. Nacrta zakona vrši se najpre izmena člana 1. stav 1. Zakona o zaštiti prava i sloboda nacionalnih manjina koja je nužna da bi se odredba tog člana terminološki uskladila sa ustavnim rešenjima, jer Ustav manjinska prava i slobode ne „garantuje“, već jemči, a prava koja pripadnici manjina uživaju na osnovu međunarodnih ugovora mogu biti samo ona koja su predviđena potvrđenim međunarodnim ugovorima koji su, prema Ustavu, sa-

stavni deo unutrašnjeg pravnog poretka. Predviđena je promena i stava 2. tog člana kojom se kao predmet Zakona određuje i obezbeđivanje ostvarivanja prava nacionalnih manjina na samoupravu u kulturi, obrazovanju, obaveštavanju i službenoj upotrebi jezika i pisma, što je rešenje koje je više u duhu ustavnih odredbi, budući da je deo dosadašnje odredbe kojim je predviđeno da se Zakonom uspostavljaju instrumenti kojima se obezbeđuju i štite posebna prava nacionalnih manjina na samoupravu prevaziđen donošenjem Ustava koji je izričito predvideo ne samo pravo na manjinsku samoupravu u opredeljenim oblastima društvenog života, već i uspostavljanje nacionalnih saveta kao institucionalnog izraza prava na samoupravu. Članom 1. Nacrta zakona vrši se i dopuna člana 1. Zakona tako što se dodaje novi stav 3. kojim se predviđa da se prava nacionalnih manjina ostvaruju ne samo na osnovu Zakona o zaštiti prava i sloboda nacionalnih manjina, već i u skladu sa zakonom kojim se uređuje položaj nacionalnih saveta nacionalnih manjina, kao i na osnovu drugih posebnih zakona kojima se uređuju pojedine oblasti društvenog života koje su od značaja za nacionalne manjine, a što je posledica činjenice da je materija izbora i ovlašćenja nacionalnih saveta nacionalnih manjina regulisana posebnim zakonom, kao i činjenice da i posebni zakoni regulišu način ostvarivanja Ustavom zajamčenih prava u pojedinim oblastima društvenog života. Nacrt zakona predviđa i izmene stava 3. Zakona, koji postaje stav 4. propisivanjem da se pokrajinskim propisima mogu ustanoviti dodatna prava pripadnika nacionalnih manjina, u skladu sa Ustavom, a na osnovu zakona, što je rešenje koje je usklađeno sa odgovarajućom odredbom člana 79. stav 2. Ustava.

Članom 2. Nacrta zakona vrši se izmena, tako što se reči „Savezna Republika Jugoslavija" zamenjuju rečima: „Republika Srbija", bez promene suštine i smisla odredbe člana 2. stav 1. Zakona.

Članom 3. Nacrta zakona vrši se dopuna člana 3. stav 1. Zakona, jer se diskriminacija ne zabranjuje samo prema pripadnicima nacionalnih manjina, već i prema manjinama kao kolektivitetima, a u zabranjene osnove diskriminacije uvrštava se i verska, kao i svaka druga osnova. Istim članom predviđena je i izmena stava 2. člana 3. Zakona, jer su u skladu sa ustavnim rešenjima propisani brisanje reči federacija i zamena reči „grad i opština" ustavnim pojmom „jedinica lokalne samouprave".

Članom 4. Nacrta zakona predviđene su izmene i dopune člana 4. Zakona. Najpre je predviđena izmena stava 1. tog člana kojom se beneficijari mera za unapređenje pune i efektivne ravnopravnosti i uslovi za preduzimanje takvih mera određuju u skladu sa relevantnim ustavnim rešenjima. Istim članom propisane su i jezičke korekcije u stavu 2. dok je suštinskom izmenom stava 3. predviđeno da se neće smatrati diskriminacijom mere za unapređenje pune i efektivne ravnopravnosti u zapošljavanju, odnosno pogodnosti u slučaju prestanka radnog odnosa u javnom sektoru na svim nivoima teritorijalne organizacije, koje su propisane odredbama posebnih zakona kojima se uređuje radno-pravni status zaposlenih u javnom sektoru, ako takve mere važe do postizanja odgovarajuće zastupljenosti pripadnika nacionalnih manjina koja je utvrđena tim zakonima. Izloženom odredbom stvara se pravni osnov za dalje zakonsko uređivanje mera za unapređenje pune i efektivne ravnopravnosti u cilju postizanja odgovarajuće zastupljenosti pripadnika nacionalnih manjina u javnom sektoru, pri čemu se jasno normira da će takve mere imati temporalni karakter, odnosno da će važiti do postizanja odgovarajuće zastupljenosti koja mora biti opredeljena odredbama tih zakona. Ovim članom vrši se i dopuna člana 4. Zakona, tako što se dodaju novi st. 4. i 5. kojima se, u skladu sa Ustavom, načelno propisuje da će Republika Srbija, u skladu sa zakonom, obezbediti uslove za efikasno učešće pripadnika nacionalnih manjina u političkom životu, zastupljenost predstavnika nacionalnih manjina u Narodnoj Skupštini Republike Srbije i srazmernu zastupljenost nacionalnih manjina u skupštinama autonomnih pokrajina i jedinicama lokalne samouprave, kao i da će preduzeti odgovarajuće mere radi unapređenja ekonomskog položaja nerazvijenih područja na kojima tradicionalno žive pripadnici nacionalnih manjina.

Članom 5. Nacrta zakona vrše se izmene i dopune člana 5. Zakona, tako što se najpre stav 1. terminološki usklađuje sa članom 47. Ustava kojim se jemči sloboda izražavanja nacionalne pripadnosti, a zatim se dodaju novi stavovi 3. i 4. kojima se uređuje pravo pripadnika nacionalnih manjina koji to žele da se podaci o njihovoj nacionalnoj pripadnosti upišu u službene evidencije i zbirke ličnih podataka, ali kada je to predviđeno posebnim zakonom, pri čemu se podatak o upisu nacionalne pripadnosti može koristiti u svrhe i na način predviđen posebnim zakonom. Izloženim odredbama stvara se pravni osnov da se posebnim zakonima predvidi mogućnost upisa podatka o nacionalnoj pripadnosti u odgovarajuće službene evidencije i zbirke ličnih podataka koji bi bili od značaja prilikom kreiranja politika i mera za unapređenje pune i efektivne ravnopravnosti pripadnika nacionalnih manjina.

Članom 6. Nacrta zakona vrše se izmena člana 6. stav 1. tako što se reči „Savezne Republike Jugoslavije" zamenjuju rečima: „Republike Srbije",dok se u stavu 2. vrši nomotehnička redakcija, bez promene suštine i smisla odredbe.

Nomotehničko unapređenje bez promene suštine i smisla odredbi izvršeno je i članom 7. Nacrta zakona kojim se menjaju st. 1-3. člana 7. Zakona.

Članom 8. Nacrta zakona menja se član 8. Zakona i vrši se njegovo usklađivanje sa odredbom člana 20. stav 2. Ustava.

Članom 9. Nacrta zakona vrše se izmene određenih stavova, kao i dopuna člana 11. Zakona. Stav 2. tog člana Zakona usklađen je sa odgovarajućim rešenjima sadržanim u Zakonu o službenoj upotrebi jezika i pisma („Službeni glasnik RS", broj 45/ 91, 53/93, 67/ 93 i 48/ 94), jer je predviđeno da će jedinica lokalne samouprave, kada su ispunjeni zakonski uslovi, obavezno uvesti u ravnopravnu službenu upotrebu jezik i pismo nacionalne manjine svojim statutom. Takođe, uvedeno je i novo rešenje prema kome se obaveza jedinice lokalne samouprave precizira predviđanjem da se jezik i pismo nacionalne manjine u službenu upotrebu uvode

najkasnije 90 dana od utvrđivanja ispunjenosti zakonom propisanih uslova. Istim članom Nacrta zakona predviđena je i izmena stava 6. tog člana. Propisanom izmenom stvara se osnov za dalje unapređenja položaja nacionalnih manjina u Republici Srbiji i razvoj politike u oblasti njihove zaštite posredstvom uređivanja pojedinih aspekata upotrebe jezika i pisma nacionalnih manjina. Tom odredbom predviđeno je da se u naseljenim mestima u jedinicama lokalne samouprave, čija je teritorija određena u skladu sa zakonom kojim se uređuje teritorijalna organizacija Republike Srbije, u kojima procenat pripadnika određene nacionalne manjine u ukupnom broju stanovnika na teritoriji naseljenog mesta dostiže 15% prema rezultatima poslednjeg popisa stanovništva imena organa koji vrše javna ovlašćenja, nazivi jedinica lokalne samouprave, naseljenih mesta, trgova i ulica i drugi toponimi ispisuju i na jeziku dotične nacionalne manjine, prema njenoj tradiciji i pravopisu, i u slučaju da jezik te nacionalne manjine nije u službenoj upotrebi na teritoriji jedinice lokalne samouprave. Takvo rešenje dosledno omogućava upotrebu jezika nacionalnih manjina u sredinama u kojima je značajnije njihovo učešće u ukupnom stanovništvu. Istim članom Nacrta zakona predviđeno je i uvođenje novog stava 7. prema kome će skupština jedinice lokalne samouprave statutom utvrditi takva naseljena mesta imajući u vidu tradicionalnu naseljenost pripadnika nacionalne manjine i prethodno pribavljeno mišljenje nacionalnog saveta. Takođe, istim članom Nacrta zakona predviđeno je da se u dosadašnjem stavu 7. koji postaje stav 8. izvrši neophodna zamena reči: „Savezne Republike Jugoslavije“ rečima „Republike Srbije“, a reči „saveznim organima” rečima: „republičkim organima”. Takođe, ovim članom Nacrta zakona predviđeno je da se izvrši dopuna dodavanjem novog stava 9. kojim je, u skladu sa Zakonom o službenoj upotrebi jezika i pisma, propisano da se pripadnici nacionalnih manjina čiji broj u ukupnom stanovništvu Republike Srbije ne dostiže 2% prema poslednjem popisu stanovništva mogu obratiti republičkim organima na svom jeziku i da imaju pravo da dobiju odgovor na tom jeziku preko jedinice lokalne samouprave u kojoj je jezik te nacionalne manjine u službenoj upotrebi. Ovim članom Nacrta zakona predviđeno je i da se dosadašnji stav 8. koji postaje stav 10. menja tako da propisuje da narodni poslanik koji pripada nacionalnoj manjini čiji broj u ukupnom stanovništvu Republike Srbije dostiže najmanje 2% prema poslednjem popisu stanovništva ima pravo da se obraća Narodnoj skupštini na svom jeziku. Istim članom Nacrta zakona izvršena je i dopuna dodavanjem novog stava 11. koji sadrži upućujuću normu prema kojoj će Narodna skupština obezbediti uslove za ostvarivanje prava narodnog poslanika da joj se obraća na svom jeziku.

Članom 10. Nacrta zakona predviđena je dopuna Zakona dodavanjem novih članova 11a i 11b kojima se uređuje materija prevođenja i objavljivanja zbirke prečišćenih tekstova najznačajnijih zakona Republike Srbije (član 11a), kao i objavljivanja propisa autonomne pokrajine i jedinice lokalne samouprave na jezicima nacionalnih manjina (član 11b). Novim članom 11a predviđeno je da ministarstvo nadležno za ostvarivanje prava nacionalnih manjina obezbeđuje prevođenje i objavljuje zbirke prečišćenih tekstova najznačajnijih zakona Republike Srbije čiji se predmet uređivanja u celini ili najvećim delom odnosi na ostvarivanje prava nacionalnih manjina, ali je takođe propisana i mogućnost da nacionalni savet nacionalne manjine resornom ministarstvu podnese predlog, uz obrazloženje da je to od posebnog značaja za ostvarivanje prava i sloboda nacionalne manjine, da resorno ministarstvo obezbedi prevođenje i objavljivanje zbirke prečišćenih tekstova određenih zakona iz svog zakonskog delokruga koji sadrže odredbe koje se odnose na ostvarivanje prava i sloboda nacionalnih manjina, odnosno uređuju društvene odnose koji su od posebnog značaja za nacionalne manjine. Izloženim odredbama u unutrašnjem zakonodavstvu stvara se pravna osnova za ispunjavanje obaveze iz člana 9. stav 3. Evropske povelje o regionalnim ili manjinskim jezicima („Službeni list SCG – Međunarodni ugovori”, broj 18/2005) koja je preuzeta njenim potvrđivanjem da se na manjinskim jezicima nađu najznačajniji nacionalni zakonodavni tekstovi, a posebno oni koji se tiču lica koja koriste ove jezike. Novi član 11b sadrži odredbe prema kojima se propisi autonomne pokrajine objavljuju na jezicima nacionalnih manjina u skladu sa statutom i opštim aktima autonomne pokrajine, dok se propisi jedinica lokalne samouprave objavljuju na jezicima nacionalnih manjina, u skladu sa statutom i opštim aktima jedinica lokalne samouprave, u skladu sa zakonom. Izloženim odredbama obezbeđuje se sistemski kvalitet rešenja o objavljivanju propisa pokrajine i jedinice lokalne samouprave na jezicima nacionalnih manjina.

Članom 11. Nacrta zakona vrše se izmene i dopune u članu 12. Zakona. Predviđena je izmena stava 3. tog člana Zakona, kojom se, umesto postojećeg rešenja prema kojem je u finansiranju ustanova, društava i udruženja pripadnika nacionalnih manjina, u skladu sa svojim mogućnostima, učestvovala isključivo država, propisuje da, osim Republike, i pokrajina i jedinice lokalne samouprave mogu učestvovati u finansiranju, ali isključivo društava i udruženja nacionalnih manjina. Izloženo rešenje je u skladu i sa odredbama sistemskih zakona. Izmenama stava 5. koje su takođe predviđene ovim članom Nacrta zakona, uređuje se materija predstavljanja i zaštite kulturno-istorijskog nasleđa nacionalnih manjina. Umesto dosadašnjeg rešenja prema kome je obezbeđivanje predstavljanja takvog nasleđa bilo obaveza isključivo muzeja, arhiva i institucija za zaštitu spomenika kulture čiji je osnivač država, predloženim članom 10. ta se obaveza proširuje i na ustanove čiji je osnivač pokrajina i jedinica lokalne samouprave, ali se istovremeno precizira da je reč o kulturnom nasleđu od posebnog značaja za nacionalne manjine na teritoriji za koju su te ustanove nadležne, uz zadržavanje prava da predstavnici nacionalnih saveta učestvuju u odlučivanju o načinu predstavljanja takvog kulturno-istorijskog nasleđa. Predloženo je i dodavanje novog stava 6. kojim bi se predupredilo da ustanove kulture čiji je osnivač lokalna samouprava u nacionalno mešovitim sredinama u svojoj delatnosti zanemare kulturne potrebe, odnosno identitet i tradiciju nacionalnih manjina koje su tradicionalno nastanjene na toj teritoriji. U tom smislu, novim stavom se izričito predviđa da će

takve ustanove u jedinici lokalne samouprave koja se smatra nacionalno mešovitom, svojim programima rada obezbediti sadržaje, mere, aktivnosti ili manifestacije kojima se čuva i promoviše kulturni identitet i tradicija nacionalnih manjina tradicionalno nastanjenih na njenoj teritoriji.

Članom 12. Nacrta zakona predviđene su izmene i dopune člana 13. Zakona koji uređuje materiju obrazovanja. Najpre je propisana dopuna postojećeg stava 1. prema kojoj bi, polazeći od rešenja koja postoje u praksi, pripadnici nacionalnih manjina imali pravo na vaspitanje i obrazovanje u ustanovama predškolskog, osnovnog i srednjeg vaspitanja i obrazovanja na svom jeziku, odnosno govoru čime se zapravo omogućava da pripadnici nacionalnih manjina koje nemaju standardizovani jezik izučavaju nastavne predmete od posebnog značaja za očuvanje njihovog identiteta, kao što je to slučaj sa predmetom maternji govor sa elementima nacionalne kulture. Istim članom Nacrta zakona predviđeno je i brisanje postojećeg stava 2. člana 13. Zakona, budući da je tom odredbom propisana obaveza države da stvori uslove za organizovanje obrazovanja na jeziku nacionalne manjine, ukoliko u trenutku donošenja zakona ne postoji obrazovanje na jeziku nacionalne manjine u okviru sistema javnog obrazovanja, a što je uveliko ispunjeno. U cilju usaglašavanja sa rešenjima sadržanim u sistemskim zakonima koji regulišu oblast obrazovanja i vaspitanja, predložene su izmene dosadašnjih stavova 6. i 7. koji postaju stavovi 5. i 6. U tom smislu, predviđeno je da nacionalni saveti nacionalnih manjina učestvuju u izradi nastavnih programa za predmete koji izražavaju posebnost nacionalnih manjina na jeziku, odnosno govoru nacionalnih manjina, dvojezične nastave i učenja jezika nacionalnih manjina sa elementima nacionalne kulture, kao i da se u cilju međusobne tolerancije nacionalnih manjina i većinskog stanovništva i obezbeđivanja interkulturalnosti, realizuju programi nastavnih i vannastavnih aktivnosti u osnovnom i srednjem obrazovanju i vaspitanju o istoriji, kulturi i položaju nacionalnih manjina u Republici Srbiji.

Članom 13. Nacrta zakona vrši se izmena člana 14. Zakona i njegovo usaglašavanje sa sistemskim rešenjima kojima se uređuje oblast visokog obrazovanja, naročito onima kojima se garantuje autonomija visokoškolskih ustanova. U tom smislu, predviđa se da će se za potrebe obrazovanja na jeziku nacionalnih manjina u okviru visokog obrazovanja podržati razvijanje studijskih programa za vaspitače i nastavnike na jezicima nacionalnih manjina, u skladu sa zakonom koji uređuje visoko obrazovanje, kao i da visokoškolska ustanova može organizovati lektorat na jezicima nacionalnih manjina gde studenti pripadnici nacionalnih manjina mogu da savladaju stručne termine i na jeziku nacionalne manjine. Istim članom Nacrta zakona precizira se i uloga države, odnosno pokrajine i jedinice lokalne samouprave u kreiranju kadrovskih kapaciteta za potrebe osnovnog i srednjeg obrazovanja na jezicima nacionalnih manjina posredstvom odredbi prema kojima republika, pokrajina i jedinica lokalne samouprave mogu da pomažu stručno osposobljavanje nastavnika za potrebe takvog obrazovanja, a republika još i pospešuje međunarodnu saradnju sa ciljem da se pripadnicima nacionalnih manjina omogući da studiraju u inostranstvu na maternjem jeziku i da se tako stečene diplome priznaju u skladu sa zakonom.

Članom 14. Nacrta zakona vrši se izmena člana 15. stav 2. Umesto dosadašnjeg rešenja prema kome su domaće i strane organizacije, fondacije i privatna lica mogla, u skladu sa zakonom, da učestvuju u finansiranju obrazovanja na jezicima nacionalnih manjina, a što je izazivalo izvesne nedoumice u pogledu mogućnosti da ti subjekti učestvuju i u finansiranju obrazovanja koje se sprovodi u javnim obrazovnim ustanovama, predloženim rešenjem se predviđa da ti subjekti mogu učestvovati u finansiranju privatnih obrazovnih ustanova, dok u ustanovama čiji je osnivač republika, autonomna pokrajina ili jedinica lokalne samouprave mogu da učestvuju u obezbeđivanju sredstava za viši kvalitet obrazovanja i vaspitanja na jezicima nacionalnih manjina.

Članom 15. Nacrta zakona vrše se izmene i dopune člana 16. kojim je uređeno pravo izbora i upotrebe nacionalnih simbola i znamenja. Tim članom Nacrta zakona najpre je predviđeno da se u stavu 3. reč: „Savezni savet“ zameni rečju: „Savet ”. Predviđena je i izmena stava 4. kojom bi se preciziralo da se simboli i znamenja nacionalnih manjina mogu službeno isticati tek nakon objavljivanja odluke Saveta za nacionalne manjine o njihovom potvrđivanju, tokom državnih praznika Republike Srbije i, isključivo, potvrđenih praznika nacionalne manjine, na zgradama i u prostorijama lokalnih organa i organizacija sa javnim ovlašćenjima, i to ne samo na područjima na kojima je jezik nacionalne manjine u službenoj upotrebi, već i na onima koja su eventualno utvrđena odlukom o potvrđivanju simbola. Na taj način izbegavaju se eventualne nejasnoće u vezi sa mogućnošću službenog isticanja simbola nacionalne manjine pre objavljivanja odluke o njihovom potvrđivanju, kao i tokom praznika manjine koji nisu potvrđeni u skladu sa odredbama Zakona, ali se i dopušta mogućnost da se službeno ističu i simboli nacionalnih manjina čiji jezici nisu u službenoj upotrebi ni u jednoj jedinici lokalne samouprave. Predloženim izmenama stava 5, u skladu sa zakonom kojim se uređuje izgled i upotreba državnih simbola Republike Srbije, uređuje se pitanje državnog simbola koji se uz znamenja i simbole nacionalne manjine, ističe prilikom obeležavanja državnog praznika Republike Srbije, uz preciziranje da je reč o Državnoj zastavi Republike Srbije i Malom grbu Republike Srbije. Istim članom vrši se i dopuna člana 16. Zakona tako što se novim stavom 6. propisuje da se uz znamenja i simbole nacionalne manjine, prilikom obeležavanja potvrđenog praznika nacionalne manjine, obavezno ističu Narodna zastava Republike Srbije i Mali grb Republike Srbije, na način ustanovljen zakonom kojim se uređuje izgled i upotreba državnih simbola Republike Srbije, dok se novim stavom 7. uređuje do sada neregulisano pitanje upotrebe simbola nacionalne manjine na ulazu u službene prostorije nacionalnog saveta tako što se predviđa da se simboli nacionalne manjine, na tom mestu, mogu, na prigodan način, uz državne simbole Republike Srbije, isticati tokom čitave godine.

Članom 16. Nacrta zakona vrše se izmene člana 18. stav 1. Predviđa se da, u cilju očuvanja, unapređenja i zaštite nacionalnih, etničkih, verskih, jezičkih i kulturnih posebnosti pripadnika nacionalnih manjina i u cilju ostvarivanja njihovih prava, Vlada Republike Srbije obrazuje Savet za nacionalne manjine, pri čemu se određuje da je to telo, po svojoj prirodi, stalno radno telo Vlade. Stavom 2. Opredeljeni su zadaci Saveta, dok se stavom 3. predviđa da su članovi Saveta rukovodioci organa državne uprave i službi Vlade u čiji delokrug spadaju pitanja od značaja za položaj nacionalnih manjina, kao i predsednici nacionalnih saveta nacionalnih manjina. Novim stavom 4. propisuje se da će Vlada svojim rešenjem imenovati članove Saveta i odrediti organ državne uprave, odnosno službu Vlade zaduženu da pruža stručnu i administrativno-tehničku podršku radu Saveta.

Članom 17. Nacrta zakona menja se član 19. koji uređuje materiju nacionalnih saveta nacionalnih manjina. Budući da je postojanje nacionalnih saveta prvi put predviđeno upravo ovim Zakonom, ali da su pojedina rešenja uvrštena u kasnije usvojeni Ustav, kao i da je materija izbora i ovlašćenja nacionalnih saveta podrobnije regulisana Zakonom o nacionalnim savetima nacionalnih manjina („Službeni glasnik RS“, br. 72/09, 20/14- US i 55/14), predlagač se opredelio da ovim Zakonom načelno reguliše pitanja smisla izbora nacionalnih saveta (stav 1.), njihovu ulogu i karakter (st. 2. i 3.), principe na kojima se formiraju (stav 4.), uz upućujuću odredbu prema kojoj će se ovlašćenja, postupak izbora, finansiranje i druga pitanja od značaja za rad nacionalnih saveta urediti posebnim zakonom (stav 5.).

Članom 18. Nacrta zakona vrši se izmena člana 20. Budući da je postojanje Budžetskog fonda za nacionalne manjine predviđeno i Zakonom o nacionalnim savetima nacionalnih manjina čijim članom 119. je izričito predviđeno da nacionalni saveti učestvuju u postupku raspodele sredstava tog fonda koja se dodeljuju javnim konkursom, predloženim izmenama propisano je da će se finansiranje programa i projekata u oblasti kulture, obrazovanja, obaveštavanja i službene upotrebe jezika i pisma nacionalnih manjina sredstvima iz tog fonda uređuje posebnim zakonom.

Članom 19. Nacrta zakona predviđeno je brisanje postojećeg člana 21. Zakona kojim je predviđeno da se prilikom zapošljavanja u javnim službama, uključujući policiju, vodi računa o nacionalnom sastavu stanovništva, odgovarajućoj zastupljenosti i o poznavanju jezika koji se govori na područja organa ili službe. Imajući u vidu da je Nacrtom zakona izričito predviđeno preduzimanje mera za unapređenje pune i efektivne ravnopravnosti u zapošljavanju u javnom sektoru, kao i činjenicu da je članu 77. stav 2. Ustava propisano da se pri zapošljavanju u državnim organima, javnim službama, organima autonomne pokrajine i jedinica lokalne samouprave vodi računa o nacionalnom sastavu stanovništva i odgovarajućoj zastupljenosti pripadnika nacionalnih manjina, predlagač stoji na stanovištu da član 21. Zakona treba brisati.

Članom 20. Nacrta zakona predviđeno je brisanje člana 23. Prema tom članu, pripadnici nacionalnih manjina i nacionalni saveti nacionalnih manjina mogu, u cilju zaštite svojih prava, podneti tužbu za naknadu štete nadležnom sudu (stav 1.), dok su, prema stavu 2. nacionalni saveti nacionalnih manjina ovlašćeni da ulože ustavnu žalbu Ustavnom sudu u slučaju da procene da je došlo do povrede ustavnih prava i sloboda pripadnika nacionalne manjine, ili u slučaju da im se obrati pripadnik nacionalne manjine koji smatra da je povređen u svojim ustavnim pravima i slobodama. Imajući u vidu da je članom 22. stav 1. Ustava propisano da svako ima pravo na sudsku zaštitu ako mu je povređeno ili uskraćeno neko ljudsko ili manjinsko pravo zajemčeno Ustavom, kao i pravo na uklanjanje posledica koje su povredom nastale, kao i da je odgovarajućim odredbama Ustava i Zakona o Ustavnom sudu regulisano pitanje ko može podneti ustavnu žalbu, predlagač stoji na stanovištu da izložene odredbe člana 23. treba brisati.

Članom 21. Nacrta zakona vrši se dopuna Zakona uvođenjem posebnog dela koji sadrži kaznene odredbe. Na taj način će se obezbediti dosledno poštovanje i delotvorna primena zakonskih odredbi. Novim čl. 22a-22v propisuju se prekršaji, odnosno privredni prestupi i utvrđuju novčani iznosi kazni za organizacije koje vrše javna ovlašćenja, pravna lica i odgovorna lica u njima koja ih skrive. Predviđeni su privredni prestupi, odnosno prekršaji za slučaj da su naziv organa odnosno organizacije ispisani suprotno zakonskim odredbama (član 22a), za slučaj da se kao simbol i znamenje nacionalne manjine, službeno, odnosno javno predstavlja, ističe ili koristi simbol i znamenje druge države, ili da se za praznik nacionalne manjine službeno, odnosno javno koristi naziv praznika koji nije potvrđen od strane Saveta za nacionalne manjine i objavljen u „Službenom glasniku Republike Srbije” (član 22b), kao i za slučaj da simboli i znamenja nacionalne manjine nisu istaknuti ili su istaknuti protivno odredbama zakona, odnosno da uz znamenja i simbole nacionalne manjine pri službenoj upotrebi nisu istaknuta i znamenja i simboli Republike Srbije (član 22v).

Članom 22. Nacrta zakona propisano je da će se imena organa koji vrše javna ovlašćenja, nazivi jedinica lokalne samouprave, naseljenih mesta, trgova i ulica i drugi toponimi ispisati u skladu sa članu 9. ovog zakona najkasnije do 1. januara 2018. godine dok je članom 23. Nacrta zakona normirano da će skupština jedinice lokalne samouprave utvrditi naseljena mesta iz člana 9. ovog zakona u roku od 6 meseci od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Član 24. Nacrta zakona uređuje stupanje na snagu ovog zakona.

IV. FINANSIJSKA SREDSTVA POTREBNA ZA SPROVOĐENjE ZAKONA

Za sprovođenje ovog zakona nije potrebno obezbediti sredstva u budžetu Republike Srbije.

V. ANALIZA EFEKATA PROPISA

Za Nacrt zakona nije potrebno izraditi analizu efekata zakona, s obzirom na to da se njime ne stvaraju nove obaveze za privredne i druge subjekte.

IZVEŠTAJ O SPROVEDENOJ JAVNOJ RASPRAVI

O NACRTU ZAKONA O IZMENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O ZAŠTITI PRAVA I SLOBODA NACIONALNIH MANjINA

I. Pravni okvir, period i način sprovođenja javne rasprave

Odbor za pravni sistem i državne organe Vlade Republike Srbije, na osnovu člana 33. stav 4. Zakona o Vladi („Službeni glasnik RS“, br. 55/05, 71/05-ispravka, 101/07, 65/08, 16/11, 68/12 - US, 72/12, 7/14-US, 44/14) i člana 41. stav 3. Poslovnika Vlade („Službeni glasnik RS”, br. 61/06 – prečišćen tekst, 69/08, 88/09, 33/10, 69/10, 20/11, 37/11, 30/13, 76/14), na sednici održanoj 6. decembra 2016. godine, doneo je Zaključak 05 Broj: 011-11670/2016 kojim se određuje sprovođenje javne rasprave o Nacrtu zakona o izmenama i dopunama Zakona o zaštiti prava i sloboda nacionalnih manjina i utvrdio Program javne rasprave, a na predlog Ministarstva državne uprave i lokalne samouprave.

Nacrt zakona o izmenama i dopunama Zakona o zaštiti prava i sloboda nacionalnih manjina (u daljem tekstu: Nacrt zakona) sačinila je Posebna radna grupa obrazovana Rešenjem ministra državne uprave i lokalne samouprave broj:119-01-00218/2015-08 od 31. oktobra 2016. godine u koju su imenovani predstavnici Ministarstva prosvete, nauke i tehnološkog razvoja, Ministarstva kulture i informisanja, Ministarstva unutrašnjih poslova, Ministarstva pravde, Republičkog sekretarijata za zakonodavstvo, Kancelarije za ljudska i manjinska prava, Koordinacionog tela za opštine Preševo, Bujanovac i Medveđa, Republičkog zavoda za statistiku, Pokrajinskog sekretarijata za obrazovanje, propise, upravu i nacionalne manjine – nacionalne zajednice, nacionalnih saveta mađarske, rumunske, slovačke i bošnjačke nacionale manjine, Kancelarije Saveta Evrope u Beogradu i eksperti OEBS-a.

Javna rasprava sprovedena je u periodu od 8. do 28. decembra 2016. godine. Tekst Nacrta zakona bio je objavljen na sajtu Ministarstva državne uprave i lokalne samouprave www.mduls.gov.rs i na portalu e-uprave, a zainteresovani su mogli svoje primedbe, predloge i sugestije da dostavljaju Ministarstvu na elektronsku adresu ljiljana.bekcic@mduls.gov.rs ili u pisanoj formi na adresu: Ministarstvo državne uprave i lokalne samouprave, Beograd, Birčaninova 6.

Tokom javne rasprave 22. decembra 2016. godine održan je Okrugli sto, kojem su prisustvovali članovi Radne grupe i predstavnici državnih organa, nacionalnih saveta nacionalnih manjina, međunarodnih organizacija i civilnog sektora.

II. Učesnici javne rasprave

U javnoj raspravi učestvovali su državni organi, organi AP Vojvodine, nacionalni saveti nacionalnih manjina, političke stranke i pokreti, udruženja građani i pojedinci. Na e-mejl adresu Ministarstva državne uprave i lokalne samouprave primedbe, predloge i sugestije na Nacrt zakona dostavili su učesnici u javnoj raspravi i to: Zaštitnik građana, Pokrajinski sekretarijat za obrazovanje, propise, upravu i nacionalne manjine, nacionalni saveti albanske i hrvatske nacionalne manjine, Ruben Fuks, predsednik Saveza jevrejskih opština Srbije, Srpski pokret Dveri, Mađarski pokret, Mreža za interkulturalnost koju čine sledeća udruženja građana: Centar za istraživanje etniciteta, Centar za regionalizam, JUKOM – Komitet pravnika za ljudska prava, Beogradski centar za ljudska prava, CDCS, Urban – In, Damad –In, Liga Roma i Nacionalni konvent o Evropskoj uniji, Aleksandar Marton, odbornik u SO Zrenjanin.

III. Analiza rezultata javne rasprave

1. Primedbe i sugestije načelnog karaktera

Analizirajući dostavljene primedbe, predloge i sugestije učesnika javne rasprave na tekst Nacrta zakona, kao i usmena izlaganja na održanom okruglom stolu, može se konstatovati sledeće:

- Svi učesnici javne rasprave upoznati su sa razlozima i karakterom predloženih izmena Zakona o zaštiti prava i sloboda nacionalnih manjina koje se sastoje u tri grupe izmena: 1. usklađivanju sa ustavnim rešenjima i odgovarajuće nomotehničke izmene, 2. uvrštavanju u Zakon rešenja iz Akcionog plana za ostvarivanje prava nacionalnih manjina koji je Vlada Republike Srbije usvojila na osnovu Akcionog plana za pregovaračko poglavlje 23. i 3. unošenju u Zakon kaznenih odredbi kojima će se obezbediti dosledno poštovanje i delotvorna primena zakonskih odredbi.

- Većina učesnika javne rasprave podržala je rešenja koja se odnose na nomotehničke izmene i kaznene odredbe.

- Većina učesnika javne rasprave do-

stavila je konkretne primedbe, predloge i sugestije.

- Deo učesnika javne rasprave dostavio je, ili izložio, načelne primedbe: da Nacrtom zakona nisu otklonjene do sada uočene prepreke koje su dovodile do nemogućnosti dosledne i efikasne primene, odnosno problema u ostvarivanju prava propisanih Zakonom, iako se kao razlog za donošenje zakona obrazlaže potreba da se pojedina rešenja prilagođavaju stvarnim potrebama unapređenja položaja nacionalnih manjina; da Nacrt zakona nije predvideo kako da vlasti u Republici Srbiji tumače ovaj zakon i odnos sa drugim zakonima, tako što bi izričito predvideo primenu ovog zakona u slučaju da prema odredbama drugih zakona pripadnici nacionalnih manjina imaju manje prava, odnosno da se, u slučaju da se propisima na drugačiji način uređuje ostvarivanje prava, primenjuje propis koji obezbeđuje veća prava; da su se zbog toga što se Nacrtom zakona menja više od 20 članova osnovnog teksta, a što je u suprotnosti sa jedinstvenim metodološkim pravilima za izradu propisa, stekli uslovi da se pristupi izradi novog zakona, kao i da su u predloženom tekstu uglavnom sadržane formulacije u futuru.

2. Konkretne primedbe, predlozi i sugestije

Konkretne primedbe, predlozi i sugestije odnose se na pojedine članove Nacrta zakona, od kojih izdvajamo:

- Da se preciznije odredi definicija nacionalne manjine na način koji odgovara realnosti i potrebama građana koji se tako osećaju i opredeljuju tako da brojnost etničke zajednice ne treba, niti sme, da bude jedini kriterijum za priznavanje kolektivnih prava na osnivanje nacionalnih saveta, odnosno da se izostavi definicija nacionalne manjine iz osnovnog teksta Zakona, jer je arbitrarno određivanje broja građana koji se prilikom popisa deklarisao da pripada nekoj od manjina kao tačka razlikovanja priznavanja ili nepriznavanja statusa manjine diskriminacija brojem, odnosno reprezentativnošću grupe. Bilo je i sugestija da postojeća, „otvorena“ definicija koja omogućava punu slobodu manjinskih etničkih grupa da zahtevaju priznanje etno-kulturnih identiteta i da na osnovu toga ostvaruju priznata prava, kao izvor pravne nesigurnosti, zahteva ili nabrajanje nacionalnih manjina u budućem zakonu (što se može učiniti i eventualnom promenom Ustava), ili utvrđivanjem tačnih, dovoljno promišljenih i jasno obrazloženih kriterijuma za priznavanje statusa nacionalne manjine.

- Da se izmeni član 4. Nacrta zakona kojim je predviđena primena afirmativnih mera i to na sledeći način:

- Da se u stav 1. koji propisuje da organi vlasti u Republici Srbiji mogu u skladu sa Ustavom i zakonom da donose propise, pojedinačne pravne akte i da preduzimaju mere u cilju obezbeđenja pune i efektivne ravnopravnosti nacionalnih manjina i pripadnika nacionalnih manjina koje su u suštinski nejednakom položaju sa ostalim građanima formulacija „sa ostalim građanima“ zameni formulacijom „pripadnicima većinske nacije“, kao i da se izostavi formulacija „koje su u suštinski nejednakom položaju“, ili da se, sa druge strane, u postojeću odredbu uvrsti da se takve mere preduzimaju ako su usmerene na uklanjanje izrazito nepovoljnih uslova života koji ih posebno pogađaju.

- Da rešenja sadržana u stavu 3. tog člana Nacrta zakona suštinski ne definišu meru afirmativne akcije, niti postavljaju cilj koji bi njome trebalo ostvariti, i da, u tom smislu, postoje dva problema: a) u svim ostalim odredbama Nacrta zakona ostvarivanje prava nacionalnih manjina podrazumeva da je Zakon o zaštiti prava i sloboda nacionalnih manjina akt iste pravne snage kao i ostali zakoni u pravnom sistemu, dok mu se formulacijom člana 4. stava 3. daje prioritet u odnosu na propise kojima se reguliše radno-pravni status i b) drugim propisima nije uređeno pod kojim uslovima, na osnovu kojih konkretnih mera i na osnovu kojih kriterijuma pripadnici nacionalnih manjina ostvaruju prednost prilikom zapošljavanja.

- Predloženo je takođe, da se u članu 5. stav 2. Nacrta zakona kojim je predviđeno da pripadnici nacionalnih manjina koji to žele imaju pravo da se podaci o njihovoj nacionalnoj pripadnosti upišu u službene evidencije i zbirke ličnih podataka, kada je to predviđeno posebnim zakonom, uvrsti da se to pravo odnosi i na javne isprave, a što je formulisano i Akcionim planom.

- Da se u stavu 5. člana 4. Nacrta zakona koji se odnosi na zastupljenost nacionalnih manjina u predstavničkim organima vlasti utvrdi ko ima pravo na ovakve mere (nabrajanjem ili određivanjem procenata), odnosno da se izričito propiše da nacionalne manjine imaju pravo na zastupljenost u predstavničkim telima u skladu sa afirmativnim merama, a naročito brojčano manje manjine, ili da nacionalne manjine imaju pravo na određeni broj mandata u predstavničkim telima na republičkom, pokrajinskom i lokalnom nivou.

- Da se dopuni član 9. Nacrta zakona kojim se dopunjuje član 11. stav 2. osnovnog teksta, a kojim se propisuje da će jedinica lokalne samouprave obavezno svojim statutom uvesti u službenu upotrebu jezik i pismo nacionalne manjine kada su ispunjeni zakonom propisani uslovi, tako što bi se osmislio način na koji će se obezbediti neposredna primena zakonske odredbe koja garantuje službenu upotrebu nekog jezika i pisma, a što bi se moglo rešiti propisivanjem da jedinica lokalne samouprave uvodi jezik nacionalne manjine u službenu upotrebu najkasnije 90 dana od utvrđivanja ispunjenosti zakonom propisanih uslova, kao i propisivanjem odgovarajućih kazni za jedinicu lokalne samouprave ukoliko ne uvede jezik u službenu upotrebu. Takođe je predloženo da se procentualno učešće pripadnika nacionalnih manjina, kao uslov za obavezno uvođenje jezika i pisma nacionalne manjine u službenu upotrebu u jedinici lokalne samouprave, sa postojećih 15% smanji na 10%.

- Da se umesto postojeće odredbe prema kojoj narodni poslanik koji pripada nacionalnoj manjini čiji broj u ukupnom stanovništvu Republike Srbije dostiže 2% ima pravo da se

obraća Narodnoj skupštini na svom jeziku predvidi rešenje prema kome to pravo ima narodni poslanik koji pripada nacionalnoj manjini čiji je jezik u službenoj upotrebi na teritoriji AP Vojvodine, ili jedinica lokalne samouprave, kao i da to pravo ima i narodni poslanik koji pripada nacionalnim manjinama čiji broj pripadnika u ukupnom stanovništvu Republike Srbije čini najmanje 1%.

- Da se u odredbi kojom se propisuje da Republika, pokrajina i jedinice lokalne samouprave mogu učestvovati u finansiranju društava i udruženja nacionalnih manjina umesto reči „mogu“ unese reč „učestvuju“, odnosno „će“.

- Da odgovarajuća odredba Nacrta zakona u kojoj se ostvarivanje prava na zaštitu kulturnog identiteta dovodi u vezu sa teritorijom jedinice lokalne samouprave koja se smatra nacionalno mešovitom nije dobro rešenje, jer procenti, odnosno kriterijumi na osnovu kojih se jedinici lokalne samouprave priznaje takav status nisu jasno definisani i nije poznato šta su razlozi zbog kojih su propisani baš ti procenti.

- Da nije prihvatljivo predloženo brisanje člana 13. stava 2. osnovnog teksta koje je propisano članom 12. Nacrta zakona, a prema kome je, ukoliko u trenutku donošenja zakona ne postoji obrazovanje na jeziku nacionalne manjine u okviru sistema javnog obrazovanja, država dužna da stvori uslove za organizovanje obrazovanja na jeziku nacionalne manjine, a do tada obezbedi dvojezičnu nastavu, ili izučavanje jezika nacionalne manjine sa elementima nacionalne kulture. U vezi sa članom 12. Nacrta zakona istaknuta je i sugestija da u odredbi u kojoj se predviđa da se u cilju međusobne tolerancije i suživota nacionalnih manjina i većinskog stanovništva realizuju programi nastavnih i vannastavnih aktivnosti o istoriji, kulturi i položaju nacionalnih manjina u Republici Srbiji opredeljenje stavlja na segregativni model multikulturalnosti koji je suprotan prirodi multietničnosti Srbije i da zbog toga ciljeve u tom stavu treba zameniti sa pojmovima „integracija“, ili „interkulturalnost“.

- Da se predloženim izmenama člana 14. kojima je predviđeno da će se za potrebe obrazovanja na jeziku nacionalne manjine u okviru visokog obrazovanja podržati razvijanje studijskih programa za vaspitače i nastavnike, u skladu sa zakonom kojim se uređuje visoko obrazovanje, kao i da visokoškolska ustanova može organizovati lektorat na jezicima nacionalnih manjina, predstavlja snižavanje dostignutog nivoa zaštite ljudskih i manjinskih prava, jer važeća verzija predviđa obavezu države da obezbedi katedre i fakultete.

- Da se drugačije uredi članstvo u Savetu za nacionalne manjine tako što bi se propisalo da su, osim rukovodilaca organa državne uprave i službe Vlade u čiji delokrug spadaju pitanja od značaja za nacionalne manjine, članovi još i predstavnici nacionalnih saveta koje predlažu nacionalni saveti (umesto postojećeg rešenja prema kome su to predsednici nacionalnih saveta), kao i stručnjaci u oblasti multikulturalnosti i etniciteta i predstavnici civilnog sektora.

- Da je, u vezi sa organizacijom i načinom rada nacionalnih saveta nacionalnih manjina, racionalnije da se u Nacrtu zakona predloži njihova decentralizacija, odnosno da se propiše način izbora, organizacija, rada, nadležnosti i finansiranje manjinskih samouprava na lokalnom (mesnom nivou), predloži način izbora nacionalnih saveta na državnom nivou koji bi bio jasno povezan sa prethodno izabranim članovima manjinskih samouprava u lokalnim zajednicama i predlože nadležnosti i međusobni odnosi između centralnih i manjinskih samouprava.

- Da rešenje sadržano u Nacrtu zakona prema kome će se finansiranje programa i projekata u oblasti kulture, obrazovanja, obaveštavanja i službene upotrebe jezika i pisma sredstvima iz Budžetskog fonda urediti posebnim zakonom nije racionalno, jer je pitanje finansiranja prava iz oblasti kulturne autonomije suštinski vezano za ostvarivanje prava uređenih članom 4. i čl. 9-13, kao i da je, pored načina finansiranja, potrebno rešiti i pitanja u vezi sa ustanovljavanjem, organizacijom, nadležnostima, odlučivanjem i odgovornošću Budžetskog fonda.

IV Razmatranje konkretnih predloga i sugestija

Ministarstvo državne uprave i lokalne samouprave razmotrilo je sve dostavljene primedbe, predloge i sugestije učesnika u javnoj raspravi.

Većinu konkretnih primedbi, predloga i sugestija Ministarstvo nije bilo u mogućnosti da prihvati kako zbog toga što jednim delom nisu u duhu koncepta na kojem se zakon zasniva, tako i zbog toga što u značajnoj meri odudaraju od sistemskih rešenja, zalaze u materiju koja treba da bude regulisana posebnim zakonima, ili predstavljaju kritiku već postojećih i važećih rešenja sadržanih u drugim zakonima.

U tom smislu, najpre treba istaći da Ministarstvo nije prihvatilo predloge i sugestije u vezi sa izmenom postojećeg i važećeg određenja nacionalne manjine. Određenje nacionalne manjine izazvalo je veliko interesovanje za diskusiju i dostavljeno je više sugestija i mišljenja, ali Ministarstvo stoji na stanovištu da važeće određenje pojma nacionalne manjine ne treba menjati i da kriterijum reprezentativnosti u postojećoj definiciji, tim pre što nije izričito numerički određen, nije diskriminatoran. Štaviše, takav stav Ministarstva ima i svoje utemeljenje u praksi nadležnih međunarodnih tela. U tom smislu, treba istaći da Savetodavni komitet Saveta Evrope koji pomaže Komitetu ministara Saveta Evrope u procesu nadgledanja sprovođenja Okvirne konvencije za zaštitu nacionalnih manjina, a koji čine priznati i nepristrasni autoriteti u oblasti zaštite nacionalnih manjina, u odeljku 23. svog Mišljenja o sprovođenju Okvirne konvencije u okviru prvog ciklusa monitoringa “smatra pozitivnim činjenicu da ova definicija pokriva veliki broj grupa...uključujući i one koje su brojčano male”. Budući da se prema članu 18. stav 3. Ustava, odredbe o ljudskim i manjinskim pravima tumače u korist unapređenja vrednosti

demokratskog društva, saglasno važećim međunarodnim standardima ljudskih i manjinskih prava, kao i praksi međunarodnih institucija koje nadziru njihovo sprovođenje, jasno je da se postojeće određenje nacionalne manjine sadržano u zakonu o zaštiti prava i sloboda nacionalnih manjina ne može smatrati diskriminatornim.

Ministarstvo stoji na stanovištu da nisu osnovane kritike upućene odgovarajućim odredbama Nacrta zakona kojima se uređuje primena afirmativnih mera, kako zbog toga što definisanje, odnosno utvrđivanje vrste takvih mera (kvote, preferencijalni tretman, itd.) u korist pripadnika nacionalnih manjina u oblasti radnih odnosa u javnom sektoru realno nije moguće unapred utvrditi ovim zakonom (to je zaista materija posebnih zakona), već i zbog toga što nije tačna tvrdnja da cilj takvih mera nije postavljen, budući da je propisano da takve mere traju do postizanja odgovarajuće zastupljenosti koja će biti utvrđena tim zakonima (moguće je da to bude procentualno učešće srazmerno učešću pripadnika nacionalne manjine u ukupnom stanovništvu Republike, ili na području organa, ili će odgovarajuća zastupljenost biti određena spram učešća govornika određenog jezika, itd), a što sve (kako vrsta mera, tako i bliže uređivanje opšteg cilja odgovarajće zastupljenosti) može da bude različito regulisano u zavisnosti od ciljeva društvene politike i stoga ne može, unapred i na jednoobrazan način, da bude regulisano ovim zakonom za sve nivoe teritorijalne organizacije i sve delove javnog sektora. Zbog toga što predstavljaju rešenja u vezi sa meterijom koja treba da bude uređena posebnim zakonima nisu prihvaćeni ni predlozi i sugestije koji se odnose na propisivanje prava na određeni broj mandata u predstavničkim telima (materija zakona kojima se uređuje izbor narodnih poslanika i lokalni izbori, kao i materija koja se uređuje opštim aktima autonomne pokrajine), na organizaciju i način rada nacionalnih saveta, kao i na finansiranje programa i projekata sredstvima iz Budžetskog fonda (materija Zakona o nacionalnim savetima). Razume se da izložene primedbe i sugestije mogu da budu od značaja za pripremu izmena i dopuna tih zakona i Ministarstvo će ih, u okviru svog delokruga rada, kao i saradnje sa drugim nadležnim organima, svakako uzeti u obzir u slučaju izmena navedenih zakona. Takođe, Ministarstvo nije prihvatilo da se u stavu 1. člana 4. Nacrta zakona koji propisuje da organi vlasti u Republici Srbiji mogu u skladu sa Ustavom i zakonom da donose propise, pojedinačne pravne akte i da preduzimaju mere u cilju obezbeđenja pune i efektivne ravnopravnosti nacionalnih manjina i pripadnika nacionalnih manjina koje su u suštinski nejednakom položaju sa ostalim građanima formulacija „sa ostalim građanima“ zameni formulacijom „pripadnicima većinske nacije“, kao i da se izostavi formulacija „koje su u suštinski nejednakom položaju“, ili da se, sa druge strane, u postojeću odredbu uvrsti da se takve mere preduzimaju ako su usmerene na uklanjanje izrazito nepovoljnih uslova života koji ih posebno pogađaju. Naime, Primenu afirmativnih mera uređuje i Ustav, ali na različite načine. U osnovnim načelima o ljudskim i manjinskim pravima, Ustav je u članu 21. stav 4. predvideo da se diskriminacijom ne smatraju posebne mere koje Republika Srbija može uvesti radi postizanja pune ravnopravnosti lica ili grupe lica koja su suštinski u nejednakom položaju sa ostalim građanima. Sa druge strane, član 76. stav 3. Ustava propisuje da se diskriminacijom ne smatraju posebni propisi i privremene mere koje Republika Srbija može uvesti u ekonomskom, socijalnom, kulturnom i političkom životu, radi postizanja pune ravnopravnosti između pripadnika nacionalne manjine i građana koji pripadaju većini, ako su usmerene na uklanjanje izrazito nepovoljnih uslova života koji ih posebno pogađaju. Primetno je da se u izloženim odredbama Ustava na različite načine određuje osnov, odnosno razlog primene afirmativnih mera, kao i njihovi beneficijari, tako da bi, ukoliko bi se u sferi manjinske zaštite primenjivala isključivo odredba člana 76. stav 3. takve mere mogle biti predviđene samo u korist pripadnika nacionalnih manjina i samo u slučaju da su usmerene na uklanjanje izrazito nepovoljnih uslova života koji ih posebno pogađaju, a što je i kritikovano od strane relevantnih međunarodnih tela. Zbog toga je odredba koja je sadržana u Nacrtu zakona zasnovana na članu 21. stav 4. Ustava i njom je predviđeno da se takve mere donose, odnosno preduzimaju u korist kako nacionalnih manjina kao grupa, tako i pripadnika nacionalnih manjina koje su u suštinski nejednakom položaju. Sa druge strane, ukoliko se odredba Nacrta zakona zasniva na članu 21. stav 4. Ustava, utoliko je u istom duhu potrebno urediti i pitanje koja grupa je referentna za sagledavanje položaja beneficijara takvih mera, a prema članu 21. stav 4. Ustava, ta grupa je određena kao „ostali građani“.

Ministarstvo nije prihvatilo predlog da se u članu 5. stav 2. Nacrta zakona kojim je predviđeno da pripadnici nacionalnih manjina koji to žele imaju pravo da se podaci o njihovoj nacionalnoj pripadnosti upišu u službene evidencije i zbirke ličnih podataka, kada je to predviđeno posebnim zakonom, uvrsti da se to pravo odnosi i na javne isprave, a što je formulisano i Akcionim planom, budući da je članom 161. Zakona o opštem upravnom postupku (“Sl. list SRJ“, br. 33/97 i 31/2001 i „Sl .glasnik RS“, br. 30/2010) propisano da organi izdaju uverenja, odnosno druge isprave o činjenicama o kojima vode službenu evidenciju (stav 1.), kao i da takva uverenja i druge isprave o činjenicama o kojima se vodi službena evidencija moraju biti izdata saglasno podacima iz službene evidencije i da imaju značaj javnih isprava (stav 2.). Ministarstvo stoji na stanovištu da izložena odredba Zakona o opštem upravnom postupku predstavlja dovoljan pravni osnov koji omogućava da se podaci o nacionalnoj pripadnosti pripadnika nacionalnih manjina upišu i u javne isprave.

Ministarstvo nije prihvatilo određeni broj primedbi i sugestija zbog toga što odudaraju od rešenja sadržanih u sistemskim zakonima. U tom smislu, odbačene su sugestije da se odredba prema kojoj Republika, pokrajina i jedinica lokalne samouprave mogu da učestvuju u finansiranju dru-

štava i udruženja nacionalnih manjina preformuliše u obavezu svih nivoa javne vlasti da takva društva i udruženja finansiraju, budući da projektno sufinansiranje društava i udruženja predviđeno posebnim zakonima podrazumeva i mogućnost da se na javne pozive za projektno finansiranje ne jave društva i udruženja pripadnika nacionalnih manjina, baš kao što podrazumeva i mogućnost da u slučaju njihovog učešća predlozi projekta koje podnose ne zadovoljavaju kriterijume iz konkursa, a što svakako ne može da bude praćeno zakonskom obavezom različitih nivoa vlasti da finansiraju sva društva i udruženja pripadnika nacionalnih manjina. Iz istog razloga odbačene su i kritike predloženih izmena člana 14. Zakona o zaštiti prava i sloboda nacionalnih manjina, jer postojeća obaveza države da obezbedi katedre i fakultete za potrebe obrazovanja na jezicima nacionalnih manjina ne odgovara Ustavom proklamovanoj i Zakonom o visokom obrazovanju bliže uređenoj autonomiji univerziteta koja, između ostalog, podrazumeva i pravo na utvrđivanje studijskih programa.

Deo primedbi i sugestija nije prihvaćen, jer predstavlja odstupanje od koncepta na kojem se Nacrt zakona zasniva i narušavanje njegovog unutrašnjeg sistemskog kvaliteta. To je najpre slučaj sa predlogom da pravo da se obraćaju Narodnoj skupštini na svom maternjem jeziku imaju i poslanici koji pripadaju nacionalnim manjinama čiji su jezici u službenoj upotrebi u autonomnim pokrajinama i jedinicama lokalne samouprave, budući da ne postoji veza između službene upotrebe jezika i pisama nacionalnih manjina u autonomnim pokrajinama i jedinicama lokalne samouprave sa pravom na obraćanje Narodnoj skupštini na maternjem jeziku, a otvoreno je i pitanje da li postoje opravdani razlozi zbog kojih bi se takvi narodni poslanici Narodnoj skupštini, kao centralnom predstavničkom telu koje predstavlja sve građane Republike Srbije, obraćali na svom jeziku. Sa druge strane, čini se potpuno opravdanim da se zadrži odredba prema kojoj to pravo imaju narodni poslanici koji pripadaju nacionalnim manjinama čiji broj u ukupnom stanovništvu dostiže 2%, jer je taj procenat predviđen i kao uslov za uživanje i ostvarivanje prava pripadnika nacionalnih manjina da se državnim organima obrate na svom jeziku i da dobiju odgovor na svom jeziku. Iz istog razloga nije prihvaćen predlog da se obaveza službenog isticanja nacionalnih simbola nacionalnih manjina proširi na celu godinu, jer ne postoji razlog da se simboli jedne nacionalne zajednice kojima se izražava pripadnost toj zajednici službeno ističu tokom čitave godine na zgradama i u prostorijama lokalnih organa i organizacija sa javnim ovlašćenjima.

U ovu grupu spada i predlog da se članstvo u Savetu za nacionalne manjine uredi na drugačiji način. Ministarstvo smatra da bi se propisivanjem da su, osim rukovodilaca organa državne uprave i službi Vlade, članovi Saveta predstavnici nacionalnih saveta koje predlažu nacionalni saveti, umesto postojećeg rešenja prema kome su to predsednici nacionalnih saveta, na određeni način umanjio značaj ovog tela i da takvo rešenje ne bi u potpunosti bilo u skladu sa potrebom institucionalizovanja dijaloga između čelnih ljudi nadležnih državnih organa i nacionalnih saveta. Takođe, Ministarstvo stoji na stanovištu da bi uvođenje u članstvo Saveta stručnjaka u oblasti multikulturalnosti i etniciteta, kao i predstavnika civilnog sektora, sa jedne strane bilo od značaja za ostvarivanje pojedinih zadataka Saveta (kao što je to slučaj sa praćenjem i razmatranjem ostvarivanja prava nacionalnih manjina i stanja međunacionalnih odnosa u Republici Srbiji), dok bi, sa druge strane, u određenoj meri, umanjilo mogućnost da nacionalni saveti u neposrednom dijalogu sa predstavnicima državnih organa učestvuju u ostvarivanju zadataka Saveta koji su od značaja za njihov položaj i rad (kao što je to slučaj sa praćenjem ostvarivanja saradnje nacionalnih saveta sa državnim, pokrajinskim i lokalnim organima i razmatranjem uslova za rad nacionalnih saveta), ili autoritativno odlučuju o pitanjima u kojima predstavljaju nacionalne manjine (predlaganje nacionalnih simbola, znamenja i praznika i učestvovanje u odlučivanju o njihovom potvrđivanju). Članstvo stručnjaka u oblasti multikulturalnosti i etniciteta, kao i predstavnika civilnog sektora u Savetu za nacionalne manjine, kao stalnog radnog tela Vlade čije članove svojim rešenjem imenuje Vlada, otvorilo bi niz pitanja, od načina utvrđivanja njihove stručnosti, do njihovih prava i obaveza u Savetu, a budući da postoje značajni i delotvorni mehanizmi posredstvom kojih stručna javnost i zainteresovane organizacije civilnog društva mogu da doprinesu ostvarivanju zadataka Saveta, naročito onih koji su stručnog karaktera, Ministarstvo nije prihvatilo i navedeni predlog.

Prihvaćena je sugestija da se odredba člana 9. stav 1. Nacrta zakona dopuni određenjem prema kome bi jedinica lokalne samouprave bila u obavezi da jezik nacionalne manjine uvede u službenu upotrebu najkasnije 90 dana od utvrđivanja ispunjenosti zakonom propisanih uslova.

Takođe, prihvaćen je i predlog da se u odredbi člana 12. stav 6. Nacrta zakona u kojoj se predviđa da se u cilju međusobne tolerancije i suživota nacionalnih manjina i većinskog stanovništva realizuju programi nastavnih i vannastavnih aktivnosti o istoriji, kulturi i položaju nacionalnih manjina u Republici Srbiji, suživot kao cilj realizacije takvih programa i aktivnosti zameni pojmom interkulturalnost.

Centar za istraživanja migracija
Center for Migration Studies

eu2018bg.bg
Българско председателство на
Съвета на Европейския съюз

Publikaciju podržava Ministarstvo spoljnih poslova Republike Bugarske.
Mišljenja objavljena u biltenu ne predstavljaju nužno zvanične stavove donatora.